Голоси Читачів

ВІСТИ З ТОРОНТО

Звіт священика й делегата на Собор

Дня 14. липня с. р. члени і прихильники Укр. Прав. Громади мали нагоду вперше почути короткий перебіг Семого Собору, який недавно відбувся в Саскатуні, від місцевого пароха підчас проповіди. Слухаючи сего коротенького звіту можна було уявити собі, що Семий Собор дійсно відбувся без жадних "сентиментів" і особистих ураз, а руководився тільки добром Церкви, бо ми довідалися, що з п. Свистуном "раз на все вже покінчено" і що ріжні "Махни", "руїнники", доморослі політики не будуть мати місця свою кирпину роботу ширити, і що Собор ухвалив таку резолюцію, що ніхто не буде ходити "самопас", а світські люде не будуть пхати свого носа там, де не треба.

З жуківцями ми не маємо нічого спільного, навіть цеї справи Собор не брав під увагу, казав о. парох. А дальше він відчитав резолюції догани і ще раз догани. Головний так би сказати звіт, був даний 11-го серпня п. Гуменюком, який був делегатом на Собор. Хоч на тім звіті я самий не міг бути, але довідався від тих, що там були, що цілий звіт то був п. Свистун і його "яма", яку він собі копає. Про моральний і матеріяльний стан нашої Церкви п. делегат ані чичирк, бо Свистун не міг йому вилізти з голови, аж оден з присутних членів мусів ставити питання, щоби добути в п. делегата дещо про стан нашої Церкви.

Нам не треба признання від нікого, бо наша робота — то наше признання.

(Слова о. Владики Теодоровича).

Дійсно слова мудрі і мають велике значіння так для цілої нашої церковної праці як і для поодиноких її діячів. Коли організація робить чесну, добру роботу для тої ціли, що її створено, вона цілком не оглядається за признанням від других організацій. То так само треба розуміти і про поодиноких провідних людей чи то світських чи духовних. Коли наші священики є порядні, працьовиті, совісні, то вони не шукають собі в нечесний спосіб признання ні в голови церкви ні в своїх громадах.

Чим дальше в ліс, то більше дров.

По вислуханню звіту ріжних делегатів і не-делегатів, які тягнуть за патріярхом, і звіту консисторії, яка почала писати в минувших двох числах "Вістника", особливо з 1. серпня, а також по вислуханню звіту тих, які противляться ухвалам Собору, ясно нам стане, що Собор був скликаний на то, щоб потвердити пороблені уже заходи о. Владикою підчинити нашу Церкву патріярхови.

Щоби лекше було намічений крок о. Владики перевести в діло і розпращатися з опозицією, яку він передбачував вже перед Собором з боку п. В. Свистуна, о. Владика взяв собі до помочі нашого торонтонського пароха, який знаний з того, що любить бавитися в "розвідку", і він мав розвідати як приготовляється "опозиція" до Собору. Щоб очорнити в очах делегатів п. Свистуна і о. Маєвського, наш о. парох заздалегідь уже перед Собором шукав, розвідував, як би то найти щось такого, що сталоб оружжам проти "небезпечного Свистуна". І на Соборі не аби яку ролю відограв парох з Торонта, який своїм неправдивим доносом на о. Маєвського поміг учасникам Собору потвердити те, чого о. Владика хотів. Викривши велику "зраду" на Соборі як оден з найвірніщих наших священиків, він тим доносом увів в блуд учасників Собору, які не знали, як далі поступати і тільки задля ради спокою голосували без застанови над тим, що їм предложили 10 адвокатів. Коли п. Свистун покинув Собор і цофнув свої резолюції, то це був його правильний крок, бо він видів зорганізовану проти себе кліку аранжерів Собору, які настроїли делегатів проти него вже перед Собором. І тому не робило ріжниці, яку то резолюцію п. Свистун не предложивби, бо кожда резолюція п. Свистуна в очах учасників була "безосновна" і "негідна", а резолюції предложені Стечишиними і 10-ма адвокатами, хочби були найбільш шкідливі для нашої Церкви, були "гідні" і "основні". По вченому це називається, що Собор не руководився ані сентиментами ані особистими уразами, а добром Церкви. "Добром Церкви" Собор уважав "дати по лобі" п. Свистунові і очернити імя чоловіка, який має найбільше заслуги в історії і розвою нашої Церкви в Канаді.

Яких треба було делегатів на Собор?

Коли ми приглянемося, хто і кого заступали на Соборі делегати, то прийдемо до заключення, що більшість делегатів були так хитро підготовлені, що не дивилися зовсім на це, щоб Собор провадити після Статуту. В мене є ось такий образець з п. послом Бачинським. От він не є членом нашої церкви взагалі, їде собі дорогою через Далас, Ман., вибігає на дорогу предсідник місцевої громади і питає: "Ви куда п. Бачинський їдете?" "Йду, каже посол, до Саскатуну; там буде Собор і буде зїзд". "Що би я вас просив, п. после, можеб ви репрезентували нашу громаду на Соборі. Хоч ми не належимо ще до православної Церкви, але будь ласка скажіть і від нас, що й ми православні і також отой Свистун нам немилий". Думає посол: "Коли я репрезентую Фішер Бранч у манітобській легіслатурі, то чому не мігби я репрезентувати громаду (яка не є в складі нашої Церкви і якої п. посол не є членом). Отже такий "делегат" допущений на Собор, бо він був вигідний впорядчикам Собору. А нам каже чартер нашої Церкви, що лише повноправний член може репрезентувати повноправну громаду, яку обслугує священик Укр. Автокеф. Прав. Церкви.

Довідуємось, що були і такі делегати, що репрезентували шістьох членів при місцевім Народнім Домі. Маємо також добрий наочний доказ про "вічного делегата" з Ошави, п. Меха, який зібрав коло себе щось 10 людей і водить їх сюди і туди і коли хтось скаже, що сей "делегат" їхав на Собор, щоби руководитися "добром Церкви", то се є велика неправда, бо їдучи на Собор сей "делегат" вступив до Торонта і таке гордо викрикував на вулиці Ліпенкат, що він їде на те, щоби Свистуна викинути з Церкви, аби вже раз на все не називали нас Свистунівцями. Кожному з дива не сходило, що Ошава може спромогтися вислати делегата, знаючи, що там є кількох людей, що бажалиб мати в себе парохію, але що вони тільки що в стані організації і зовсім не в силі вислати делегата на Собор.

Знаємо дуже добре матеріяльне положення Ошавської Громади, її членів і самого делегата і що п. Мех не має власних фондів, щоби сказав громаді: "я їду своїм коштом" на Собор. Колиб дійсно п. Мех був такий щирий і не жалував ні часу ні гроша на Собор до Саскатуну, то чому в Ошаві не може постаратися мати богослуження вже третий рік. Прав. Громада в Торонто ухвалила сього року поїхати з Богослуженням і хором по околицях. Таке Богослуження відбулося в Ст. Кетерін, Гамілтон і Равнтрі. А вічний делегат з Ошави не може спромочися на 20 долярів на кошта звязані з Богослуженням, щоб і в його місцевости було відправлене Богослуження. Чи нема причини думати, що сей делегат дійсно і то на чиєсь замовлення їхав на Собор на те лише, щоби дати "по лобі" п. Свистунові?

Повернувшись з Собору п. Мех на тій самій улиці Ліпінкат в Торонто тільки потвердив своїми словами те, що він сказав їдучи на Собор. По думці п. Меха злука з патріярхом є потрібна, щоб він визнав нашого архиепископа канонічним і щоб дістати "миру". Ся злука, як сказав п. Мех, буде тілько на яких 3—4 місяці, щоби тілько перехитрити патріярха і що в сій справі буде хтось їхати по Східній Канаді (мабуть Мех) і пояснювати Собор і злуку з патріяхом.

Чим нас потішають?

Так "Вістник", як і повернувші делегати з Собору потішають нас, вірних, тим, що на Соборі радили найсвітліщі і найрозумніщі члени нашої Церкви і тому нема чого боятися якоїсь небезпеки для Церкви. Значить, ми менше свідомі члени Церкви, повинні тільки гордитись тим, що нашою Церквою не гордять наші розумні люде і тому нема чого боятися небезпеки, яку ніби витворив в своїй фантазії п. Свистун. Нам виглядає, що сей "розум" в дечім пішов за далеко, чи тільки зі злоби до п. Свистуна, який опрокидує ухвали Собору, чи свідомо пішов і погодився з тим, чого о. Владика найбільше хотів, себто злуки з патріярхом. Коли ми, з меншим розумом, будемо тільки оплескувати те, що для нас зробить "розум", то з часом наша Церква буде такою, якою той "розум" схоче. Хибаж наша історія не каже нам, що нарід наш як і Церква була все запродана "вибранцями "розумів" нашого народу? Хибаж Потій, Терлецький, Кунцевич не були розумні люде, але вони запродали Церкву і приняли унію! Чи наш "розум" сьогорічного Собору не пояснює нам, що ми хочемо тільки признання в турецького патріярха, але застерігаємо собі перед патріярхом ненарушення стану священослужителів, соборноправности, автокефалії нашої Церкви і т. д. Чи Потій і Терлецький, як приняли унію, не застерегли собі, що церква по злуці затримає східній обряд, іконостаси, жонатість священиків і т. д. А що по 300 літ ганебної злуки чи унії осталося в уніятській Церкві? Вона чисто римська Церква! А хибаж патріярхи ліпші, коли самий царгородський патріярх продав нашу Церкву Москві за 120 соболевих шкір, а нині наш о. Владика думає нашу Церкву підчинити патріярхови, бо каже, що він не має св. мира. І тоді "розум" робив і тепер "розум" робить.

Чи можна погодитися з більшістю?

Нам доказують про карність, дисципліну і льояльність до свого проводу. Кажуть, що більшість рішає і треба їй повинуватися. Не думаємо, що ми будемо авантурниками і руїнниками, коли скажемо, що в декотрих випадках можемо повинуватися більшости, а в декотрих можемо цілком опрокинути ту більшість. Коли в Америці вже ясно справа стоїть, що наш о. Владика замотавшись в "кайони" хоче свідомо підбити нашу Церкву патріярхови, а наш Собор, а зглядно 60 делегатів приняли це до відома, то чи це вже значить, що ми маємо підчинитися ухвалам такого Собору? Кільканацять священиків в Америці і Канаді з 60 делегатами цілком не представляють більшости.

Коли наш о. Владика хоче повинуватися більшости, то нехай переведе голосовання в кождій громаді, чи одобрюють його крок, чи ні, тоді ми повинуємося більшости.

Нечесний спосіб боротьби

Коли ми переглянемо статтю в "Вістнику" з першого серпня п. з. "Не можна більше мовчати" і прочитаємо в "Рідній Церкві" звіт з мітінгу консисторії в салі св. Михаїла в Вінніпеґу, то нам з дива не сходить, що п. Арсенич зійшов на такий огидний спосіб поборювання п. Свистуна як особу, поминаючи цілком факти подані п. Свистуном що до загрози для нашої Церкви. Що до особи п. Свистуна, так як її висвітлює п. Арсенич то хиба подякуємо п. Арсеничови за відсвіження в нашій памяти цих самих наклепів з боку "Р. Вістий", "К. Ф.", "Правди і Волі" і других, які сю пльоткарську, негідну тактику взяли собі за засіб поборювати п. Свистуна.

Коли п. Арсенич розплакався крокодилячими сльозами за "громадські гроші", які п. Свистун мав би зловжити, але розплакався аж "в три дні по Великодні", то ми пригадаємо п. Арсеничу одиноку правду після якої справедливий судя судить, а се, "не той злодій, що вкрав, а той, що сховав".Очевидна річ, що цілий наш загал в Канаді знає п. Свистуна і його пожертвовання для народної справи. Він найбільше пожертвував і часом і здібностями і працею і грішми для нашого народу. В очах наших людей такі як п. Арсенич виглядають на дуже маленьких карликів, які беруться "боротися" понад свої сили і які тільки й те потрафлять, що дуже вміють "надутися".

(Докінчення на ст. 16)

РОЗПНИ! РОЗПНИ!!

По Соборі "провідники" нашої Церкви, — замість аргументами відбити закиди зроблені проти них п. Свистуном і Брацтвом Оборони Рідної Церкви, закиди, що є оперті на фактах і документах; або замість виказати, що факти чи документи ті є недійсні, неправдиві або сфальшовані, — пустилися на дуже дешевеньку і некультурну "боротьбу" з особою п. Свистуна. Ціль тої боротьби є представити п. Свистуна в очах вірних нашої Церкви і в очах цілого нашого загалу, як найгіршого негодяя - безхарактерника. Нема місця, щоб навіть зібрати тут ріжні "епітети" кинені на його адресу членами і прихильниками консисторії. Атак проти него особисто отворив адвокат Я. В. Арсенич на зборах в салі при Церкві св. Михаїла на 2. серпня. Ті збори були скликані консисторією. Там п. Арсенич назвав п. Свистуна мало-що не злодієм, марнотравником громадського гроша, таким, що знав тільки вйкористовувати народні інституції, і руїнником. Такий самий атак повів проти него о. Савчук в Брендоні в неділю 4. серпня, майже дослівно "вторуючи" за п. Арсеничом. На продовженню зборів скликаних консисторією в салі при Церкві св. Михаїла, на 9. серпня, п. Мир. Стечишин дуже щедро додав від себе ріжні неймовірні сплетні, в яких він старався змішати п. Свистуна з болотом. Цей атак двох членів нашої консисторії (о. Савчука і п. Мир. Стечишина), а також "правного доданика" консисторії, п. Я. В. Арсенича, перебрав потім на себе в "Вістнику" о. Кудрик, третий член консисторії.

Взагалі "Вістник" відчинив свої шпальти на як найбільш плюгаві очернення й інсинуації проти п. Свистуна. Замість аргументами відповідати п. Свистунові "Вістник" пише таке: Цілий клопіт є через Свистуна, бо Свистун руїнник, робить для інтересів чужих, католиків, протестантів і стрільців; Свистун брехун злочинно перекручує і натягає факти для того, щоб в Церкву вносити розбрат; він зрадник Церкви, злобний, хоче на Церкві пімститися; обвинувачував невинно о. Савчука в каригідних вчинках і нівечив його честь як чоловіка, священика і провідника Церкви; він демагог; Свистун був бездільним в громадськім життю через кілька літ і ця бездільність натхнула його духом "реформ" Церкви; не може тихо сидіти і валить те, що колись будував; він ненормальний чоловік; бунтує людей проти Собору; став вередливою розпещеною дитиною, що не має границь в своїх примхах; уважає себе за всезнайка, за непомильного папу; береться за звичайні видумки, щоб тільки захитати довіря до о. Савчука; повів шалену агітацію проти Ювилейного Фонду; нікого не слухає, нікого не радиться, на нікого не оглядається; дістав апетит на людські "шкіри" і забажав ще й шкіри Архиепископа; самий хоче стати епископом.

О. Кудрик додає до "арсеналу" оттаку "зброю" проти п. Свистуна: Свистун хоче поділити наш гурт на два ворожі табори і робить це для інтересів чужих; за це богато заплатилиби Поляки, папа і большевики; Свистун один проти цілої громадської справи; він не був найкращим народнім робітником, але найголоснійшим; він любить їти очайдушним перебоєм; на ділі він дуже мало що зробив, не так робив, як голосно кричав; цілий клопіт через його вдачу; його вдача така різка, що не можна її ніяк приговкати; це вдача вузеко - думаючих самолюбів, найдурніщих і найбільш злочинних диктаторів; він ставить себе в ролю непомильного папи, а з таким чоловіком щось не тее; коло особи Свистуна треба покласти великий знак питання — чому він так робить, з якими цілями, бо в послідних часах його робота приносить велику шкоду для громадської справи; він працює спільними силами з ворогами над знищенням нашої Церкви; він шкодить збірці Ювілейному Фондови "Укр. Голосу"; він авантурник і своєю авантурничою роботою параліжує всяку творчу думку в українськім громадськім життю; він перемінив вінніпеґський Собор своєю авантурою в єрусалимську святиню з купцями і міняйлами, де продавали Свистунову брошуру на зневагу Церкви; через него люди одні на других плюють, називають себе сякими-такими і кричать: брехня!; Свистун має большевицький розмах; через него вже деякі з вінніпеґського Собору говорять:- Коли не буде по нашому, то перемінимо Собор на Народний Дім (!).. З леміша зробимо шило! Минувшої зими Свистун ходив вулицями і де лиш гурт людей збереться, а він зараз: Я Савчука знищу, я шкіру з него здеру! Свистун хапається за демагогію, ділить нарід на фармерів та інтеліґентів - неробів; поділив нарід на дві ворожі кляси.

На закінчення о. Кудрик пише так: "Дехто каже, що Свистун вже давно мав сказати: "Коли не буде по мойому, то буду валити те, що я будував" А вже недавними часами чули вініпежці від него вислов, що: "О, Церква може на двоє, на троє розбитися".

Щоб доказати, що п. Свистун нічого ніколи путнього не зробив, о. Кудрик так пише: "Треба найперше взяти на допит Свистуна і запитати:

... Де ти і що, як робив? Як робиш нині? Ти мав в своїх руках громадські справи, як ти їх провадив? Чи ти своєю працею доказав, що до тебе можна мати повне довіря, що на тебе можна спуститися без контролі, що твоє слово можна приймати без застережень? Чи кілька-літня історія, що за тобою, доказує, що ти маєш право всіх судити, а тебе ніхто? Чи своє відношення до других християнське?... (Підчеркнення о. Кудрика).

Остаточно о. Кудрик робить таке заключення: **"З того, що видно, виходить що Свистун рад зібрати кругом себе групу, яка тілько і робилаби, що за ним потакувалаби, а він — диктатор, тільки розпоряджавби. Тут вже ніяка громадська контроля непотрібна, бо це гурток з святих і непомильних людей. Як хтось сказав — на грейн ексчендж справи не понесуть".**

Чи можна ще сильнійше крикнути: Розпни — розпни?!

Не думаємо, що можна додати ще будь до повищої листи ріжних "прикметників", якими так щедро обдарували п. Свистуна—п. Арсенич, п. М. Стечишин о. Савчук і о. Кудрик і "Вістник". Не віримо, що можна підібрати чорніших красок! Не думаємо, що на протязі довголітньої діяльности п. Свистуна на громадськім полі в Канаді, його противники,-а то католицький церковний провід і большевицький провід колинебудь пробували змалювати його так чорно, як його "приятелі" і "однодумці". Не думаємо, щоб в історії нашої канадійської іміграції була навіть одна людина, якуб так почастували "вороги" або "приятелі", як почастовано п. Свистуна людьми, що звуть себе його приятелями. На протязі богато літ його активної громадської праці на провідних становищах не наляли на його голову тільки помий всі його релігійні і політичні противники всі разом, як це потрафили зробити його "приятелі" і "Вістник" в чотирох невеликих розміром числах.

Віримо, що Українці в Канаді, а головно ті, що є православні і причисляють себе до самостійників, ще чейже не забули за те, що п. Свистун робив, за що бився, за що наруги терпів від противників? Чейже не забули вони, що від него пішов почин. виховавчих Інститутів, для яких він віддав свій найкращий молодечий вік і які він організував серед ворожих атаків сильного тоді католицького клеру! Чейже память їх не така коротка, щоб вони не признали, що від него пішов почин до заснования Української Православної Церкви в Канаді, для якої пішла львина частина його найкращих літ, а з ними богато й його праці і фінансових засобів. Чейже всі повинні знати, що він для тої Церкви був і є все вірним членом, навіть тоді, коли його усунено від участи в керівничій роботі. В інтересах Інституту і Церкви він зіздив був цілу західну Канаду на звичайнім байсику, бо на автомобілі тоді не було ще в нас змоги. Чейже не забули ще люди, що він дав почин до зорганізовання Союзу Укр. Самостійників, Союзу Нар. Домів і Союзу Молоді, для яких поклав також не мало праці!

Такі атаки, на які позволили собі пане Арсенич і Мир. Стечишин, та пан-отці Савчук і Кудрик, а заразом "Вістник", орган нашої Церкви, є немислимі серед дійсно культурних людей. Не віримо, що є де на світі газета, що звалась би органом Церкви, яка так низько впалаб, як впав "Вістник" в своїх 4-ох послідних числах. Таж ми члени вінніпеґської парохії, і члени і прихильники Сус-а знаємо, що майже всі ті закиди, а головно закиди о. Кудрика проти п. Свистуна — це звичайні сплетні, виссані з пальця. П. Свистун ніколи не виступав ані проти Ювилейного Фонду Церкви, ані проти Ювил. Фонду У. Голосу! Неправда, що є члени в Соборі в Вінніпегу, що хочуть замінити його на Народний Дім! Виписуючи такі сплетні, о. Кудрик тільки принижує себе і "Вістник". Ми можемо тілько сказати: Сором і ганьба таким "провідникам", як вище названі особи, коли вони не вміють оборонювати справи розумними і чесними аргументами, але сплетнями і особистими очерненями. Ми знаємо добре п. Свистуна як нашого невпинного праціаника в Вінніпегу. А ціла Канада знає його як найбільшого нашого народного праціника і провідника!

Ми від себе, хоч трохи стараємося усунути заподіяну йому кривду тим, що на отсьому місці висловлюємо йому горяче признання за його дотеперішню працю на народнім і церковнім полі і просимо його дальше ту працю і провід народові давати.

Ми кличемо з цілої груди:

Слава і честь йому, а ганьба тим, що знизили себе до уровения розбишаків слова і пера! — Віримо, що ціла Канада прилучиться до нашого голосу!

За Уряд Соборної Парохії св. Покрови в Вінніпегу

О. Боянівський, голова
О. Климків, секретар

За Екзекутиву Відділу Союзу Українців Самостійників в Вінніпегу

Н. Кінаш, голова
І. Рій, секретар

ПРОТИ СИСТЕМИ ОЧЕРНЕНЬ І БРЕХОНЬ

На зборах в салі Українського Православного Собору в Вінніпегу, скликаних Брацтвом Оборони Рідної Церкви, в присутности около 200 людей, членів Брацтва і Парафії при Соборі, ухвалено слідуючі резолюції, на внесок пп. Г. Блока і Н. Кінаша:

"1. З огляду на те, що Консисторія Української Греко - Православної Церкви в Канаді, на публичних зборах, скликаних нею за запрошеннями до салі при Укр. Православній Церкві св. Михаїла, дня 2 серпня ц. р. в справі звіту з Собору в Саскатуні, позволила п. Я. В. Арсеничови видвигнути проти заслуженого діяча Укр. Греко - Православної Церкви в Канаді п В. Свистуна, цілий ряд нечесних, неправдивих і негідних закидів, яких ціллю було крайно принизити в очах всіх присутних п. В. Свистуна, ба навіть представити його як такого, що не заслугує на довіря загалу; також з огляду на те, що ті всі закиди не були оперті на жадних доказах, тільки на інсинуаціях;

Ми, члени парафії св. Покрови при Українськім Православнім Соборі в Вінніпегу та члени Брацтва Оборони Рідної Церкви, зібрані на зборах дня 4 серпня ц. р. оцим протестуємо рішуче проти такої методи "боротьби" консисторії, опертої на інсинуаціях і разячій неправді; і рівночасно висловлюємо велике признання п. В. Свистунові за становище, яке він заняв в обороні прав Рідної Церкви та просимо його й на дальше непохитно на тім становищі стояти.

II. Вислухавши статті в "Вістнику" з 1 серпня ц. р. під заг. "Порозуміння з патріярхом", "Протестантизм влазить задними дверми" і "Не можна дальше мовчати" констатуємо, що засіб звичайного перекручування фактів і явної брехні

(Докінчення на ст. 16.)

Голоси Делегатів на Собор

I.

Як делегат на Собор в Саскатуні, від Української Греко - Православної Церкви в Кадворт, Саск., можу сказати, що я дуже уважно слухав промов бесідників і старався як слід розібрати справу непорозумінь в нашій Церкві, так як вони були представлені на Соборі, і прийшов до переконання, що наш церковний і народний діяч п. Василь Свистун мав повну рацію в тім становищі, яке він заняв. Знаємо всі дуже добре, що пан Свистун є чоловіком, що відновив Українську Греко - Православну Церкву в Канаді, як Церкву незалежну від чужих. Він і нині стоїть на тім самім становищі і те становище він обороняв на Соборі в Саскатуні. Я побачив з промов бесідників противних п. Свистунові, що декому в Канаді й Америці захотілося злучити нашу Церкву з царгородським патріярхатом.

По моїй думці, і такої думки було богато делегатів, але їм уста були замкнені, осуд проти п. Свистуна був неправдивий, бо коли вже Собор брався когось осуджувати, то треба було судити не тільки самого п. Свистуна за видання його брошурок, але повинно ся було судити також Преосвященного о. Владику за видання його брошури, а п. Мир. Стечишина й о. Савчука за написання стать в "Укр. Голосі".

Але ті, що мали Собор в своїх руках, так його попровадили, що скинули вину на одного п. Свистуна. Щодо мене, як першого делегата від нашої церковної громади в Кадворт, то п. Свистун зовсім не є винуватий. Він доказав на Соборі, що він тримається чартера і статуту нашої Церкви і київських канонів, бо то є канони нашої Церкви. Таж наша Церква зросла в Канаді через злуку з Києвом, і наша громада в Кадворт так само думає як п. Свистун.

Я маю переконання, що Собор в Саскатуні не відбувся по християнськи. За него ще нам всім колись буде дуже стидно. На нім говорили найбільше адвокати і священики. А як котрий із фармерських делегатів став говорити щось в обороні становища п. Свистуна, то зараз казали йому, що він не говорить до теми. А як і позволили кому говорити, то вже потім, як добре його "згепали", так що другі фармері, менше смілі, вже навіть і не пробували говорити. А мені оповідали деякі люде в Саскатуні, що колись Собори цілком інакше відбувалися, що нікому голосу не відбирали, а фармерів спеціяльно то щей запрошували говорити.

Треба знати також тим всім, які не були на Соборі, що так довго як п. Свистун був на Соборі, то були там і всі до одного делегати, а як тільки п. Свистун лишив Собор, то майже половина делегатів один по другому також опустили салю. По відході п. Свистуна все виглядало гейби мертве.

Як делегат, я протестую проти того Собору і є за тим, щоб був скликаний другий надзвичайний Собор найдальше до року.

Хиба ще додам, що тепер читаю в "Вістнику" всякі несотворені річи проти п. В. Свистуна, а найбільше від о. Кудрика, що там викрикує: Свистун сякий, Свистун такий! А недавно ще о. Кудрик дуже хвалив п. Свистуна і казав нам, що ми православні повинні гордитися таким чоловіком як п. Свистун і навіть тим, що наші вороги називають нас свистунівцями. Додам від себе, що якби ми мали богато таких людей як п. Свистун, то й Україна булаби самостійна.

Ми, Українці, повинні бути вдячні п. Свистунові за його працю, а спеціяльно ми, члени Української Православної Церкви, повинні подякувати йому за його оборону прав нашої Церкви, а не укладати проти него резолюції догани, як то зробив Собор в Саскатуні.

Ф. Сторощук

Кадворт, Саск., 12. вересня

ВІСТИ З ТОРОНТО

(Продовження зі ст. 14.)

Бажаним є також, коли не-члени нашої Церкви, які є тільки дорадниками, але забирають голос в теперішній боротьбі, щоби вони були ласкаві не забути, що вони тільки є "гості" в нашій Церкві. А гостей тілько так довго шанують, як вони знають звичай і приписи приличности А п. Арсенич показався не тільки неприличним, але навіть грубо некультурним.

Як треба розуміти "Серафимщину"

В "Вістнику" з 1. серпня була поміщена стаття про еп. Серафима і його "незалежну Церкву", яку зїла презбитеріянська церква. Стаття спрямована проти п. Свистуна і Б.О.Р.Ц. і силуєся приписати п. Свистунови, що й він так нашу Церкву хоче запровадити, як Серафим свою. Але це робиться на те, щоби застрашити вірних перед п. Свистуном. В тій статті, як і в инших статтях в тім же "Вістнику", силуються автори промовити до сердець священикам: мовляв п. Свистун має фах инший і йому байдуже про тих, які посвятилися виключно для Церкви (священики). Отже він не має нічого до страти, а ті, що посвятили себе для Церкви, мусять себе забезпечити Так, а не инакше треба розуміти оту хитру Серафимщину "Вістника". А Серафим не вірив в свої сили, тому й шукав других, щоби себе і своїх священиків забезпечити. Хибаж російські прав. священики турбуються тим, що в них є 5 людей на Службі Божій. Ні, їм це байдуже бо вони забезпечені англійською Церквою. Хибаж наші греко-кат. священики дуже турбуються, що їх парафіяне не хочуть їм платити? Ні, вони забезпечені рим.-кат. церквою. А якої "забезпеки" хочуть наші автори в "Вістнику", які "серафимщиною" закриваються?

Чи ми є протестанти?

В тім же самім "Вістнику" п. Мир. Стечишин робить твердження, що п. Свистун заводить "протестантизм" в нашій Церкві, бо хоче, щоб епископа висвячувати Александрійською соборною висвятої і хоче загальної сповіди. Що до першої точки, то треба сказати, що хиба наш Митрополит Липківсьский, всі священики, яких він висвячував і ціла ієрархія на Україні і в Канаді і ми всі вірні є протестантами, включаючи і п. Мир. Стечишина. Коли п. Стечишин осмілюється назвати це протестантизмом, що освячене кровю мучеників на Україні, які або повмирали, або мучаться на Соловках і Сибіри, то дивним є, що п. Мир. Стечишин є членом консисторії нашої Церкви. Що до загальної сповіди, то також нема що закидати ані о. Маєвському, ні Соборній Громаді в Вінніпегу, бо така сповідь була у Форт Віліямській громаді ще 1927 р. а завів її о. П. Білон, а чейже о. Білон не є протестантом. Позволимо собі запитати автора "протестантизму" слідуюче: Коли Александрійська соборна висвята епископа є річ протестанська, то на що ми приняли теперішного нашого Архиепископа?

Беручи все це під розвагу, вірні нашої Церкви всі згодяться, що тільки Надзвичайний Собор і вибір епископа на Канаду може вратувати нашу Церкву від небезпеки, що нам грозить.

В. Григоряк

ПРОТИ СИСТЕМИ ОЧЕРНЕНЬ І БРЕХОНЬ

(Продовження зо ст. 15.)

став видно головною аргументацією в руках консисторії в теперішній церковній боротьбі.

Уважаємо ці статті як негідні поміщення в органі Церкви і звертаємо на них увагу вірних Церкви як на додатковий доказ, що наш церковний провід затратив почуття елементарних засад християнської етики, не говорячи вже нічого про журналістичну етику.

Уважаємо, що всі вірні нашої Церкви повинні запротестувати проти тих стать в "Вістнику" як негідних та понижуючих нашу Церкву".

ЧИТАЙТЕ БРОШУРИ п. В. СВИСТУНА

1 Догматично - канонічне становище Укр. Греко-Прав. Церкви в Канаді. — Ціна .... 25ц.

2. Автокефалія — чи залежність від чужих. — Ціна .... 30ц.

Замовлення слати на адресу Брацтва

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД РІДНОЇ ЦЕРКВИ ЗЛОЖИЛИ

Ф. Васкал, Мічем, Саск., збірка $2.75
І. А. Семко, учитель, Витков, Саск 1.25
Щире спасибі їм!

ПРОТОКОЛ СОБОРУ

Недавно консисторія Церкви видала друком "Протокол Семого Собору". Не маємо місця обширнійше про цей "Протокол" написати. Зробимо це в слідуючім числі "Р. Ц." Очевидно шкода дивитися на той "Протокол" як на точний перегляд подій на Соборі з правдивим змістом промов, бо "Протокол" виданий дуже тенденційно, сторонничо. Довідуємося, що ні п. Свистунові, ні о. Маєвському консисторія не дала до перегляду їх промов перед надрукованиям. Промови п. Свистуна подані подекуди дуже неграмотно, так що навіть змісту їх не можна розуміти. За те промови бесідників противної сторони дуже старанно зредаговані. П. Свистун впевняє нас, що його промови є подані в богато місцях цілком невірно.

В кожному разі цей "Протокол", хоч він тенденційний, **наглядно доказує, що на Соборі штучно вкликано стемпід, через "фрейм-ап".**

Наша думка є, що консисторія буде дуже жалувати, що вона в такій невідповідній формі видала той "Протокол". Суди ли п. Свистуна за "форму" його брошури, але мабуть богато острійше осудить наша Церква консисторію за форму отого "Протоколу". Не дурнож наша Церква знайшлася в великій небезпеці, коли "провід" поступає по дитинячи зо всякою важною справою. Дивно також, чому в "Протоколі" нема фінансового звіту консисторії! Чи він ще не готовий?!

В справі канонічности епископату і пересвяти нашого Архиепископа —стаття через брак місця піде до слідуючого числа "Рідної Церкви".

ЧЛЕНСТВО В БРАЦТВІ

Брацтво Оборони Рідної Церкви числить вже поверх 180 членів. Імена їх і других членів, що впишуться, будуть обовязково поміщені в слідуючім числі "Рідної Церкви". В цьому числі забракло нам місця.

"ТЕЗИ" З ПОЯСНЕННЯМИ

Вже вийшов з друку текст Угоди нашої Церкви в Америці з жуківцями (так звані Тези) з докладними поясненнями. Кожний вірний Української Православної Церкви повинен текст тої Угоди прочитати. Ціна з пересилкою 5ц. Замовлення слати на адресу Брацтва Оборони Рідної Церкви.

РОЗПРОДАЖ "РІДНОЇ ЦЕРКВИ"

Кольпортажа (розпродаж) першого числа "Рідної Церкви" до тепер є вдоволяюча. Богато наших прихильників, що отримали по кілька чи кільканайцять чисел, вже за них заслали гроші. Другі того ще не зробили. Просимо всіх, що мають гроші з розпродажі, вислати їх до Брацтва. Всі мусять знати, що кошт видавання "Рідної Церкви" покривається з членських вкладок Брацтва і з розпродажі чисел "Рідної Церкви". В слідуючому числі подамо докладний спис всіх тих, що гроші вже вислали, або ще вишлють.

Ціна нинішнього числа "Р. Ц." є 10ц.

ВІДЧИТИ п. В. СВИСТУНА

На бажання богато церковних громад п. В. Свистун буде старатися урядити на короткий час в осені поїздку з відчитами в Зах. Канаді. Він буде міг говорити тільки в кількох важнійших місцях. Найкраще, щоб громади, що утримують одного священика, порозумілися між собою і запросили п. Свистуна на відчит про церковну справу в однім центральнім місці, доступнім для членів всіх таких громад.

В цій справі пишіть або до "Рідної Церкви" **або впрост до п. Свистуна.**
607 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

РІДНА ЦЕРКВА

БЮЛЕТЕНЬ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ

UKRAINIAN CHURCH

BULLETIN OF THE UKRAINIAN CHURCH DEFENCE BROTHERHOOD

ЧИСЛО 3. РІК І., ВІННІПЕГ, МАН., ЖОВТЕНЬ-ГРУДЕНЬ, 1935. WINNIPEG, OCTOBER-DECEMBER' 1935. VOL. 1. NO. 3.

Митрополит о. Василь Липківський благословляє акцію оборони Рідної Церкви

Понище наводимо дуже важний лист Митрополита о. Василя Липківського. Лист цей був написаний ним по прочитанню ним першої брошури п. В. Свистуна п. з. "Догматично - канонічне становище Укр. Греко - Православної Церкви в Канаді". Лист був післаний на адресу о. П. Маєвського.

Жаль тільки, що лист Митрополита не прийшов ще перед саскатунським Собором. Колиб делегати Собору знали були думки о. Митрополита, результат Собору бувби цілком відмінний, і нинішнього непорозуміння в Церкві не булоб.

"Київ, 8-го липня 1935.

Шановний Отче Петре!

Дякую за папір і особливо за книжечку. З неї я багато освідомився про стан нашої Церкви і в Америці і у вас в Канаді.. Запевне все, як у людей і особливо як у нас Українців. Багато сумного, хоч такого звичайного, в книжечці, але все-ж утішно, що і в вас і в Америці є вірні певні і свідомі, що не дадуть занепасти нашій Церкві і в той трудний мент, коли будівля церкви ледви починається і головно будівники її і в умовах волі ще не звільнили себе від рабського духу...

На ваш Собор цей мій лист запевне вже не встигне, але всеж не можу не висловити хоч коротенько тих думок, які повстали в мене під враженням цієї книжечки. Мені якось чудно, що Українська Автокефальна Церква в Канаді ще й досі пришиває собі назву **"Греко-Православна"**. Ще колиб так назвала себе Церква Болгарська або Сербська або й наша давна Українська, що прийняла віру безпосередно від греків тисячу літ тому, це було-б ще зрозуміло. Але-ж і ці церкви вже давно звільнили себе від офіційної назви "греко-православна", а звуть себе просто Болгарською, чи Сербською, чи Українською Прав. Церквою, без додатку "греко", бо вже давно відчули в собі право на рідне вільне життя. Чому-ж Православна Церква в Канаді, що безперечно походить від Української Церкви, що в Европі, і є її молодша сестра, засвоїла собі без згоди й відому своєї старшої сестри офіційну назву "греко-православна"? При чому тут греки?

Коли вона це зробила за прикладом Україн. уніятської церкви, що зве себе "римо-православна", чи греко-католицька церква", то вона так зробила не досить розважно. Уніятська церква є підлегла римському католицтву і коли має грецький обряд (хоч і це вже сумнівно), то має його з ласки й дозволу римського католицтва і тому мусить себе чіпляти і до греків і до Риму. А наша Православна церква є автокефальна, ні від греків, ні від Риму незалежна, чому-ж її й себе чіпляти до греків? Звичайно, незалежність Укр. Прав. Церкви ні в якім разі не відводить її від братерського єднання і з грецькою і з усіма иншими православними церквами, і лише в цьому розумінні братерського єднання вона є частиною всесвітньої Христової Церкви. А братерство можливе лише між церквами рівноправними, автокефальними; де підлеглість, чи залежність, там братерства немає.

Православна Церква кожного народу (ми повинні вірити) є витвір Св. Духа на грунті Христової віри, а не витвір греків, чи римлян, чи інш. І це визнання братерства є, на мій погляд, найвищий догмат християнства, і церкви, які того братерства не визнають і цим визнанням не живуть, не гідні зватись православними і навіть християнськими, бо Христос ні до чого так ясно не закликав своїх учнів, як до любови й братерства й ні проти чого так не повставав, як проти підвищення одних і приниження других. "Ви не звіться, каже Він, учителями, бо один у вас учитель — Христос, а ми всі браття. І Отцем не звіть собі нікого, бо один у вас наставник — Христос. Більший же з вас нехай буде вам слуга" (Мат. 23, 8—11), (Мар. 10, 42—45).

Отже Собор Укр. Прав. Церкви в Канаді мусить нарешті звільнити свою Церкву від зайвого додатку "греко". Може скажуть, що назва, титул це річ дрібна, не важна. **Але от в цій назві заплутались і під крило греків тулиться і архієп. Іван Теодорович зі своїми "кумами", і почасти прот. Савчук із своєю Консисторією.** Прот. Савчук пише: "Укр. Греко Православна Церква в Канаді.... прийняла віру і догми такі самі, як ріжних існуючих греко-православних церков". Деж ці церкви існують? Принаймні я таких не знаю. І Болгарська, й Сербська, й Російська й Грузинська та інші прав. церкви дуже здивувались би, а може й обурились, колиб до їх національних назв додали ще "греко". Навіть Православна церква в Польщі, що для неї митр. Діонісій здобув "автокефалію", а для себе титул "блаженства" безпосередньо від царгородського патріярха, зветься, грекоправославною себе не зве. Тай догми й канони 7-ми Всесвіт. Соборів, оскільки вони приняті всіма церквами, уже перестали бути спеціяльно грецькими, а ста-

(Продовження на ст. 2.)

Катедральна Парафія в Філядельфії за нерозлучну звязь з УАПЦ на Україні

В суботу 26-го жовтня, с. р. відбулись Надзвичайні Збори парохіян УАПЦ св. Володимира в Филаделфії, на яких рішучо запротестовано і опрокинено заходи епископа Івана Теодоровича і Консисторії УАПЦ в Америці щодо злуки з жуківськими священиками і щодо перетворення УАПЦ в Америці в епархію царгородського патріярха. Зборами проводив парохіяльний предсідатель Н. Ворончак, секретарював парохіяльний секретар М. Павлюк. По основній дискусії над так званими "тезами", члени парохії одноголосно ухвалили резолюції в справі злуки. **Текст резолюцій такий самий, як текст резолюцій, що їх ухвалила парохія УАПЦ в Шікаго.**

Підчас голосовання над резолюціями майже всі члени парохії брали живу участь в дискусії. В дискусії виявляли поодинокі члени своє обурення проти того, що Консисторія разом з епископом без відома вірних нашої Церкви старалася завести в нашій Церкві лад на взір московських і католицьких церков і що провід УАПЦ в Америці так безглуздно зрезигнував з українського автокефального устрою нашої Церкви і "великодушно" згодився піддати її під зверхність чужого і навіть ворожого українцям царгородського патріярха. Члени парохії висказували велику пошану мученикові УАПЦ на Україні, первосвятителеві Василеві Липківському, митрополитові всеї України, і всіх мученикам УАПЦ.

Зокрема з огидою підчеркнено першого руїнника УАПЦ в Америці, творця жуківців о. Гундяка, що своєю зрадою УАПЦ створив розбрат в нашій Церкві. На зборах парохії виявлено, що ціле хитрунство о. Гундяка в цій новій комедії зводиться до того, що йому і його приклонникам вже не стає жуківських парохій, а ті, в яких вони сидять, вже їх не хочуть. От вони нараз захотіли злуки, щоб було де переноситися. Приміром є відомости з парохії в Картерет, де властне парохом є о. Гундяк, що так скоро як о. Гюндяка позбудуться з парохії, то парохія зараз переходить до католиків, так як вже перейшла велика жуківська парохія в Перт Амбой. Значить, творець жуківців до того вплинув на своїх парохіян жуківською наукою, що вони чим скорше хочуть йти назад до католиків. І от

(Продовження на ст. 2.)

Рух по громадах в справі Собору

Слідуючі громади ухвалили в себе відповідні резолюції з домаганням скликання надзвичайного або нового Собору:

Громада в Ешвіл, Ман. ухвалила дня 17. листопада слідуючі резолюції:

Ми, члени Укр. Гр. Прав. Церкви ім. Вознесіння Господнього в Ешвил, Ман. в день 17. листопада 1935 р. на надзвичайних зботах ухвалили такі резолюції:

І. Ми остаємо на тім становищі, що наша Церква повинна бути самостійна, від нікого не залежна і нікому не має бути підчинена. Значить: не бажаємо ані згоди з жуківцями, котрі малиби вважати нашу Церкву неканонічною, ані не бажаємо також, щоби наш Архіепископ о. Іван Теодорович підчинював нашу Церкву і нас царгородському патріярхові.

ІІ. Домагаємося також, щоби цю боротьбу, яка провадиться вже від довшого часу, межи обома сторонами, т. є. межи Архіепископом о. Іваном Теодоровичем і о. Савчуком з одної сторони, а п. В. Свистуном з другої сторони, як найскорше припинити, чи через скликання надзвичайного Собору, чи в який инший спосіб.

Укр. Православні Громади! Домагайтеся скликання Надзвичайного Собору Церкви!

ЛИСТ МИТР. В. ЛИПКІВСЬКОГО

(Продовження зо ст. 1).

ли всесвітніми, та і в складенні їх брали участь представники всіх церков, що тоді існували. Взагалі незалежно від уся ких інших міркувань Українська Церква в Канаді мусить зняти і з свого статуту, і з церковного чартеру цю заслону "греко", а зватись просто "Українська Православна Церква". Може тоді й провідникам її стане все світліше. Навіть і "автокефальна" можна не додавати, бо на мій погляд "православна" і "автокефальна" це все одно: не автокефальні церкви не є православними, хоч для ясности слід би й "автокефальна" додати.

Але перейду до тих значно вартніших питань, що їх порушив п. Василь Свистун в своїй книжечці. І їх перш за все слід вирішати з погляду Христової волі, а не минулої традиції, і в вирішенні їх ми не повинні оглядатись ні на греків, ні на римлян, а лише на Христа й пильнувати єднання з Ним, бо ми повинні робити в церкві діло не грецьке, не римське, а діло перш за все Христове, а потім рідне українське. Що-ж до канонів то єдино правдивий відносно них вислів великого професора - каноніста (Болотова): "Канонічне те, що корисне в життю церкви й неканонічне те, що для неї некорисне або шкідливе". Я погоджуюсь з о. Савчуком, що Канадійська Укр. Автокефальна Церква не мусить, а може добровільно прийтяти до свого життя ті, чи інші канони своєї старшої сестри Укр. Автокеф. Церкви Київської. Не мусить, бо примус це є діло нецерковне, а державне. **Але добровільно й морально Канадійська Церква ввійшла в братерське єднання з Київською Укр. Церквою, СТАЛА на її прінціпи й ідеольогію, коли ПРИЙНЯЛА до себе епископа "Київської благодати".** А коли старша сестра перебуває в тяжкій пригоді й небезпеці, Канадійська Церква з почуття братерського єднання і любови тим щиріше повинна підтримувати й ратувати її принціпи й ідеольогію. п. Свистун **документально й досить переконливо доводить, що це так і є,** і щиро я бажавби, щоб воно так і було на ділі, бо головне в церкві не постанови, не канони, не форми, а життя. А життя завжди мусить бути для нас лише наукою, досвідом для дальшої праці на підвищення життя, а не каменем для його пригноблення...

Саме кардинальне питання Канадійської Укр. Церкви це є набуття собі власного епископа, бо православна церква яка не має над собою жадного начальства, в свому епископі має найвищого свого представника і виконавця своїх завдань, на ньому зосереджує дари своєї благодати, що має від Христа й його кладе в основу свого життя. Отже, як це питання мусить бути вирішене в Автокеф. Канадійській Церкві? Мене дуже здивувала довідка о. Савчука, що між Канадійською Церквою і еп. Германосом існували якісь юридичні умови, "щоби обі сторони заховали повне право самостійности". Виходить — епископ і Церква в Канаді, це дві окремі самостійні сторони. Цеж страшенно ненормальна, нецерковна річ. Адже епископ є найвищий представник церкви, найповніший орган її благодати, за Христовим словом найнижчий її слуга і раб. Як же він може бути окремою стороною від церкви? Між церквою і епископом мусить бути найтісніший органічний, а не юридичний звязок. Епископ, за словом св. Ігнатія Богоносця, є в церкві і церква в епископі. Отже, коли Канадійська Церква якісь умови робила з еп. Германосом — людиною чужою, для церкви випадковою, коли вона це повторила з архиеп. о. І. Теодоровичем, то в набутті власного епископа вона ніяк не повинна задавнювати цієї хиби, що як той червак в яблоці виснажує її життя. Правда для декого це привабливий стан, і епископ, мовляв, царствує, а консисторія керує, заводиться те кумівство, що-гложе Американську Церкву. Але вже приклад цієї Церкви виявляє його шкідливість.

Отже Канадійська Церква повинна тепер обрати собі епископа, як свій найвищий і найповніший орган, як свого найпершого слугу — виконавця своєї волі, органично зєднаного з Церквою і повинна шукати його перш за все в свому організмі, а не в чужому, в своїй Церкві із своїх священиків, чи мирян. Хоч пророк не приймається в своїм рідним краю (Лук. 4, 24), але для своєї церкви епископ не є пророк, а орган, представник і виконавець її волі і сильний саме цим єднанням з Церквою.

А якже перевести висвяту обраного церквою епископа? **п. Свистун пропонує вжити приклад давньої Александрійської Церкви і Всеукр. Церк. Собору 1921 року, утворити соборну хіротонію руками своїх пресвитерів. Я ЦІЛКОМ УХВАЛЮЮ ЦЕЙ КРОК І БЛАГОСЛОВЛЯЮ ЙОГО.** Стан Канадійської Церкви досить подібний до стану Київської Церкви в 1921 р. Запевне до участи в хиротонії треба запросити й архіеп. о. І. Теодоровича, коли він не зганьбить себе єзуїтсько клерикальною церемонією власної пересвяти від представника царгородського патріярха.

Дуже приємно, що в Канадійській Церкві є такі вірні як п. Свистун, що ясно уявили собі і сміливо встали за головну відміну Укр. Автокеф. Церкви від клерикально - ієрархічних церков — як західної, так і східної — її всенародну соборноправність. Безперечно устрій Церкви Христової в апостольські часи був всенародно - соборноправний, всі вірні в Церкві мали рівні права, а лише між собою поділяли ріжні обовязки, і обрання (хиротонія) й поставлення (хиротезія) на ці обовязки було всенародне, чи руками представників Церкви. Коли-ж Церква опинилася в стані тяжкого 300-річного гоніння, що унеможливило соборноправність, всі права в Церкві з народу мусіли перейняти на себе одні епископи; вони-ж самі й обирали й хиротонували своїх службовців і заступників. Коли-ж гоніння припинилося, то Церква опинилась під великим впливом держави і епископи захопились державністю і в Церкві. Вони всіма способами прагнули до зниження прав народу і до підвищення своєї влади в Церкві і зміцнення її.

Так утворився той канонічний, цебто ієрархічно - клерикальний устрій церкви, за яким єдина Христова Церква поділена на клир і мирян — на всевладну ієрархію і безправний народ, дух якого дише і в канонах всесвітних Соборів (віри—догм я безусловно не торкаюсь), що складались із одних епископів, що дотримувались клерикально - ієрархічного ладу. Безперечно цей устрій був немалим ухиленням від справжньої Христової й апостольської науки і нахиленням до земного державного ладу в церкві — цьому небесному царстві. В церкві сталося поділення на два окремі стани — духівництво і мирян. Духівництво пильнувало своїх окремих інтересів, часто ворожих церкві, а корисних для ієрархії, яка в свою чергу мала свої особисті інтереси, як всяка державна сила стреміла до влади, абсолютизму, до змагань за це поміж собою. Всі єресі, розколи, заколоти в церкві в минулому мали по суті ієрархічно - клерикальне походження, всі утиски церквою народу, церковної волі, всі заколоти, ганебні, аморальні хитрощі і гризня в церкві — все це робилось в межах ієрархії і є витвір ієрархічного устрою; цей устрій зробив церкву ненависною для народу, духівництво рабом ієрархії і взагалі церкву відірваною від життя.

Укр. Автокеф. Церква за Божою допомогою сміливо звільнила себе від ієрарх. "канонічного" устрою і утворює, чи краще, відновляє апостольський всенародно - соборноправний устрій. Отже вона принціпово відмінила і ієрархічну хиротонію із її крутійством, підкупами та таємними ходами й відновила соборну хиротонію через представництво всієї церкви, бо висвячує не слуг ієрархії, а вільних рабів Христових, цеб то церкви. З цього може зрозуміла буде і зміна одружного стану священиків. Чому всякі обмеження творились в ієрархічному устрої відносно одружіння духівництва? Тому, що це потрібно було ієрархії зробити з духівництва покірне собі військо. Народу таке обмеження не потрібне, тому Укр. Церква його й відмінила і зрівняла і в цьому духівництво з народом.

Всі обмеження соборноправности в минулому проходили з зовнішного гніту і внутрішної злуки церкви з державою. В Канаді повна воля церкви й відокремлення її від держави. **Отже великим гріхом перед Христом і злочином перед народом і в цих умовах вільного церковного життя підбивати себе під невільний ієрархічний устрій.**

Молю Бога, щоб Канадійський Церковний Собор це зрозумів і щиро взявся не лише в себе здійснювати соборноправний устрій, а й допомагати в цьому церкві в Америці.

На жаль я дуже пізно (на початку липня) одержав книжечку В. Свистуна, з якої одержав багато відомостей і матеріялу для дискусії, але до Вашого Собору, що має відбутися в липні, вже нічого не поспіє. Лише під першим враженням я наскоро дещо написав. Але й без мене у Вас є гарні однодумці. **Прошу передати від мене щирий привіт і благословенство брату Василю Свистуну, що він так гарно, отверто й чесно захищає наші принціпи й ідеологію.** Певен, що на Соборі він матиме великий вплив і поведе його за собою. На жаль ваш о. адміністратор Савчук наче моститься сидіти на двох стільцях, а це для всякого керовника найгірше.

Коли цей лист дійде до Вас майбуть Собор ваш уже відбудеться. **Благаю Бога, щоб він гідно встав за діло Христове, а не пішов по шляху архиепископа о. І. Теодоровича й американського духівництва. В. СВИСТУН ЗАКЛИКУЄ НЕ ТІЛЬКИ ДО БОРОТЬБИ ЗА НОВИЙ ЛАД В ЦЕРКВІ, АЛЕ Й ДО МІСІЇ, ДО БЛАГОВІСТЯ ЇЇ ІНШИМ МОГУТНІШИМ Й ВЕЛИЧНІШИМ! ДО ЦЬОГО И Я ЗАКЛИКАЮ.** Св. апостоли в стані вбогости й незнатности всеж перетворили світ...

Будьте здорові й бадьорні. Шлю Вам свій привіт і благословенство!

Митрополит Василь Липківський.

З листа Мтрополита видно, що:

1) Митрополит вповні погоджується зо становищем п. В. Свистуна, виявленім в його першій брошурі.

2) Благословляє акцію п. В. Свистуна і тим самим і акцію Братства О. Р. Церкви.

3) Зокрема Митрополит ухвалює й благословляє соборну висвяту епископа для Канади і тим авторитетно виясиює, що Київський Собор раз на в[illegible]боронив соборної висвяти, так як це твердить наш Владика і консисторія.

4) Заявляє, що в нашій Церкві всященики зрівнані з мирянами в справі одружіння.

КАТЕДРАЛЬНА ПАРАФІЯ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

(Продовження зо ст. 1).

з таким священиком і компанією ввійшла наша консисторія в переговори в справі злуки. Що до такого дійшло, то можна лише в один спосіб пояснити. Члени консисторії, о. Каськів і о. Кушнір являються кумами о. Гундяка, і так скоро як о. Гундяк відійшов від них, вони лишилися без проводатора як сліпі діди на вулиці. Тому при першій спосібности, а вона трапилась, як о. Каськів запросив до себе о. Гундяка як свідка в процесі за церкву в Вунсакет, кум кума переговорив, бо всім звісно, що проти хитрунства о. Гундяка не встояти о. Каськову. По тім за намовою Консисторії пішов і наш нерішучий епископ, якого все можна легко дістати обіцянкою, що він буде великим епископом великої "канонічної" церкви. І так скоїлась ота сумної памяти угода, на яку дались зловити і наші священики в Канаді, що не хочуть бути священиками в церкві, якою править "чернь".

Одначе хитрунство о. Гундяка є ще й в тім, що він вигравши на жуківщині як "Заблацький на милі", хотів ратувати своє лице тим, що рішив до решти здискредитувати ненависного йому епископа

Теодоровича і загнати його в кут "пересвяченням". Тим ще раз о. Гундяк дав доказ своєї цілковитої безідейности, бо в своїй ненависти до епископа Теодоровича він не вагався кинути пятно і смертельний удар цілому устроєві УАПЦ. І втім власне полягає ціла трагедія теперішнього розбрату. Для священика типу о. Гундяка нема нічого святого, що не йде в парі з його пихою і його спритом детектива. В доказ того годиться лише пригадати, що на своїм короткім віці о. Гундяк був соціялістом і проклинав релігію і священиків, на чім світ стоїть. Дальше вступив до католицької школи і став католицьким священиком, висміваючи всякий прояв нашого народу до православія. Дальше стає православним священиком і плює на все те, що католицьке. Відтак не задоволяється православним священиком в УАПЦ, але творить свою "православну" церкву, вживаючи до того покійного о. Жука. **І так в безконечність.**

Нам всім з того є наука. З священиками типу о. Гундяка робити яку небудь злуку противиться всяким моральним і етичним законам, а не лише християнським, бо чи скорше чи пізнійше вірні тих церков, в яких вони ще до якогось часу є, повиганяють їх.

Ще хочеться підкреслити, що коли ми в Филаделфії з жуківськими священиками не хочемо лучитися, то не значить, що ми є проти злуки з парохіями, що їх оті жуківські священики ввели в блуд. Противно ми всі хочемо злучитится в одну УАПЦ під одним проводом і хочемо творити своє українське життя в Америці разом на користь нашої Церкви і славу Українського Народу.

Здавалосяб, що рішення катедральної парохії було ясне і недвозначне і що таке рішення не було проти УАПЦ але проти тих затій, що ними хочеться знищити УАПЦ або точнійше устрій УАПЦ. Епископ Теодорович, довідавшися про рішення парохії, оголосив відчит в тій справі на 29-го жовтня. На відчиті, що тревав досить довго, епископ боронив своєї позиції, хоч в той сам час твердив, що він не вірить оо. Гундякові і Погорецькому, але стремить до злуки тому, бо не хоче бути замкнений в своїй "шкаралупці". Він хоче визнання патріярхом, бо йому здається, що аж тоді він буде великим епископом, а головне він тоді не буде залежний від рішень чи бажань парохій. По звіті Владики була досить оживлена дискусія, в якій недвозначно доказано, що він і Консисторія рішились зрадити УАПЦ, так як її зрадив тому пять літ о. Гундяк. На це епископ таку дав відповідь, **що він не вважає останньої фази УАПЦ за найголовнійшу,** що він руководиться тою церквою, що на Україні існує вже тисячу літ. **Остання фаза, себто відродження УАПЦ в 1919 році і Всеукраїнський Собор в 1921 р. не має історичного значіння.** Це була лише **переходова фаза і він власне хоче тепер її направити і нашу Церкву вернути назад до всесвітного православія.** А треба знати, що нашому епископові дуже мало залежить на тім, чи православна церква служить інтересам українського народу, його найбільше розходить, щоб український нарід служив Церкві, як він сліпо її служив підчас московського гнету, бо тоді "батюшкам" добре поводилося. Вони з чистим сумлінням служили царській охрані, тримали наш народ в темноті, не даючи йому змоги стреміти до вільного життя на своїй землі.

Взагалі відчит епископа був повний суперечностей і неточностей. Малось враження, що відчит давав не поважний епископ, але якийсь політикант, що накоївши лиха все таки хоче вийти цілий із суматохи. Згодом поставлено йому питання, чи він, як епископ УАПЦ, виконує свій обовязок супроти УАПЦ, так як йому припоручила Всеукраїнська Церковна Рада в Києві, що прислала його до Америки. **На це епископ не дав відповіди.** Дальше, згадуючи про епископів УАПЦ він ні одного разу не згадав про первосвятителя УАПЦ митрополита Василя Липківського. На запит чому так робить, відповів, що митрополит Липківський не є мучеником, бо ще досі жиє собі спокійно в Києві. Епископ зробив враження, що він сам не любить пошанувати своєї церковної влади і не має жадного респекту перед нею, що він на церковнім полі є свого рода отаманом, що нікого не признає, так як це робив який небудь Зелений або Божко підчас визвольної боротьби, що він у творчу силу українського народу не вірить і чим скорше хоче апробати чужинця, бо йому буде з такою апробатою вигіднійше.

Було богато мови про оті нещасливі "тези" Епископ дальше твердив, що се лише форма угоди і що "тези" його ніколи не обовязують, аж доки Собор їх не ухвалить. А коли йому сказано, що як мав їх Собор ухвалювати, коли ті "тези" мали бути тайними, то на це він дав минаючу відповідь.

Враження з відчиту було гірке, прикре і болюче.

Зараз же на другий день, через нашого пароха епископ подав листа до парохіяльного уряду, в **якім домагається відклику резолюцій,** бо, мовляв, збори були скликані неканонічно і незаконно! При чім тут неканонічність і незаконність? На листа парохіяльний уряд скликав нові збори **і на тих зборах знова піддержано ухвали попередніх зборів і рішено відповісти епископові зазначуючи становище парохії.**

Лист парохії до епископа звучить:

"Филаделфія, Па., 4. лист. 1935.

ВП. Архіепископ
Іван Теодорович
Филадельфія, Па.

Високопреосвящений о. Владико: —

Ми отримали Ваш лист, якого зміст нас дуже здивував. Ви, в тім листі, закидуєте нашій парохії незаконність, неканонічність і нарушення Вашого авторітету.

Позвольте нам, о. Владико, відповісти на Ваш лист, як парохії УАПЦ, що ще не є епархією царгородського патріярха Якщо наша парохія відбула збори 26-го жовтня і на них одноголосно осудила Ваше поступовання і поступовання нашої Консисторії в справі наміреної злуки з т. зв. жуківською церквою, се ще не значить, що наша парохія поступила беззаконно і неканонічно.

По здоровому розсудкові ми взагалі не бачимо, щоб нашими зборами яка небудь канонічність була нарушена. Противно, наша парохія обстоює канонічність УАПЦ і закидує Вам нарушення канонічности УАПЦ.

Що наші збори були законні доказує сей факт, що на зборах парохії було винесено резолюцію такого змісту: "Парохія наша остає в злуці з УАПЦ, як це потвердив послідний Собор 1929 року Статутом". Ця одна резолюція сама по собі вказує ясно, що наша парохія не нарушила нічого такого, щоб противилося законам або канонам УАПЦ, з якою наша парохія остає на далі в злуці. Ще раз підчеркуємо, що се Ви, о. Владико, пішли проти канонів УАПЦ і незаконно підписали угоду з жуківською церквою. В тій угоді Ви рішили переінакчити устрій цілої нашої Церкви не питаючи поради вірних, що в УАПЦ є єдиними компетентними людьми рішати про церковну приналежність.

Ні Вашого авторітету наша парохія не нарушила, бо не винесла рішення, що ми перестаємо вважати Вас за епископа УАПЦ. Противно наша парохія піддержує Вас як канонічного епископа УАПЦ, яку то канонічність Ви поставили в сумнів, підписуючи оту нещасливу угоду з неканонічними жуківськими священиками, що їх наша Церква, в більшости, виключила зі складу священства УАПЦ в Америці.

Дальше Ваші погрози, що Ви перенесете нашого пароха з Филаделфії не мають найменшої законної підстави і Ви се робите тільки длятого, бо Вам немиле рішення парохії, в якім парохія відкликуєсь до Вас не нарушувати нашої злуки з УАПЦ на Україні і не ставити в сумнів Вашої благодатности.

Остаємо з братерським привітом,
За Уряд УАПЦ св. Володимира
в Філядельфії".
(Підписи урядників).

От така то історія. Нам Українцям в Америці і Канаді, як що ми справді хочемо мати свою національну Церкву, треба всіма силами триматися постанов Всеукраїнського Собору УАПЦ і продовжувати ту світлу сторінку нашої Церкви, що її започаткував тойже Собор.

Никола Ворончак,
предсід. Катедр. Парохії в Філядельфії.

Становище о. Кудрика в 1930 і нині

В виду теперішнього "звороту" о. Кудрика в сторону царгородського патріярха і рівночасно "відвороту" від Київської Митрополії, містимо лист о. Кудрика, писаний до о. Савчука в 1930 р.

Той лист був розісланий о. Савчуком до священиків нашої Церкви в Канаді і Америці.

Саскатун, Саск. 26 цвітня, 1930

Всеч. Отче!

Як відповідь на те, що Ви писали, я скажу Вам для доповнення Вашого свій погляд на справи, які стоять перед нами.

1. Залежність від митрополита, чи патріярха, се справа церковної управи (адміністрації), а не важности чи неважности, благодатности чи неблагодатности церкви. Адміністративна система, це конечна людська встанова, а не більше. Коли міг бути в Росії синод на місце патріярха, то може бути і ще инша форма. Церква і її адміністративний лад, се окремі річи. Тому наша звязь з Києвом чи Царгородом, чи і брак звязи, не рішає про важність нашої Церкви, ані про її право на існовання.

2. Основа Церкви лежить поза адміністративною церковною формою. В перших віках християнство поширювали звичайні світські люде і вони вже були християнством. В часах переслідування християнин жив потайки в своїй хаті по християнськи і се вже було дійсне, правдиве християнство. Се вже була церква. А християнська єдність, яка всіх таких християн в Церкву вязала, випливала з тих самих основних християнських правд, з однакового їх толкування і розуміння — а тим самим з однакових в усіх стремлінь і з однакової їхньої праці. Звязь була в тім, що всі піддавалися тому самому основному прицирови, тому самому моральному авторітетові. А зверхний адміністративний лад виробився поволи і пізнійше, в міру потреб й обставин.

3. Я розумію, що наша Укр. Православна Церква також правдива християнська церква, як і церква царгородського патріярха.

4. Про ніяке пересвячування, поправлювання і т. п. не може бути в нас і мови, бо се найперше показувалоби, що нам бракує здорового розуміння справи, що нам бракує здорової совісти, а з тим і здорової віри в свою роботу. Се показувалоби, що в нас другорядні справи важнійші, ніж першорядні.

5. Ніякого жебрання ми не можемо допускати. Хто даром приняв, нехай даром дає те, що дати повинен. А коли не схоче дати, той сам себе великого дару позбавляє. Так про него і лише так треба тоді думати і говорити.

6. Те, що в Києві вийшло (поставлення епископату) — вийшло з мотивів християнських, добрих, великих, з доброї віри — чогож більше хотіти? Дальше — вийшло все те серед виїмкових відносин, на які церковні канони не мають ані відповіді, ані поради; серед відносин, в яких всі патріярхи разом не могли дати Українцям ані помочі, ані поради. Тому ніхто не має права судити, ані робити докору за те, що сталося — ніхто з християн. Люде себе і свою Церкву ратували

(Докінчення на ст. 5).

РІДНА ЦЕРКВА

Видає Братство Оборони Рідної Церкви. Друкує Народня Друкарня, 577 Селкірк Евню, Вінніпег, Ман.

Передплата — $1.00 річно.
Кореспонденцію адресуйте:

Ukrainian Church,
607 McArthur Bldg.
Winnipeg, Man.

UKRAINIAN CHURCH

Published by the Ukrainian Church Defence Brotherhood.
Printed by the People's Press 577 Selkirk Ave., Winnipeg.
Subscription $1.00 yearly.
All communications address to

Ukrainian Church,
607 McArthur Bldg.
Winnipeg, Man.

Перестерога чи кпини?

В "Вістнику" з 15 листопада поміщена "Перестерога" з підписами всіх членів консисторії. Вона на стільки характеристична, що передрукуємо її в цілости з нашими заувагами.

"ПЕРЕСТОРОГА

Тому, що помимо ріжних публичних заяв і оголошення протоколів Семого Собору Української Греко-Православної Церкви в Канаді безсовісні люди поширюють ложні й безосновні сплетні про нашу Церкву та про зміни, які будьтоби поробив в ній Семий Собор, вважає консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді за відповідне урядово ствердити слідуючі факти:

1. Абсолютно жадних змін в становищі Української Геко-Православної Церкви в Канаді на Семім Соборі не зроблено й Українська Греко-Православна Церква в Канаді остає до найменших подробиць на тім самім становищу, на якім стояла від 1924 року.

2. Семий Собор не ухвалював, ані не ухвалив признавати над Українською Греко-Православною Церквою в Канаді зверхність царгородського або якого небудь іншого патріярха, ані підчинити нашу Церкву якій небудь чужій Церкві чи церковній власти, і ані один учасник Собору такої думки на Соборі не підносив, ні не висловлював.

3. Так само ніхто на Соборі не робив пропозиції, щоби Українська Греко-Православна Церква в Канаді лучилася з так званою жуківською Церквою і тому над цим не було на Соборі ані не могло бути жадної дискусії, ні ухвали.

4. Зокрема не була на Семім Соборі змінена засада соборноправности Української Греко-Православної Церкви в Канаді ані засада її українського проводу. Засада соборноправности і незалежности нашої Церкви від чужих Церков та зверхників не може навіть бути поставлена на дневнім порядку Собору, бо це булоб проти чартеру нашої Церкви, а всяка ухвала противна чартерові, мусілаб вважатися не тільки за незаконну, але й за неіснуючу.

5. Остаточно Семий Собор не ухвалив для Консисторії жадних повновластей на роблення змін в устрою, або становищу Української Греко-Православної Церкви в Канаді, і Консисторія є свідома того, що колиб захотіла на власну руку робити які небудь зміни в тім напрямі, то надужилаб свого права і тим поставилаб себе поза рамцями церковної організації.

Взагалі Семий Собор, ані Консисторія жадних змін в устрою, ані в становищу Української Греко-Православної Церкви в Канаді не поробили, ані не мали в пляні робити. Наша Церква остає такою самою, як була від 1924 р. і всякі вісти про мнимі зміни в ній є безпідставними видумками проти неї. Перед ширителями тих видумок перестерігає Консисторія всіх добрих членів Української Греко-Православної Церкви в Канаді, як перед людьми, що шкодять тій Церкві. Коли яка церковна громада зеднається в ворогами Церкви, то тим самим наражується на вичеркнення її з членства Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Дано в Вінніпегу, дня 25 листопада, Р. Б. 1935.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді:

Прот. С. В. Савчук — голова
Прот. В. Кудрик — заст. голови.
Свящ. Д. Ф. Стратійчук — секр.
Мир. Стечишин—заст. секретаря.
Й. Богоніс — касієр.

Навіть і без зауваг кожному вірному нашої Церкви видно, що "Пересторога" є більше кпинами, як чим іншим. А вже найцікавійше місце "Перестороги" є там, де консисторія грозить виключенням з Церкви тим, що сміють думати інакше, як члени консисторії. Ми певні, що епископи — автори берестейської унії також грозили виключенням з Церкви тим, які на унію не хотіли перейти! А польський уряд ще й помагав їм ті погрози переводити в життя. Але життя закпило собі з погроз владикуніятів. В унії лишилася тільки маленька групка Українців, а загал лишився при православію.

Все таки подамо до повищої прямо неймовірної "Перестороги" свої короткі заввагти:

1.) На Семім Соборі зроблено дуже важні зміни в становищі Української Греко-Православної Церкви в Канаді. А зміни ті ось такі:

а) Перша резолюція Собору зриває духовну звязь з Києвом й отвирає дорогу до звязи з Царгородом.

б) Четверта резолюція заперечує, що наша Церква має канонічну основу Київської Церкви. З окрема та резолюція потверджує виводи о. Савчука в його статті в У. Г., а та стаття фальшує канонічне становище нашої Церкви.

в) Перша резолюція "приймає до відома" ініціятиву епископа в справі навязання звязку з царгородським патріярхом, а що та ініціятива вийшла через угоду епископа з жуківцями, ("Тези"), тим самим та угода прийнята також до відома.

А та угода стверджує, що наш епископ є неканонічний, а тим самим і наша Церква є неканонічна; та угода нищить соборноправний устрій нашої Церкви і відкидає участь світських людей в церковній управі; нищить право громад до посідання і контролі церковних маєтків; зриває духовну звязь з Києвом і робить нашу Церкву епархією царгородського патріярха.

г) Друга резолюція Собору, в якій висловлена догана п. Свистунові, твердить, що закиди п. Свистуна проти епископа є безосновні і негідні. Ті закиди в головній мірі є оперті на угоді епископа з жуківцями. (Тези) Ту угоду епископ власноручно підписав, погоджуючися на всі умови тої угоди. Коли отже Собор ухвалив таку резолюцію, він тим самим став на становищі, що умови, які епископ підписав в тій угоді є гідні нашої Церкви і мають добру основу. Іншими словами, коли Собор дав нагану п. Свистунові, а не виразив жадної критики в сторону епископа, то тим самим він одобрив кроки епископа в звязи з проханням до патріярха і в звязи з угодою з жуківцями.

2. Собор не ухвалював резолюції в таких словах: "Ми хочемо признати над собою зверхність патріярха", але Собор вжив до цього трохи лагідніших слів, які однак мають те саме значіння. Именно Собор рішив "приняти до відома" всі кроки епископа в справі духовних зносин з патріярхом.

А духовні зносини з патріярхом не є основані на рівности між нашою Церквою і патріярхом, тільки на підлеглости її патріярхові. Зате духовна звязь нашої Церкви з Київською є основана на братерськости і рівности. Але патріярх не признає такої братерськости і рівности. Патріярх вважає себе зверхником над церквами, що є під його юрисдикцію. А 38 точка угоди з жуківцями виразно говорить про таку патріяршу зверхність, або підлеглість нашої Церкви патріярхові.

Неправдиве є твердження консисторії, що жаден учасник Собору "такої думки на Соборі не підносив, ані не висловлював" (про підлеглість патріярхові). Противно, цю думку висловило кількох учасників на Соборі, головні між ними були Владика і п. Мих. Стечишин; цей виголосив був палку промову, в котрій сказав, що для нас нема іншого виходу, **"тільки іти під царгородського патріярха"**. А епископ цілу свою промову опирав на конечности іти йому під патріярший покров. Епископ закінчив був свою відповідь п. Свистунові так: "Знаєте, чому п. Свистун не хоче, аби я йшов під царгородського патріярха? Бо п. Свистун і ті, що з ним в змові, хочуть, аби я йшов під Варшавського Митрополита"(!) Епископ тим аргументував конечність підчинення патріяршій юрисдикції, **що він, нібито, не має вже св. мира і св. мощей, і епископ навіть поважився твердити перед Собором, що він немає права освячувати мира,** і тому мусить піддатися патріярхові, щоб дістати від нього св. мира, хоч, як епископ, він повинен знати, що кожний православний епископ має право освячувати миро. А урядовий протокол Собору пише на ст. 41, що епископ говорив таке: **"Я хотівби мати над собою юрисдикцію (зн. патріярха). Хиба то зло?"** Чи треба ще чого більше? — скажемо ми.

3. Пропозиція злуки з жуківцями міститься в Угоді (Тезах), яку епископ підписав. Та угода (Тези) **була дискутована дуже обширно на Соборі.** Справу угоди з жуківцями підніс як **головне обвинувачення проти епископа** п. Свистун, відповідав на це обвинувачення епископ, а участь в дискусії брали і другі учасники Собору. Про це є обширний звіт в урядовім Протоколі Собору, виданім Консисторією, на ст. 21—45. Правда жадної ухвали, що поіменно говорилаб про Угоду з жуківцями, не було, але перша резолюція **"бере до відома"** ініціятиву епископа в справі патріяршого покрову, а та ініціятива епископа вийшла якраз із угоди з жуківцями. До прямої ухвали в справі угоди жуківців не прийшло через ославлений стемпід і "фреймап" на Соборі.

4. Щодо соборноправности й українського проводу, то й тут зміна наступила на Соборі. Бо раз Собор приняв до відома **ініціятиву епископа в справі звязку з патріярхом, а той звязок піддає епископа під юрисдикцію патріярха, то тим самим Собор згодився на це, що найвища влада в нашій Церкві має бути в руках патріярха.** А чи не означує це зміни в проводі Церкви? Чи не означує це, що головний провід в нашій Церкві переходить в руки чужого патріярха—не-українця? А що ініціятива епископа вийшла в його угоди з жуківцями, а в тій угоді епископ касує соборноправність в нашій Церкві, то-ж чи не став Собор на становищі епископа, хоч буцім то застеріг соборноправність? Чи-ж та угода не касує Собору як найвищого органу нашої Церкви і місце Собору має заняти патріярх? В тій же самій резолюції Собор зриває нашу звязь з Києвом, а ця звязь є головною основою нашої соборноправности й українського проводу в Церкві, бо відносини наші з Києвом є братерські, і Київ не нищить українського проводу в Церкві.

Покликування на чартер чи статут — річ дуже слабенька. Бо Семий Собор свідомо поломав статут от хочби в справі посла Бачинського, якого Собор допустив як делегата, хоч це було і проти чартеру і статуту.

5. Собор дав навіть дуже великі **повновласти** консисторії на роблення змін в устрою якраз в першій резолюції, де говориться, що дальші кроки епископа в справі злуки з патріярхом мають провадитися епископом **"в тіснім порозумінні з консисторією".** Або іншими словами Собор дав уповаження і епископові і консисторії в тій справі. А **чи злука з патріярхом, то не є зміна устрою нашої Церкви?** Та це-ж чи не найбільша зміна і тільки сліпий, або член нашої консисторії, цього не побачить.

Консисторія на власну руку вже не одні зміни поробила в устрою нашої Церкви. Пр. вона знищила Укр. Греко-Православне Братство в Канаді, звівши його до того, що воно існує тільки на папері. Консисторія на власну руку відсунула світських людей, а головно репрезентантів Братства від участи в **річних духовних конференціях Церкви.** І це консисторія зробила цілком безкарно. Навіть ніхто її за це не скритикував.

Відносно погрози консисторії на адресу тих, які поважаться думати інакше як члени консисторії, або які не думають набрати води в рот, як це зробили майже всі священики, тому бо їм погрожено утратою парафій, скажемо хиба, що хай консисторія зачне свою погрозу виключення з членства Церкви переводити насамперед проти тих, яких називає "ворогами Церкви". Чомуж не виключити вперед тих "ворогів Церкви". Бо щож винні "добрі члени" Церкви, коли вони є під впливом "ворогів Церкви"? Чому викидати з членства в Церкві "добрих членів" Церкви, а "ворогів Церкви дальше тримати в членстві, та ще й "панькатися" з ними?

Але питання є, хто ті "вороги Церкви"? Владики, які перейшли на унію 1596 року також звали "ворогами Церкви" тих, що не хотіли перейти на унію. І чи дійсно ворогами Української Церкви є ті вірні, які хотять, щоб Українська Церква лишилася на дальше українською, які не хочуть жадного покрову **чужих патріярхів,** які не стидаються **духовної злуки нашої Церкви з Київською,** які визнають нашого епископа **канонічним,** хоч він самий себе таким не вважає і навіть відмовляє собі права освячувати миро?

Відповідь вірних Церкви на оту дивачну "Перестерогу" Консисторії повинна бути тільки одна:

Непохитно стояти на канонічнім становищу Української Автокефальної Православної Церкви і домагатися від консисторії скликання як найскорше надзвичайного Собору, який має відкинути ті резолюції, що зміняють наше канонічне становище, та усунути загрозу, що контроля нашої Церкви може піти в руки чужинців.

Скликайте збори в парафіях і ухвалюйте резолюції з домаганням нового Собору. Текст резолюцій можете дістати в Брацтві Оборони Рідної Церкви.

СТАНОВИЩЕ о. КУДРИКА

(Продовження зо ст. 3).

тоді, коли ніхто з посторонних не міг її ратувати. Чогож більше хотіти? Сеж благородна робота! Сеж заслуга! Се ми повинні розуміти і на тім стояти!

7. Колиб ми нині дорогою ціною звязалися з царгородським патріярхом, а внедовзі прийде переворот і царгородського патріярха зліквідують, як се сталося в Київі, — що тоді нам робити? Чи дальше вандрувати? Вандрувати як раби, як безпомічні, безправні, маловартні... Чи таке в християнстві повинно бути? Чи на тім сила християн буде стояти, що одні других будуть позбавляти можности одним відомих і зрозумілих? Тай чому самостійно працювати серед відносин їм тою жертвою маємо бути якраз ми, а не ті, які нам можуть таке радити?

8. Звязь з другими церквами повинна бути не в залежности, але в кооперації, в співчуванню одні другим. Київська Церква помогла нам епископом (хоч вона не чужа — наша), ми тепер протестуємо проти насильства над нею. От і рівність, кооперація! Перше вона мала можність і помогла нам, тепер ми по своїй силі помагаємо її. Тай на будуче може наша поміч для церковної справи на Україні бути дуже великою. Наша тутешня церква може бути для української церковної справи на Україні тим, чим була свого часу Галичина для Придніпрянщини. Огонь, який ворожа сила гасить там, може горіти тут і його іскри можуть переноситися там, поки він зможе на ново розгорітися. **От яка нині перед нами роля і задача. І якраз така, — а не така, щоби бігати тай кланятися і просити, щоби хтось позволив нам себе до него притулити, як латку.**

9. Певна річ, що в нормальних відносинах треба заховати лад, який в нормальних відносинах був в нашій Церкві. Непредвиджені, випадкові обставини мають свої окремі вимоги і свої правосильні закони, яких місце повинно бути в церковних канонах відповідно означене, але коли життя до нормальних відносин вертає, повинно дальше йти нормальною стежкою. Тут буде запорука тревалого ладу в церкві. А того, що сталося в ненормальних відносинах, закони з нормального часу не мають права судити, се не їх область. Вони там не закони.

10. Я в статті про Річинського писав про конечність нових канонів, отже тут хіба повторю, що наша церква повинна перша такі канони скласти і постановити. На когож той обовязок складати? Тай чому не ми перші мали би з такою важною справою вийти? Чому тутешня церква не має вийти наперед і не приняти в себе того, що цілій церкві потрібне, а з чим вийти другі не мають або пекучої потреби, або потрібної відваги, або ясного розуміння. Ось наша задача, наша самостійна робота! А пічнемо ми таку роботу робити, то всі її побачать, отже тут буде той грунт, на якім ми будемо і самостійно і з кожного боку правно стояти.

11. Думка про Болгарію, яка повинна би нам помогти, добра. Але нім вдатися туда, то треба самим добре справу розуміти, щоби мати здорові аргументи. Колибже Болгарія не згодилася, тоді вдатися деинде. Колибже тоді в такий спосіб справи полагодити, тоді уважати відносини ненормальними в загальній православній Церкві, отже нам будуть руки розвязані. **Тоді Арх. Теодорович ставить одного, а ті вже оба третього. Тим же, що нам не помогли сказати: ви ще з нами будете числитися!**

12. Колиб другі нам не помогли, тоді поставити їх на суд перед православним світом. Виготовити відповідне письмо, в якім показати православному світові положення українського народу давно і тепер, тут і в Европі, а ще дальше показати брак християнських обовязків в тих, які на провідних сідалищах позасідали. Нам не страх так сказати — се наш християнський обовязок! Коли ми зробили все, що могли, найкраще, а вони не зробили, тоді вина за ними і вони повинні за себе відповідати. Повинні до вини признатися. А не признаються, то якраз вони звязь між церквами і вірними [illegible]ривають. Тоді ми стоїмо на сторожі церковної справи, а не вони!

13. **Большевики зліквідували на Україні церковну адміністрацію, але не Українську Православну Церкву.** Не принцип не ідею Укр. Прав. Церкви. Отже тому я Київського Митрополита в Церкві згадую. Я большевицької ліквідації не признаю. В мене принцип Київської Митрополії, як релігійного центра українського народу, існує незвіквідований. Я навіть думаю, що колиб теперішний Митрополит Николай вмер, то ми повинні би згадувати або Митрополита безіменно (колиб другого не поставлено), або Київську Митрополію з тим розумінням, що в наших душах існують — хоч і звязані ворогами, поневолені, розпяті. Тай хіба не моглаби Укр. Прав. Церква мати Київського Митрополита поза межами України? Рим ставить епископів для плянованих епископій (ін партібус), чомуж і в нас так не можна би робити? Може се для нас завелике здаватися, але воно можливе і потрібне. Се булаби ознака нашої роботи. Так робота робилабся. Окремо згадую, що на Великім Вході можнаби згадувати **Самостійну Українську Державу,** хоч на ділі її нема. Але вона є в принципі нашого життя, в нашій душі, в наших бажаннях, в наших стремліннях. Ми згадуємо свою власність, яка поки що в руках чужих. А згадуючи, ми зазначуємо наше становище до найвищих **справ нашого народу, наше стремління, напрям нашої роботи.** (Се требаби знати зараз нашим священикам).

14. Те, що сталося в Київі, не є великим ударом для нас тут — я думав завсігди. Ми робили, що могли, без Київа, і дальше будемо робити. А вони робили без нас. **А те, що сталося, ставить нас в більше відвічальну ролю, ніж досі — берегти того принципу, який вороги на Україні хочуть знищити — берегти для** загальної справи, для якої ми є робітниками.

15. Щодо кандидатів на епископів, то труднощі можуть бути, але хто шукає, — знайде. Щодо К..................., то не добре, що жонатий, а в нас тут, се троха за важилоб. Хоч... Думаю, що і в болгарській церкві нема жонатих епископів, хоч священики вдівці мабуть женяться. А взялиб "дзвонарі", пропаде. Вірю, що йому нині в Галичині несмачно. В "Ниві" послідний не пише, тай думаю, що не має де писати. Колиб треба, з ним можнаб порозумітись через Дмоховського, або Чайковського. Дмох. його поважає і вони стоять близько, оскільки знаю з переписки.

16. Про конечність мати трох епископів я говорив може перед 8—9 літами і мав тоді якісь пляни, та нині забув. А може придалисяб. Видно час не був тоді на те...

На тепер досить. Я хоч повторяю й те, що Ви писали, то повторяю як своє, щоб Ви мали мій погляд на зачеплені справи. Я і ще дещо при нагоді зачепив — не зашкодить. А придатися може...

Оставайте здорові

К".

Думки висказані о. Кудриком в повищому листі не потребують пояснень. Хиба тільки підчеркнемо, що тоді о. Кудрик не признавав "ліквідації" Київської Церкви, а заразом вважав, що наша Церква в Канаді й Америці повинна перебрати на себе ролю Київської Церкви. Жадного патріяршого признання тоді не було треба для нашої Церкви. Зате наша Церква мала бути першою в складенню **нових канонів,** бо другі Церкви не мали до цього відваги. Ми мали дати другим церквам провід.. Нині вже не те. Ми смирно вертаємо до всего перестарілого в других Церквах.

Договорились - самі собі перечать

Кожний тямущий член нашої Церкви знає, від чого почалося теперішне непорозуміння в нашій Церкві. Спричинило його заперечення духовної злуки нашої Церкви з Київською, а також заперечення, що наша Церква стоїть на канонічній основі Київської Церкви. Докладніше говорячи, в Канаді о. Савчук заявив в березні ц. р., що 1) наша Церква ніде жадною ухвалою не стала частиною якоїбудь другої Церкви, тим самим і Київської; 2) що наша Церква не стоїть на канонічній основі Київської Церкви, або що вона не приняла київських канонів. А в Америці в тому самому місяці наш Владика, **в наслідок і через угоду з жуківцями,** подав прохання до царгородського патріярха, щоб той приняв під свій покров його з цілою Церквою; тим самим Владика зірвав канонічну звязь з Київською Церквою. Оправдуючи свій крок злуки з Царгородом, **епископ заняв цілком противне становище як о. Савчук.** Епископ признає, що наша Церква в Канаді й Америці **була частиною Київської Церкви і що канони Київської Церкви її обовязували** аж до часу, коли большевики її "зліквідували". Епископ говорить, що Церква на Україні вже не існує від 1929 року і тому йому треба шукати нової юрисдикції, тому йому треба піддатися під патріярший покров, тому наша Церква мусить увійти в канонічну звязь з Царгородом.

Як кожний бачить, вихідне прінціпове становище епископа цілком против не становищу о. Савчука і канадійської консисторії. І такі протилежні становища ті обі сторони тримали аж до саскатунського Собору і навіть в часі Собору. Та двоїстість становища епископа з одної сторони, а о. Савчука і канадійської Консисторії з другої сторони видна навіть в резолюціях Собору, бо ті резолюції взаїмно собі перечать, а навіть в одній і тій самій резолюції, головно в резолюції першій, є великі суперечности.

Але по Соборі сталося дивне диво. Хоч о. Савчук виміг на резолюційній комісії уложення спеціяльної резолюції, яка оправдувала його становище в відомій його статті в У. Г., де він заявив, що **наша Церква ніколи не була частиною Церкви Київської,** то по Соборі він побачив, що жадними історичними документами він свого становища не може оборонити. І тому він і другі члени консисторії дуже скоро зрезигнували з первісної позиції і **перейшли на позицію епископа в справі єдности нашої Церкви з Київською.** Це мусіли вони зробити, бо документи четвертого Собору аж надто ясно говорять про те, що від приняття нашою Церквою теперішнього епископа з Киева ми злучилися з Київом і стали частиною Київської Церкви. **Так отже о. Савчук, очевидно з великим болем серця, мусів згодитися з тим, що наша Церква була частиною Київської,** але він разом з епископом потішає себе тим, що Київської Церкви нібито вже більше нема. о. Савчук отже здорово собі самому перечить. Той самий скок о. Савчука і канад. консисторії видно вже в статті "Злука з Киевом", в "Вістнику" з 1-го вересня. В тій статті пишеться дослівно так:

"В Киеві нема осередка Рідної Церкви. Від 1929 р. там нема ані Всеукраїнської Церковної Ради, ані Митрополита(?) ані епископів(?), взагалі нема жадного тіла, що представлялоб Українську Автокефальну Православну Церкву".

А трохи дальше там само "Вістник" пише:

"І не що інше, як жорстоке глузовання з Киева та Української Автокефальної Православної Церкви є тепер говорення про звязок Української Греко-Православної Церкви в Канаді з Киевом, про її злуку з Киевом."(!)

В передовиці "Ломання канонів" з дня 1 жовтня у "Вістнику", о. Савчук **отверто признає, що наша Церква в Канаді була частиною Київської Церкви,** подібно як Канада є частиною Британської Імперії. Але наша Церква в Канаді перестала бути частиною Київської Церкви від тоді, коли Київська Церква "перестала формально існувати, коли вона під натиском большевицького уряду "розвязала себе". Тоді отже канадійська Церква "остала сама, як вже з ніким незвязана церковна одиниця".

Так отже, о. Савчук цілком зрезиґнував з свого первісного твердження, що наша Церква в Канаді ніде жадною ухвалою не стала частиною жадної другої Церкви. Він отже без застереження зійшов на цілком інше становище, якого держиться Владика, а іменно, що Канадійська Церква **була колись** частиною Київської Церкви, але **нині вже перестала нею бути,** бо Київська Церква "зліквідувала" себе під примусом большевиків.

Заперечивши самий собі в тім основнім питанню, о. Савчук, а з ним і наша Консисторія, яка з його становищем зсолідаризувалася, поставили себе в таке незавидне положення, що мусять тепер постійно собі перечити. І так здорово собі перечать, що заперечують все те, що колись писали й говорили, і нині вони самі не знають, де вони стоять. Заперечивши існовання Київської Церкви, вони тим самим заперечили все те, що "Вістник" писав і що в нас говорилося по церквах про так зв. ліквідацію Київської Церкви. **Тоді ліквідації ми ніколи не признавали.** "Вістник", 1931 ч. 20 в статті о. Кудрика так писав про це: **"Большевики можуть розвязати свою большевицьку Церкву, а чужу можуть лише переслідувати. Українська Церква для Українців не є зліквідована. Вона лише переживає тяжкі часи".**

Той самий о. Кудрик в листі до о. Савчука з 26 квітня 1930 так пише:

"Большевики зліквідували на Україні церковну адміністрацію, але не Українську Православну Церкву. Не принцип не ідею Укр. Прав. Церкви. Отже тому я Київського Митрополита в Церкві згадую. **Я большевицької ліквідації не признаю. В мене принцип Київської Митрополії, як релігійного центра українського народу, існує незліквідований.** Я навіть думаю, що колиб теперішний Митрополит Николай вмер, то ми повинні би згадувати або Митрополита безіменно (колиб другого не поставлено), або Київську Митрополію з тим розумінням, що в наших душах існують — хоч і звязані ворогами, поневолені, розпяті. **Тай хиба не моглаби Укр. Прав. Церква мати Київського Митрополита поза межами України?"**

Нині той самий о. Кудрик, як член консисторії, що рішила взяти на себе "гріхи" о. Савчука, мусить свої власні слова зїсти. Нині він разом з о. Савчуком твердить, що Київської Церкви вже нема, що вона вже "зліквідована", дарма, що ще недавно клявся, що він ніколи не згодиться на це, щоб большевицьку "ліквідацію" нашої Церкви признати. Очевидна річ хто бере на себе чужі гріхи, той за них і покутувати мусить! Та це ще не все. О. Савчук своїм пособорнім зворотом, а радше диким скоком, в сторону епископа, фактично дав собі самому здорового поличника. Заразом дав він поличника не тільки консисторії і з окрема о. Кудрику, але й цілому Собору. Бо-ж учасники Собору, виведені з рівноваги стемпідом аранжерів ухвалили четверту резолюцію, в якій при кінці поміщений оттакий дуже цікавий уступ:

"Собор дальше констатує, що стаття о. Адміністратора С. В. Савчука, поміщена в "Українськім Голосі", з дня 20 березня 1935 правильно (таки так!) опреділює становище Української Греко-Православної Церкви в Канаді в порушеній справі".

Іншими словами, Собор ствердив, що о. Савчук написав правильно, коли писав, що наша Церква ніколи не була частиною якоїбудь другої Церкви, тим самим і Київської. А тим часом по Соборі той самий о. Савчук явно-славно признав, **що наша Церква була частиною Київської Церкви** і то дуже довго, бо від 1924 року аж до кінця 1929/30 року, то є до часу так званої "ліквідації" Київської Церкви. Значить о. Савчук в часі Собору настоював на це, щоб резолюційна комісія уложила резолюцію про його статтю, резолюцію, про яку самий знав, що вона неправдива. Але він цієї резолюції хотів, щоб задоволити свою особисту амбіцію і щоб показати, що в нашій Церкві "Всесвітлий о. Мітрат" Адміністратор і Голова Консисторії ніяк не може помилятися в очах вірних Церкви, навіть тоді, коли він самий знає, що він здорово помилився.

II.

Скок о. Савчука й цілої нашої Консисторії в сторону о. Владики став причиною страшенної путанини в поняттях членів канадійської консисторії. Ставши на становищу епископа, що Церква наша була частиною Київської Церкви аж до її "ліквідації" большевиками, о. Савчук і наша консисторія повинні були стати на становищі епископа також і відносно київських канонів. А наш епископ і в своїй брошурі, що вийшла перед Собором, і в часі Собору заняв позицію, що київські канони нашу Церкву обовязують. Між иншим епископ навіть своє прохання до патріярха старався оправдати на основі київських канонів, хоч це "оправдання" ніяк не вдалося. Але о. Савчук і наша консисторія спинилися серед дороги. Хотячи-нехотячи вони мусіли признати, що наша Церква таки була частиною Києвської Церкви, та в той самий час вони, хоч правда не дуже рішучо, твердять, що київські канони для нас не мають жадної обовязкової сили; як важних для нашої Церкви в Канаді вони ніяк не мають смілости їх признати. Чому? Бо тоді всім булоб аж надто видно, що о. Савчук за богато таки помилився в своїй ославленій статті. І деж тоді дінеться його непомильність як адміністратора нашої Церкви? Тому о. Савчук і решта членів консисторії пускаються на дуже дешевенькі "мудровання", яких ціллю є доказати, що київські канони ніколи не мали жадного значіння для нашої Церкви і нас не обовязували навіть тоді, коли наша Церква була частиною Київської, цебто, по їхньому, перед "ліквідацією" Київської Церкви.

Ті їх мудрування ведуть їх по дуже крутих дорогах. І на тих крутих дорогах вони дуже часто губляться; вертають назад; оббігають довкруги; і знов губляться; і знов вертаються; і так в нескінченість; і остаточно договорюються до того, що самі того не знаючи **доказують якраз те, що вони стараються опрокинути, а іменно, що наша Церква через злуку з Киевом стала на канонічній основі Київської Церкви.**

Ті мудрування містяться головно в трьох статтях в "Вістнику": "Ломання Канонів" (ч. 19 з 1 жовтня), "Київські канони" (ч.21 з 1. лист.) і "Канони київські і канони Всесвітньої Церкви" (ч. 22 з 15 лист.). В першій статті (Ломання канонів) відношення нашої Церкви в Канаді до Київської Церкви прирівнюється з відношенням Канади до Англії в Британській Імперії, "Вістник" міркує так: Дехто думає, що Канада як частина Британської Імперії є рівночасно частиною Англії і що Канада є підлегла Англії. Так воно не є, каже він. Канада й Англія є независимі одна від другої. Їх лучить тільки особа короля. Вони є обі частинами Британської Імперії як цілком независимі і рівнозначні держави. Подібне відношення було між нашою Церквою і Київською Церквою. Тут наводжу слова "Вістника": "Обі вони становили **одну Церкву,** так само як Канада і Англія є частями одної Імперії", — але все таки наша Церква в Канаді є самостійна Церква, не підлегла Київській як Канада не є підлегла Англії, — каже дальше "Вістник".

Можна сказати, що є [illegible]на теоретична слушність в тім порівнанню, хоч треба признати, що в практиці і в дійсности Англія є ядром Британської Імперії; уряд і парлямент Англії до великої міри керує політикою, головно закордонною, цілої Імперії. Впрочім ми не потребуємо зовсім сваритися з тим порівнанням. Воно влучне до певної міри, але застановімся, які консеквенції витягає "Вістник", а з ним і наша консисторія з того порівнання? Чи-ж не виходить з того порівнання, що Канада і Англія, як частини одної і тої самої Імперії, **мають ту саму законно - праву основу?** Бо це-ж очевидне! І так воно в дійсности є. Бо хоч кожна домінія в Британській Імперії має право ухвалювати свої окремі закони, алеж всі знаємо, що **закони в цілій Британській Імперії мають одну і ту саму основу, іменно англійське право. От пр. в Манітобі ми приняли за свою основу англійські закони з дня 15 липня 1870 р. і ті закони з деякими змінами й додатками обовязують нас і до нині.**

Ми ті закони маємо право з року на рік змінювати, поправляти і тд. але все таки **основа наших законів і конституції є закон і право і неписана конституція Англії,** тої самої, з якою "Вістник" порівнює Київську Церкву. А коли закони Англії стали основою законів Канади, то чомуб закони, або по церковному канони Київської Церкви, не малиб стати основою законів чи канонів нашої Церкви в Канаді? І це є одиноке заключення, яке можна вивести з порівнання відношення нашої Церкви до Київської з відношенням Канади до Англії.

Але о. Савчуку ніяк не подобається така єдино льогічна конклюзія. І він старається мудрувати, що раз Канада має право свої окремі закони мати, то це значить, що основні закони Англії її не обовязують. Але о. Савчук забуває, що помимо того всего права, **Канада якраз тому тільки є членом Британської Імперії, що вона приняла за свої закони і право Англії.** Так само о. Савчук повинен знати, що коли **правдою є, що наша Церква і Київська становлять одну Церкву, то тільки тому, що наша Церква взяла за свою основу закони-канони Київської Церкви. Інакше обі не моглиб становити одної Церкви!** І коли ми нині твердимо, що канони київські відносяться до нашої Церкви, то повища стаття в "Вістнику" якраз це пітверджує. І не поможуть жадні теоризовання о. Савчука, (з [illegible] чи без помочі п. Мир. Стечишина), про те, що сталосьби, якби Англія перестала існувати, або якби так її якісь большевики, чи хто там "зліквідував". Навіть по такій "ліквідації" Англії—Канада, о скільки вона вважаласьби членом Британської Імперії, на дальше придержуваласьби тої самої законної основи, іменно англійського закону і англійського права. Так само якби й правдива була "ліквідація" Київської Церкви, а ту ліквідацію ще недавно "Вістник" так дуже сильно заперечував, — то все таки лишається канадійська Церква незліквідована. Віримо, що навіть о. Савчук з тим згодиться. А коли наша Церква з Київською Церквою, по словам "Вістника", а тим самим вже й о. Савчука, (хоч колись він це заперечував)—становили **одну** Церкву, то "ліквідація" Київської Церкви ще не є "ліквідацією" нашої Церкви в Канаді. **А раз ми ще існуємо, то й існує та спільна основа, що лучила нашу Церкву з Київською.** А що є та основа? "Вістник" (і о. Савчук) каже, що це є особи нашого епископа і київського Митрополита. Ті особи єднали нашу Церкву з Київською, так само як особа ґенерал - ґубернатора і короля єднають нас з Англією в Британській Імперії. Але "Вістник" забув при тім додати, що нас лучить з Англією не тільки особа короля, **але ще більше те саме англійське право, ті самі англійські закони.** Пр. Ірляндія є републикою, не королівством, а все таки вона є в складі Британської Імперії. І якраз між нашою Церквою і Київською Церквою основою злуки **є не самі тільки особи епископів,** (наша-ж Церква не є Церква ієрархічна, але соборноправна), **тільки ті самі закони церковні, або канони, або та сама канонічна основа.**

Очевидна річ, що ніхто не буде такий дитинний, щоб твердити, що коли наша Церква в Канаді приняла канонічну основу Київської Церкви, основу зазначену канонами Київського Собору з 1921 року, — то це значить, що нам конче треба триматися букви кожного з тих канонів. Відмінні обставини в Канаді на це не позволяють. І ані п. Свистун перед Собором і на Соборі, ані Брацтво Оборони Рідної Церкви по Соборі, не настоювали, що нам в Канаді треба триматися кожної букви київських канонів. **Все що ми твердимо, то те, що наша Церква в Канаді стоїть на канонічній основі Київської Церкви.** Тому, приміром, всякі теревені "Вістника" про те, що в Київських канонах говориться про "повітових епископів", "повітові церковні обєднання," і "волосні церковні обєднання" і що це малоб бути доказом, що київські канони є тільки для України, а не для нас, є фальшиве. Слово "повіт" вжите в київських канонах в церковнім значінню на означення знаного нам поняття "епархія", а слово "волость" на означення знаного нам поняття "деканат", і це кожний уважний і чесний читач зараз побачить при читанню київських канонів. Впрочім при слові "повітовий" є там все в скобках слово "епархіяльний". Але о. Савчук, який не дуже то любить бавитися в точність, який може навіть цілу статтю написати опираючи її на самій неточности, не хоче навіть звернути уваги на такі річи, і наївно аргументує, що раз в Канаді нема повітів, то це значить, що київські канони нас не обовязують. Дійсно занадто велика наївність!

III.

Остаточно о. Савчук договорюється до такого, про що йому навіть і не снилося, коли він зачав (мабуть на спілку з п. Мир. Стечишином) міркування про київські канони. В статті "Київські канони і канони Всесвітної Церкви", о. Савчук знов наслідує епископа. Бо як епископові можна було старатися оправдати себе в шуканню канонічної лучности з Царгородом цитатами з київських канонів, то чомуб не можна о. Савчуку і п. Стечишину доказати, що київські канони не обовязують нас, цитуючи ті-ж самі канони. Але з того вийшов дуже несподіваний для них результат. Цитуючи київські канони вони, видно, зробили дуже важний винахід: іменно, що **київські канони не касують і не змінюють канонів Всесвітної Церкви.** І про це написана довжезна стаття в "Вістнику" з 15. листопада. Там же вони доказують, що київські канони ухвалюють, що вселенські канони є обовязкові для Київської Церкви, і що Київська Церква ті канони в себе задержує. Дальше "Вістник" пише, що київські канони є тільки доповненням старих канонів, додатком для приспособлення їх до відносин в Совітськім Союзі. Остаточно о. Савчук (з п. Стечишином) признає, що київські канони не зробили жадної страшної "революції"; що найбільша "революція" в київських канонах — це введення жонатого епископату в Українську Церкву, а жонатий епископат є також в синодальній (живій) Церкві, і та Церква дістала навіть патріярше признання, отже з цею "революцією" видно навіть самий о. Савчук погоджується, бож він самий жонатий, і тим самим і він мавби нагоду ще колись стати кандидатом на епископа.

Може ви, читачі, не вірите, що в "Вістнику" так написано. Прочитайте самі ту статтю з 15 листопада, а побачите, що так там пишеться.

Коли-ж київські канони не касують, ні не змінюють старих канонів (канонів вселенських), коли київські канони нічого нового не вводять, коли вони наказують придержуватися старих канонів, то видно, що ті київські канони повинні бути дуже добрі для о. Савчука і п. Стечишина. Кожний читач сподівавсяб, що заключення статті в "Вістнику" буде, що ті канони з погляду "Вістника" є добрі, слушні, справедливі: що їх варто притримуватися і що наша Церква притримуючись тих канонів стоїть дальше на становищу канонічної Вселенської Православної Церкви. На жаль в о. Савчука, п. Стечишина і в "Вістника" є цілком відмінна льогіка. По їхній льогіці київські канони через те якраз, що вони є доповненням старих (вселенських) канонів, є для нас неважні, необовязуючі, шкідливі, непотрібні, (або, як казав о. Кудрик на Соборі, вони для нас так потрібні як Свистунова брошура!)

Коли в дійсности київські **канони** є тільки доповненням до старих канонів то чому нам боятися тих київських канонів? Чому так богато твердити, що ті канони нас не обовязують? Бо що-ж пошкодилоб нашій Церкві визнавати ті київські канони, які й так нічим не змінюють старих канонів? В чім же ті канони є до неприняття, коли вони в нічім не змінюють старих канонів? Чому-ж закидати, що київські канони укладались в большевицьких обставинах, під большевицьким гнітом, коли вони в нічім не змінюють старих канонів, коли вони є тільки доповненням до старих канонів, тай то доповненням, що нічого не змінює?

Отже льоґічне заключення булоб, що раз київські канони не касують і не змінюють вселенських канонів, то тим самим наша Церква не робить нічого неканонічного, коли придержується тих київських канонів, **а придержуватись їх мусить з причини своєї єдности з Київською Церквою.** Для о. Савчука однак закони льоґіки так само не є обовязкові, як в його очах закони Київської Церкви не є обовязкові для нас в Канаді. Послухайте тільки, що він пише: "Українська Автокефальна Православна Церква дуже ясно і недвозначно стверджує свою єдність з православними Церквами інших країв і народів. Вона не відірвалася від звязків з православним світом" А це доказувалоб, що коли Київська Церква є в єдности з другими православними Церквами, так і наша Церква в такій єдности є. Коли це так воно й є, що Київська Церква не порвала звязків з православним світом, так пощо-ж треба нашому Владиці шукати звязків з царгородським патріярхом?

Але пітверджуючи в той спосіб оту єдність зо всіма другими православними Церквами, о. Савчук в той самий час на всі застави старається заперечити єдність нашої Церкви з Київською Церквою. І виходить найбільша нісенітниця в світі. Наша Церква в Канаді є в єдности зо всіма Православними Церквами, але не є в єдности з Рідною Церквою на Україні! І канони тих всіх других православних Церков обовязують нашу Церкву в Канаді, тільки, борони Боже, не канони Київської Церкви! Оце Вам зразок "льоґічности" наших церковних голов.

Взагалі наша Консисторія, головно о. Савчук і п. Мир. Стечишин, аж занадто богато енергії тратять, щоб доказати, що київські канони не для нас. Та помимо їх ріжних карколомних аргументів, факт незаперечений є, **що наша Церква приняла канонічну основу Київської Церкви в 1924 році, коли ми приняли формально злуку з Киевом.** Бож чи заперечать о. Савчук і п. Мир. Стечишин, що ми приняли на Соборі 1924 року отсі канонічні основи Київської Церкви:

1. Засада або основний канон, автокефалії Церкви і братерського єднання православних Церков без підлеглости одна одній.
2. Засада, або основний канон, всенародньої соборноправности.
3. Канонічність київської ієрархії висвяченої соборним апостольським, або александрійським способобм.
4. Рідна мова в богослуженнях.
5. Право Церкви виключати з ужитку старі або перестарілі канони, яких ніяк вже не можна в Церкві притримуватись.

Про право Церкви виключати з ужитку старі або перестарілі канони в нас говорилося й писалося дуже богато. Навіть і в тих трьох статтях в "Вістнику" пишеться про це, що богато канонів "вийшли з уживання". Однак о. Савчук пише про це не дуже виразно. І коли він цитує другий канон київського Собору, то дуже уважно вилишає **першу частину другого канону, де говориться, що "вимоги життя Церкви можуть під керуванням св. Духа і виключати їх (канони) з ужитку".**

Питаємо о. Савчука чому він вилишив ту частину другого канону, хоч решту того канону навів?

Питаємо також о. Савчука, чому він додає слово "канони", коли пояснює перший канон київського Собору, де **говориться тільки про віру?** Чи хоче о. Савчук твердити, що віра є стверджена не самими догмами, але догмами і канонами? Чи таке толковання не є зміною цілого нашого дотеперішнього становища в тому, що канони не відносяться до віри, тільки до церковного устрою і дисципліни?

Взагалі ціла "аргументація" о. Савчука (і п. М. Стечишина) в тих трьох статтях в "Вістнику" про київські канони є оперта на неточнім цитованню київських канонів, а головно на перекрученню 1-го і 2-го канона. Але це вже не першина для о. Савчука. Він же написав цілу статтю в У. Г. в березні ц. р., де свідомо перекручує становище нашої Церкви.

Бо Київський Собор виразно виходить зо становища, що Церква має право "виключити" з ужитку деякі старі канони. І хоч Собор заявляє, що старих канонів не касує, то в той самий час ті канони **"виключає з ужитку". Практична** ріжниця є дуже мала, бо старі канони, що є **"виключені з ужитку"** не обовязують церкви, так само як би вони були і скасовані. Оце право Церкви "виключати з ужитку" старі канони, які стратили свою життєву силу — є одна з канонічних основ Київської Церкви; і ми ту основу приняли і застосували і в нашій Церкві в Канаді.

Питаємо ще раз, чи заперечить хто будь з нашої консисторії, що ми приняли ті головні канонічні засади, які становлять якраз відміну між Київською і другими Православними Церквами? А коли це є незаперечена правда, то як сміє хто будь в нашій Церкві, чи то звичайний вірний, чи член або голова консисторії чи то епископ, ту правду заперечувати?

Питаємо дальше: чи стаття о. Савчука в У. Г. не була запереченням оцеї незаперечної правди?

Питаємо дальше: А чи правдиві були резолюції на Соборі, які з одної сторони виправдували статтю о. Савчука як правдиву, хоч вона сфальшувала канонічне становище нашої Церкви, та висловили довіря епископові, який своєю угодою з жуківцями і проханням до патріярха поломив основні канони нашої Церкви і навіть заперечив канонічність нашої Церкви? А з другої сторони ті резолюції зазначили, що твердження п. Свистуна, який взяв в оборону канонічність нашої Церкви і ствердив її єдність з Києвом і шкідливість всякої підлеглости чужому патріярхові — були безосновні і негідні! Чи правда це?

Питаємо ще раз: Хто старається внести баламуту в нашу Церкву? Хто підняв питання "неканонічности" нашої Церкви? Хто захитав цілою основою нашої Церкви?

Відповідь тільки одна: Зробила це консисторія, а головно її чільні члени о. Савчук і Мир. Стечишин, і зробив це самий Владика.

І не поможе їм навіть і те, що вони потрапили впровадити в блуд також більшість делегатів на Соборі.

Бо нині і ті делегати і решта вірних нашої Церкви бачать вже справу багато ясніше. І нині вже зачинає розуміти загал нашої Церкви загрозу, яка висить над нашою Церквою.

Справа є на стільки ясна для загалу вірних, що сама консисторія зачинає бачити своє безвихідне положення. Вона старається ріжними "викрутасами" з того положення вийти, але вийти так, щоб вратувати своє "лице". Та це занадто тяжко. Чим більше "викрутасів", тим більш безнадійне їх положення.

Тай хай нас це не журить. Церква більша за консисторію, більша за епископа!

Церква знайде вихід, гідний і чесний!

ЧИТАЙТЕ БРОШУРИ п. В. СВИСТУНА

1. Догматично - канонічне становище Укр. Прав. Церкви в Канаді. Ціна 25ц.
2. Автокефалія — чи залежність від чужих. — Ціна .... 30ц.

Замовлення слати на адресу Братства.

"ПРО ТЕЗИ"

або

ПРО БАЛАМУЦТВО, БЕЗ ЯКОГО ПО СОВІСТИ МОЖНА ОБІЙТИСЯ.

II.

о. С. Савчук каже, що Собор розумів ті "Тези", що вони не означають **довершеної злуки,** і тому над ними не голосував, їх не одобрював, ані їх опрокидував. Колиб замість "Тез" перед Собором була вже довершена **угода,** чи **злука** обох Церков, — тоді безумовно Собор бувби висловив свою думку про неї в один бік, або другий.

Ще раз кажемо, **що ті "Тези" є довершеною угодою.** Отець Савчук уживає двох ріжних слів ("угода" і "злука") на означення одного й того самого поняття "злуки". Угода — це контракт, агрімент, а злука — це якраз наслідок тоїж угоди і вже наступає тоді, коли всі точки умови угоди, (що веде до злуки), є сповнені. Розуміється, що до "завершеної злуки" ще не прийшло, бо найважніща умова тої угоди, а то признання патріярхом (умова 2 і 4) ще не сповнена. Однак ясно, що всі умови угоди (до злуки) вже **приняті, підписані, і, як вже сказано, припечатані обидвома сторонами.** Все, що належало до правосильности угоди від тих обидвох сторін, зроблено.

Скажім, що це не грає великої ролі, що о. Савчук пише про "Тези", бо розуміємо, що він мусить старатися якось вивязатися з тої запутанини, вийти з тої сліпої вулиці, в якій він опинився. Але що ми хочемо, то це: най о. Савчук докаже, що Собор дійсно так розумів, як о. Савчук тепер викладає. Ми знаємо, що враження з Собору — патріярше, що делегати виїхали з Собору з враженням, що нашій Церкві треба навязати зносини з патріярхом, що наш Архиепископ мусить мати "старшого" над собою в Царгороді і таке враження викликав Собор навіть в Америці, як відти пишуть. Мимо того, що ті резолюції зложені по адвокатському, вони все таки не можуть затерти того враження — патріярхофільного!

Скажемо, що Собор повинен був **відкинути,** а не принимати до відома. І тому що так не сталося, ми хочемо Надзвичайного Собору, **бо хочемо, щоби він відкинув, щоб виразно заявив, що такого порозуміння, яке міститься в "Тезах" і меморандумі Владики до патріярха, нашій Церкві не треба;** хочемо, щоб Надзвичайний Собор затвердив ухвали всіх попередних Соборів, бо цей, що відбувся, не зробив цього, а всіма Соборами принятий є звичай, що кождий Собор затверджує ухвали-канони попередних Соборів. Хочемо, **щоби Надзвичайний Собор назад привернув злуку нашої Церкви в Канаді з Києвом і раз на все змив ту пляму, яку кинено на нашу Церкву "Тезами" і меморандумом.**

Та членам Собору навіть не дали нагоди застановитися над "Тезами", бо впорядчикам Собору ходило про те, щоби показати, що закиди п. В. Свистуна безосновні і негідні й за це треба його побити. **Що закиди п. Свистуна безосновні і негідні. не доказано, тільки так ухвалено. І не тільки п. В. Свистуна побито, але і Церкву принижено і посоромлено.** Вона, **наша Церква вийшла з того Собору вже не нашою.** На Собор зайшла вона ще нашою, злученою "з Всеукраїнською Православною Автокефальною Церквою", якою стала на Четвертому Соборі 1924 року, але з Семого Собору вийшла не нашою, не частиною УАПЦ на Вкраїні. тільки вийшла такою, що канони УАПЦ її не обовязують, вийшла "самостійна, від нікого не залежна" (2-га часть Четвертої Резолюції), навіть не звязаною з УАПЦ в Америці, отже вийшла вона з Семого Собору бідною, опущеною Церквою, самітною сектою. яка ратується від тої "самостійности" і "сектантства" в той спосіб, що втікає під покров патріярха і через него хоче зі всіма православними Церквами жити по сусідськи, хоче жити з ними як канонічна з канонічними, як "сестра з сестрою".

З перших трох листів делегатів на Собор, які вже поміщені в Вістнику з 1. вересня, видно, з чим делегати приїхали з Собору до парохій: з оповіданнями про те, як побили Свистуна! Але не в Свистунові й його поваленню річ, а в тому, що наша Церква вийшла з Собору не такою, як її організувалося й нарешті на Соборі 1924 року злучено з Українською Автокефальною Православною Церквою на Україні. Треба було делегатам на Соборі мати це на ввазі. З п. Свистуном, як що він на це заслужив, можна було навіть поступити так, як делегат з Ошави пропонував, але Церкву треба було задержати нашою, а не розривати звязь з УАПЦ на Україні. Що більше, можна було з п. Свистуном, як що він на це заслужив, навіть так зробити, як з Ошави ще перед Собором хвалилися: викинути з Церкви, але Церкву затримати у звязи з Всеукраїнською Православною Автокефальною Церквою на Вкраїні!

Делегати мають у себе ті т. зв. "Тези до дискусії". Най перечитають їх уважно, а потім зрозуміють, чому о. Савчук каже: "Канадійська Церква за Американську не відповідає". Най делегати перечитають "Тези" не як яке оповідання, але як читають контракти, а потім **побачать, що в тих "тезах" є богато такого, за котре ніхто не радивби, щоби Канадійська Церква бралася відповідати.**

Далі пише о. С. Савчук, що "Архиепископ Іоанн як і його духівництво в Америці в принципі погодилися" на це, аби жуківська консисторія просила патріярха, щоби він визнав нашого Владику канонічним православним епископом в єдности з Вселенською Православною Церквою. Іншими словами Архиепископ Іоанн і його духовенство "в практиці" погодилося, що наш Владика є неканонічний. А вже як стане канонічним, тоді аж буде в єдности з Вселенською Православною Церквою. Алеж в "тезах" не розходиться про єдність з Вселенською Православною Церквою, бо через віру ми є в такій єдности. Розходиться в них про підчинення нашої Церкви патріярхови, і коли о. Савчук твердить, що американське духівництво на це погодилося, та ще й погодилося, щоб жуківська консисторія просила за нашого Владику, скажемо на підставі достовірних жерел, що таке твердження о. Савчука є хиба на те, щоби ввести вірних нашої Церкви в Канаді в блуд, що злука з патріярхом (а треба знати, що делегати позїхалися з Собору з патріярхофільними настроями) не є нічого страшного, бо от! американське духівництво погодилося!

А що, як виявиться, що **духівництво Американської Церкви нічого про те не знало, що консисторія жуківців збиралася просити патріярха і не могло заявлятися?** А що, як покажеться, що американське духівництво довідавшись про "тези" не погоджуєся на таке приниження Архипастиря й Церкви? Твердження о. Савчука написане ним або на підставі мильних інформацій, або на підставі його власного припущення, або прямо на те, щоби для Канади зо слоня зробити муху, але в кожному разі воно написане дуже відважно. Занадто відважно, бо підсуває вірним Церкви в Канаді погляд, що духівництво в Америці на загал зрадливе й на перший поклик готове змінити покров Києва на покров Царгороду.

Жуківська консисторія буде просити патріярха, Архиепископ і духівництво погодилося, і "Архиепископ написав в цій справі листа до патріярха", каже о. Савчук. Чому не напише він про того листа **й не скаже, що в ньому написано,** але береться пояснити "Тези"? В якій цілі написаний той лист до патріярха? Може також на те, щоби наша Церква з Церквою патріярха була "як сусід з сусідом, як сестра з сестрою, як одна самостійна держава з другою самостійною державою?" Як на таке, то як пояснити 38-му умову? Як на таке братерське порозуміння писаний той лист, то до чого бесіда в 38-мій умові, що наша Церква буде епархією царгородського патріярхату? До чого ті всі умови, що приносять нашій Церкві й епископові приниження і сором; що ставлять нас в залежність від других; що роблять нашу Церкву прищіпкою, або підвладною другої Церкви, чи церковного проводу?

Що булоби, як би та "злука" або "завершення злуки", як пише о. Савчук були пішли тим шляхом, який був з гори аранжерами уплянований, і про "завершення злуки" довідалися аж на Соборі? Чи й тоді закиди п. Свистуна булиби безосновні і негідні? Чи Собор не бувби вибрав власного кандидата на епископа і заявив: най Американська Церква, як хоче, йде під патріярха, але ми, Канадійська Церква під патріярха ніяк не підемо. В такому випадку Канадійська Церква булаби відорвалася від Американської.

Хай загал нашої Української Греко-Православної Церкви в Канаді подумає над цим, і хай делегати застановляться над тим, що вони були-б зробили, якби така "завершена злука" бомбою була впала перед ними на Соборі, і хай сами розважать, чи нема потреби скликати Надзвичайний Собор!

Знаємо, що тепер наша Церква на Україні після розпяття большевиками загнана в підземелля. Але вона є, вона не знищена. **"Ворота пекельні не подужають її",** сказав Божественний Основатель про Свою Церкву. А чи наша Церква не Христова, що воно малаби бути вимком? **Наша Церква на Вкраїні є!** На нашій Церкві повторяються такі самі переслідування зі сторони ворожої державної влади, які Церква була зазнала в римській імперії на початках свого існування. Наша Церква переходить таке саме "хрещення крови", яке Церква в римській державі переходила в перших трьох століттях свого життя. Але й тоді християнська Церква не була знищена, і тоді вона була, вона є й тепер на Вкраїні у серцях вірних, в тих, що терплять на Соловках, в тих що розсіяні по світу, і в нас! Наша Церква на Вкраїні здобула "невянучий вінець слави", вона мучениця, вона прославлена мучениками!

Не всі нещастя вічні. Большевики впадуть, Україна встане, буде вільною. З розсіяння повернуть сини й дочки її і Рідної Церкви, з Соловків повернуть виснажені тяжкою працею, голодом і холодом мученики за Рідний Нарід і його Церкву, відти спровадять тлінні останки тих, які в святому стражданню не дали зломати свого духа, **не підписали** каяння, померли мучениками. Живі і Мертві будуть свідками правди, свідками Нового Свята, Воскресения нашої Церкви на Вкраїні! А ми тоді — що?! Хиба скажемо: "Тепер аж і ми прилучуємося до вас; ми прецінь застерегли собі ще 1935 року, на Семому Соборі в Канаді, право злуки з Українською Автокефальною Православною Церквою на Україні, коли така відновиться."

Ні, не можемо ніяк дозволити ца таке приниження нашої Церкви в Канаді! А це приниження вже сталося на Семому Соборі. Новий Собор мусить це приниження знищити, пустити в забуття!

Священик.

Канони, Чартер і Статут Церкви

II.

Виразно уже вже в 1929/30 році о. Савчук [illegible] київської Церкви і нашої духовної звязи з нею! Він навмисне спорядив такий начерк Статуту, в якім він вилишив ясне означення нашої злуки з Києвом і в якім канонічне становище нашої Церкви було цілком незачеплене, або лишене "в воздусі", так щоб в слушний час, — на його думку той час вже прийшов, — можна-б сказати всім, що наша Церква в Канаді не була і не є частиною жадної иншої Церкви і тим самим Київської, і що нашу Церкву не обовязують київські канони, бо ми нігде жадною ухвалою не оголосили, що ті канони приймаємо за свої. Тому то о. Савчук, — хоч думка нас всіх трьох канадійських делегатів на Собор в Ню Йорку (зн. і його) була, що американський Статут мав стати основою нашого, — незадовго вже потім, бо вже не слідуючий рік, виготовив начерк Статуту, в якім заняв цілком відмінне становище від становища зазначеного в американськім Статуті.

Так отже о. Савчук, хоч явно разом з п. Ю. Стечишиним і мною згодився на те, щоб американський статут вжити при уложенню нашого Статуту, то тайком вирішив зробити цілком щось іншого. Але те він мусів робити дуже обережно й хитро. А обережний може бути звичайно той, хто робить на свою руку тільки, без участи других людей, і без втаємничення других в свої пляни. Тому о. Савчуку треба було конче, щоб витворити таку ситуацію, в якій він мігби свій плян перевести в життя без перешкоди, від других, головно таких, що більш як другі про справи церковні поінформовані, таких, що люблять в такі справи вглянути. Тому о. Савчук рішив перше позбутися мене, бо якраз я і був більше як другі поінформований про справи Церкви і любив вглянути глибше як другі в ті справи і був приклонником духовної злуки з Києвом, А мене о. Савчук дуже скоро позбувся. вживаючи на це подібних способів, які він вжив разом з другими аранжерами проти о. Маєвського і мене на Соборі в Саскатуні. На цих способах він дуже добре визнається і проти мене особисто він вжив їх вже що найменше три рази: в 1921 р., коли я був змушений уступити з Інституту П. Могили в Саскатуні, 1929 року, про що буде зараз мова, і в 1935 р. на Соборі.

Ці його способи дуже прості: Треба немилого йому чоловіка тільки належно спровокувати і таким спровокованням довести його до того, що він самий вступиться, або, коли він занадто "грубошкірий" і не схоче самий вступитися, принизити його в очах загалу як людину негідну оставати на позиції, головно коли це позиція відвічальности і поваги.

В 1929 році він спровокував мене ось так: Ми оба були тоді в як найкращих приятельських зносинах, а засвідчити це можуть члени вінніпеґської парафії. Були тоді також між мною і п. Ю. Стечишином, що був тоді ректором Інституту Могили в Саскатуні, дуже гарні приятельські стосунки. В дорозі на Собор до Ню Йорку ми всі три вирішили, що задля добра цілої Церкви о. Савчуку треба буде почавши з літа 1929 р. віддатися виключно праці консисторії і звязаній з тим праці церковно - організаційній в цілій Канаді. Длятого о. Савчук полишить вінніпеґську парафію на иншого священика, а самий віддасться виключно справам загально церковним. На парафію в Вінніпегу ми всі три намітили як найвідповіднійшого в той час кандидата, о. Слюзаря, пароха в Монтреалі. Щоб забезпечити о. Савчуку матеріяльну винагороду, ми виробили плян, що Брацтво має знайти яких 200 людей, щоб пожертвували від себе по $10.00 на таку ціль і я від себе зобовязався помагати таких членів Брацтва знайти.

З Собору в Ню Йорку ми вернули як найліпші приятелі, і я переказав наш плян деяким членам вінніпеґської парафії. Парафія, почувши це, зробила просьбу до консисторії на руки о. Савчука в справі надання нового пароха. Самий я в той час навіть не був в Вінніпегу, бо їздив тоді з відчитами по зах. Канаді. Коли приїхав до Вінніпегу, застав тут вже цілу хрію. О. Савчук чи дійсно чи тільки вдавав, вважав це для себе приниженям, що парафія просила надати їм нового пароха. Він вважав за відповідне зложити всю вину на мене, зробив з цілої афери особисту справу, ще й до того зробив мені кілька дуже терпких, хоч цілком неправдивих закидів, пр. начеб то я старався бути "диктатором в Церкві", і диктував йому, як він має поступати, дальше, нібито я мав перед Р. Б. Бенетом, бувш. премієром Канади, представити себе як голову Церкви і тим понижив Церкву, а навіть закинув мені, що я в 1928 р., в часі своєї відчитової поїздки по Америці "шпіонував" за нашим Владикою, хоч він самий, (о. Савчук) просив мене вивідати від американських священиків про причини невдоволення з Владики, невдоволення, яке в Америці набрало було дуже широких розмірів. Справу о. Савчук повів так, що я вважав себе примушеним зрезигнувати з голови Брацтва. Тодішній "вузший гурт" нашої організації скликав був навіть довірочні наради в цій справі до Саскатуну. На ту нараду запрошено о. Савчука і мене, але він не приїхав на нараду, і заявив, що гурт світських людей не має найменшого права мішатися в церковні справи, що на це є консисторія і Собор. На тій нараді усі учасники, з вимком братів Стечишинів, згодилися, що моє поступовання було коректне і що о. Савчук не мав причини до нарікання.

Тоді я толкував собі, що о. Савчук був дійсно подразнений тим, що парафія в Вінніпегу попросила надати її нового пароха. **Нині,** ввиду пізнійших подій, бачу, що о. Савчук навмисне посварився зо мною, використовуючи для цього крок вінніпегської громади, крок, що був **зроблений після пляну одобреного самим о. Савчуком, і посварився тільки тому, щоб примусити мене вступитися на бік і лишити йому можливість тайком снувати свої пляни для зміни канонічного становища нашої Церкви.** Переконує мене в цьому ще й ця обставина, що пів року пізнійше я мав нагоду бути на неурядовій конференції в Шікаго, куди запрошено мене особисто, коли я був в Шікаго з відчитом про червоний терор на Україні. На тій конференції довідався я перший раз від нашого о. Владики, що в виду переслідувань нашої Церкви большевиками, нам треба буде шукати нових канонічних звязків з царгородським патріярхом, хочби навіть ціною його пересвяти. І він був готовий для добра Церкви понести ту тяжку "жертву." Я запротестував від себе проти такого ставлення справи і повідомив про це канадійську консисторію на мітінгу, що відбувся зараз по моїм приїзді з Шікаго в льокалі У. Г. Це було в березні 1930 р. В часі того мітінгу, де було також кілька священиків, було запропоновано, щоб ми оба з о. Савчуком подали собі руки й дальше спільно працювали для добра Церкви. Я подав був йому руку, але він відмовився подати свою руку. Мені дуже це було дивно в той час і потім. **Нині цей його крок для мене є ясним.** О. Савчуку ненаручно було, щоб я знов був в курсі церковних справ, і стояв блище до керівничої праці в Церкві, бо в нього тоді була гадка перепачкувати на надходячім Соборі начерк статуту, який мав замовчати про канонічну основу нашої Церкви. Довголітнє знакомство між о. Савчуком і мною навчило його, що я не люблю мішатися до справ, в яких я не беру безпосередньої участи. Він знав, що я не люблю мішатися в детайлі справ, яких виконання не залежало від мене. Тому він був певен, що стоючи на боці, я не буду йому в нічому мішати. І в тій надії він не завівся. Я до церковних справ, головно до справ керування Церквою, і взагалі до роботи консисторії від тоді не мішався. Коли прийшов час на 6-тий Собор, я поїхав до Йорктону на те тільки, щоб зложити там свій привіт, яким я вважав за відповідне показати учасникам, що на дальше вважаю себе членом Церкви, а були вже й тоді поголоски, що я з Церквою зірвав. Зараз по свойому привіті я відїхав до Вінніпегу. Взагалі поза зложення привіту я не брав найменшої участи в Соборі, і з осібна не брав участи в нарадах статутової комісії, хоч до неї хтось мене був в моїй неприсутности вніс. Статут Церкви був ухвалений вже по моїм виїзді з Собору до Вінніпегу. Той

статут я перший раз, і то не цілий, прочитав аж в початком цього року, потім вже як зачалася полеміка між п. Стечишином, о. Савчуком і мною.

Очевидна річ, що колиб я був тоді думав, що в о. Савчука був якийсь задушений плян, я бувби безперечно слідкував за його роботою. Але я такого підозріння не мав. Кроки о. Савчука пояснював я собі його апетитом на почести і його бажанням грати провідну ролю в Церкві, без жадної участи і контролі від других. Через це саме, думав я, були в него також дуже часті непорозуміння з о. Владикою, бо він робив без порозуміння з Владикою дуже богато річей, в яких йому належалосьби порозуміватися.

Аж прочитання американського Статуту, про який я цілковито забув через це, що не був більше в курсі церковних справ, отворило мені очі на цілу справу. Аж тоді зрозумів я, чому так сміло о. Савчук поставив твердження, що наша Церква не є і не була частиною У.А.П. Церкви на Україні, що вона також є окремою і завсім независимою Церквою від нашої Церкви в Америці, і чому нас в Канаді не обовязують київські канони. Для него таке становище виглядало правильним, бо в своїй думці він приготовляв таке становище ще від 1929/30, і для тої цілі уложив відповідний начерк Статуту. Статут той перейшов, бо над ним навіть не було відповідних дискусій на 6-му Соборі, так само як без дискусій переведено 4-ту резолюцію на останнім Соборі

В своїм висуванню наконічного становища Церкви о. Савчук пішов навіть так далеко, що відмежував Церкву в Америці від Церкви в Канаді, як дві цілком окремі, одна від другої независимі. Церкви, хоч ті Церкви становлять одну дієцезію, про що є навіть резолюція 4-го Собору, і мають одного епископа. І вийшла така чудасія, по твердженням о. Савчука, що той самий епископ мав би придержуватись цілком відмінних основних канонів в Америці, а цілком відмінних в Канаді. Вийшла така чудасія, що в Америці священики можуть женитися по висвяченню, а в нас ні. Тому о. Савчуку хотілося навмисне замовчати в нашому Статуті про справу канонів нашої Церкви в Канаді. І він думав, що замовчавши про це, він зможе змінити дійсне канонічне обличча нашої Церкви. І томуто він взявся до того, щоб з Статуту нашої Церкви викинути всяку згадку про нашу звязь з Церквою на Україні і про київські канони.

Нераз чоловік дуже старається затерти за собою всі сліди, але нехотячи все таки якийсь слід лишиться, що його викриє. Таке й з о. Савчуком. Хоч як він старався викинути всяку згадку з Статуту про звязь нашої Церкви з Киевом, вже на Соборі в Йорктоні хтось з присутних мусів додати поправку а) до І. точки Статута. Той додаток зовсім не стосується до решти тої точки, бо та точка говорить тільки про **назву** Церкви. Вона звучить так:

"**І. Назва**

І. Назва Церкви: "Українська Греко-Православна Церква в Канаді", котру також можна називати: "Українська Православна Церква в Канаді"

а) Українська Греко-Православна Церква в Канаді знаходиться в духовній звязи з Українською Автокефальною Православною Церквою через свого епископа або епископів".

Кожний з читачів завважає, що додаток а) не є в своїм властивім місці, бо місце про **духовну звязь** не є під **назвою Церкви,** але є цілком окремою справою. І тому цілком певно, що цей додаток був не від самого о. Савчука, бо всім видно, що той додаток не становить ні змістової ні стилістичної цілости з рештою першої точки Статуту.

Так отже хтось на Соборі хотів конче заяви, що наша Церква має звязь з Києвом і була додана відповідна поправка до Статуту, яка хоч не дуже громотна то все таки в великій мірі стає тим слідом, що його о. Савчук конче хотів сховати.

Поза це о. Савчук дуже необережно для себе згадує в двох місцях Статуту, а то в точках 16 і 28 про "Канони Української Греко-Православної Церкви в Канаді". Згадуючи ті канони, о. Савчук відкривае другий слід, який він старанно хотів закрити, іменно, що є якісь **канони Української Греко-Православної Церкви в Канаді.** Очевидна річ, о. Савчук укладаючи Статут вірив, що кожний так буде толкувати Статут, як він, який той Статут укладав. Тимчасом з його Статутом сталося те, що нераз стається зо статутами чи законами держави. Іменно законодавці нераз укладають статути чи закони в одній цілн, але вжиють невідповідних слів, і суд, який має право такі статути чи закони толкувати, цілком інші цілн бачить в них, як законодавці. Так і тут. О. Савчук промовчуючи в своїм начерку Статуту ясну лучність нашої Церкви з Київською, якої наша Церква є частиною, все таки не встерігся від додатку, що всю його мовчанку цілковито перекреслює. Він дальше промовчує в своїм начерку-обовязковість для нашої Церкви основних київських канонів, але тут же знов робить фатальну для себе помилку, бо згадує про окремі "канони Української Греко-Православної Церкви в Канаді". І не згадує він про ті канони як щось такого, що Церква **буде мати** в будучности. Ні! **Він говорить про них як про щось вже існуюче.** Іменно в 28 точці Статуту говориться:

28. Церковна Судова Комісія вирішує справи церковних переступів згідно з канонами Української Греко-Православної Церкви в Канаді та згідно з ухвалами Соборів і сего Статута.

Очевидна річ, судова комісія не може судити після канонів, яких нема. Колиж вона судить після "канонів Укр. Греко-Прав. Церкви", то видно, що ті канони існують.

Вже по своїй статті в У. Г. о. Савчук видно побачив, що він був на дуже тоненькому леду щодо канонів, але й тут він порадив собі тим, що на Соборі взяв становище (і в тім помагав йому о. Владика), що мовляв то наш Чартер і Статут є для нас нашими канонами. **Але повища точка статуту виразно відріжняе "канони" від Статуту.** О. Владика говорячи про Статут нашої Церкви як про наші канони міг очевидно мати на думці американський Статут, що **містить в собі також основні канони Церкви. Але наш Статут тих канонів не містить** і в повищій точці виразно говориться **про канони, як про щось окреме від статуту.** Значить канони одно, а Статут — друге.

Отже судова комісія малаб судити після "канонів Укр. Гр. Прав. Церкви в Канаді". **Ті канони є вже дійсністю, але в статуті вони не є блище зазначені.** О. Савчук вважав за відповідне їх в Статут не вмішувати. Може це канони такі самі як і других православних Церков? Так же говорить 4-та резолюція Собору. Але коли "канони Укр. Гр. Прав. Церкви", на основі яких судова комісія вирішує справи церковних переступів, малиб бути ті самі, що й канони всіх других православних церков, то чому так же і не сказати? І був би сенс в тому. Тоді 28 точка Статуту звучалаб: "Церковна судова комісія вирішує справи церковних переступів згідно з канонами Вселенської Православної Церкви та згідно з ухвалами Соборів і сего Статута". Але та точка виразно говорить про "канони Укр. Гр. Прав. Церкви в Канаді" як про **окрем канони і як про щось відмінне від статуту.**

Отже колиб так канадійський суд розбирав значіння повищої 28 точки статуту, то він певно вирішив би, що ця точка зазначує, що **є окремі канони Укр. Гр. Прав. Церкви в Канаді,** які з одної сторони є окремі від Статуту як такого, або **що Статут і канони не є те саме,** а з другої сторони, що ті канони є **окремі від канонів других православних Церков, бо нігде в статуті не сказано, що нашу Церкву канони других православних Церков, або канони Вселенської Православної Церкви обовязують.** Бо в нашім чартері і статуті виразно говориться **про єдність віри і догми між нашою Церквою і другими православними Церквами, але ніде не говориться про канонічну єдність з тими Церквами, кромі одної, а то Укр. Автокефальної Православної Церкви. А коли є єдність духовна або канонічна з тою Церквою, то й в обох Церквах однакова канонічна основа, або обі Церкви обовязують ті самі основні канони.**

Так отже ненароком о. Савчук забув затерти деякі сліди відносно канонів нашої Церкви, а ті сліди на стільки виразні, що вказують на канонічну злуку нашої Церкви з Київською і тим самим на обовязковість для нашої Церкви основних київських канонів.

Ми всі це знали, або повинні знати! Ми всі в це вірили, або повинні вірити! Ми виразно підчеркнули це в Статуті нашої Церкви в Америці. Ми, канадійські делегати на Собор в Ню Йорку, його одобрили і рішили вжити його як взір для нас в Канаді. Але деякі з нас, головно о. Савчук через якусь причину побоявся злуки з Києвом. І о. Савчук пустився на дорогу обережного плянування, розложеного на ряд літ. **Плянування, якого ціллю було й є знищити духовну звязь нашої Церкви з Церквою на Україні.** І він так виготовив Статут нашої Церкви, щоб з него не видно було наглядно нашої злуки з Києвом. І він так той Статут зладив, щоб в міру потреби можна було сказати: **Ми вільні. Нам можна йти, куди нам захочеться. Якщо вигідно буде йти дальше з Києвом, добре. Якщо невигідно, йдім до Царгороду! Єднаймося нині з одними, завтра з другими!.** Даром, що при такій зміні зміняється основний принцип нашої Церкви, її духовна єдність з Києвом, її автокефальність, її соборноправність і канонічність її ієрархії. Ми на словах це дальше будемо співати пісеньку автокефалії, соборноправности і нашої теперішної канонічности. Але на ділі буде інакше. І на ділі воно вже тепер виходить, що ті всі "скоки в боки" робляться тому, бо деяким з наших пан-отців дуже не в смак якраз ота автокефалія і соборноправність. Вони хочуть Церкви, де вірні малиб бути тільки зарепрезентовані новомодними "[illegible]ми", які навіть до Церкви не належать, але з особистих інтересів деяким з пан-отців поза церквою кланяються. І ті новомодні "церковні нецерковники" помагають деяким нашим пан-отцям умертвити Церкву. Для наших "церковних нецерковників" це дуже вигідне. Бо змертвіла Церква не вимагає, щоб до неї належали свідомі з народу і інтелігенція. Змертвіла Церква любить тільки таких, що сліпо слухають ієрархії. Змертвіла церква вдоволена, як інтелігенція не мішає тим пан-отцям, що Церкву тільки бачуть в самих собі.

В. Свистун.

ВІДНОСИНИ МІЖ ОБОМА ПАРАФІЯМИ В ВІННІПЕГУ

Просять нас оголосити оцей лист:
Хвальний Заряде Громади
при Соборі св. Покрови.

До нашої громади донеслося, що церковна громада при Соборі св. Покрови й парох тої громади, Всеч. о. П. Маєвський відказують, що в нашій громаді виступали люди й наш парох Всеч. о. Галицький проти Вашої громади і Всеч. о. П. Маєвського.

Ми констатуємо факт, що наша громада бажає на дальше лишитися в братерських і християнських відносинах до соборної громади. Ми бажаємо, щоби між нашою церковною громадою й Собором були як найтісніші взаємні відносини.

Остаємось з найбільшою братерською вірою.

За Заряд Церкви св. Михаїла
Й. Магер, предсідатель
М. Ковтуцький, писар.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ!

ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ! НА СВОЇХ ЗБОРАХ ДОМАГАЙТЕСЯ СКЛИКАННЯ НАДЗВИЧАЙНОГО СОБОРУ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ В КАНАДІ!

Голоси Читачів

ВІСТИ З МОТРЕАЛУ

Вибір делегата на Собор до Саскатуну.

Цей вибір стався на річних зборах парафії. Наш парох о. Слюзар перед вибором делегата заявив, що на Соборі будуть дуже важні справи до полагодження. Але які то справи, не згадував ні словечком. Потім о. парох додав, що треба вибрати делегата, який як найкраще репрезентувавби монтреальську парафію, як першу українську православну парафію на сході. Та не вспів ще о. парох докінчити, як п. Гладиш, що як нитка за голкою все йде за парохом, вніс п. Гукала. А п. Гукало, борони Боже, щоб коли відважився подумати щось своєю головою, поза те, що за нього подумає о. парох. Так отже громада перед вибором зовсім не була поінформована парохом про справи, які будуть вирішуватися на Соборі, щей до того вибрала делегатом чоловіка, який мав бути тільки тінню о. Слюзара.

Досвід нашої парафії щодо нашого делегата на Собор показує, що в таких випадках шкода навіть вибирати світського делегата. Краще вже висилати тільки самого священика і зменшити громаді кошта, бо все одно такий світський делегат не являється делегатом парафії, тільки репрезентантом самого пароха.

Звіт про Собор

На перших зборах в справі Собору звіт давав самий тільки делегат п. Гукало. Відсутність пароха пояснив п. Гукало тим, що о. Слюзар удостоївся був чести предсідника Собору, а це наложило на нього стільки обовязків, що він з перепрацьовання аж заслаб і то поважно. Пізнійш ми довідались з У. Г., що о. Слюзар заслаб через протяг в поїзді, а не через "перепрацьовання" на Соборі.

В свойому звіті п. Гукало представив п. Свистуна в як найчорніших красках. І це був весь зміст його звіту. Присутні хотіли довідатись від нього про перебіг нарад Собору, але п. Гукало був тільки заінтересований в особі п. Свистуна. Присурні так і розійшлися зо зборів без жадних інформацій про перебіг нарад Собору.

В два тижні пізнійше дав обширнійший звіт про Собор о. Слюзар. Свій звіт він опер головно на писаннях в "Вістнику". Витягав також дещо з першого числа "Рідної Церкви", але так, щоб тільки кинути пляму на цілу акцію Брацтва Оборони Рідної Церкви. На тих зборах він не пояснював дійсної суті причин поділу на два табори в нашій Церкві. Також на зборах "Запоровської Січі", які відбулися ще перед його звітом, він не пояснив в чому справа. На запит членів, що то за боротьба була на Соборі о. Слюзар пояснив так, що це, мовляв, довга історія. Одне певне, сказав він, що треба було в нашій Церкві звести боротьбу, як не тепер, то пізнійше. То краще вже, хай та боротьба перейде тепер.

Хто передумав оте нібито пояснення о. Слюзара, то прийшов до переконання, що тепер боротьба була потрібна церковному проводу тому, бо все в них було уплановано з гори, і Собор цілий був тільки шопкою, де все так пішло, як консисторіяльно - адвокатська команда з гори вирішила

О. Лещишин в Монтреалі

В понеділок, 14 жовтня мали відбутися збори "Зап. Січі", але в церкві в неділю 13 жовтня було оголошено, що ті збори не відбудуться з причин домініяльних виборів. В дійсности того самого понеділка відбулися збори, на яких промовляв о. Лещишин. Але аранжери зборів чогось боялися оголошувати явно, що там буде говорити о. Лещишин. Відчит о. Лещишина був оголошений тишком нишком, один переказував другому, і то тільки самим нібито вибранцям, щоб, не дай Боже, не прийшов на ті збори хтось такий, що самий про себе вміє думати. І що-ж то був за відчит о. Лещишина? Це була хвальба о. Лещишина, який то він спритний детектив, як він все вміє винайти, винюхати. Богато історій-байок нагнув там о. Лещишин. Між іншим він так пояснив справу з листом проф. Огієнка до о. Маєвського, який дістався в руки о. Лещишина. Казав о. Лещишин, що проф. Огієнко написав був листа до о. Маєвського, але донька проф. Огієнка через помилку той лист вложила в коверту адресовану до о. Лещишина.

Кожний, хто читав про переписку між о. Маєвським і проф. Огієнком, знає вже як справа малася, але це не перешкаджає о. Лещишину плести звичайні байки. І таких байок він наплів досить богато.

Хто руїнник?

Говорять нам і лищуть і від консисторії і по місцях, що п. Свистун "руїнник". Чому? Бо відважився стати в обороні соборноправности в нашій Церкві. П. Свистун добре поінформований про стан нашої Церкви і знав, що в нас затівається. І він це відважно відкрив на Соборі. Священики також знали, що на Соборі буде, вони були про це поінформовані дуже добре, бо ще й мали свої окремі наради перед Собором і ті наради велися кілька днів. Там вони все уплянували. А може було ще й таке, що поза офіційні наради були й приватні, на які не допускали певно ні о. Маєвського, ні других священиків, які мають відвагу стати в обороні Рідної Церкви. (Цього можна сподіватися, бо в нас в Монтреалі перед зборами парафії є звичайно перед-зборні наради, на яких бувають тільки "вибранці" о. пароха). А звичайні делегати поняття не мали, що на Соборі буде рішатись. Делегати не дістали жадних інструкцій від своїх парафій, бо парафії не були про це поінформовані. А без відповідних інструкцій від своїх громад, делегати фактично не репрезентували громад тільки хиба священиків, бо тільки священики давали їм інструкції, як і що робити на Соборі. Порівняйте програму Собору, так як вона була надрукована в "Вістнику" перед Собором з тими нарадами, які на Соборі були, то побачите, що між передсоборною програмою, а тою, по якій Собор був проваджений, нема жадної подібности.

Чи-ж диво, що на Соборі серед делегатів витворено штучний стампід? Чи-ж диво, що там деякі готові були злінчувати немилих їм осіб?

Яка то в нас любов до Матірної Церкви?

Хваляться наші церковні провідники любовю до Рідної Церкви. Придивімся ближче тій "любові". Так довго, як Українська Автокефальна Православна Церква на Україні розвивалася там дуже скоро і дуже сильно, коли то большевики не дуже надто її переслідували, то наші пан-отці в Канаді на ціле горло кричали про свою любов і привязання до Церкви на Україні. Тоді була в нас звязь з Київською Церквою. Тоді для них Київ був святим. Тоді київський Собор був для них святим. Тоді вони покликалися на київські канони і на поступовість Київської Церкви! Тоді і наша Церква в Канаді була поступова через свою духовну звязь з Київом!

Але як стали тільки большевики напрасно переслідувати нашу Церкву на Україні, як зачали арештувати, мучити, слати на Соловки й Сибір наших епископів і священиків, як зачали перемінювати церкви на театри, шпихлірі то що, тоді раптом "любов" в наших пан-отців до Рідної Церкви десь пропала. Від тоді в них вже інша політика — "наша хата з краю". В них вже й царгородський патріярх добрий, хоч він колись продав нашу Церкву Москві, в них вже й старі канони добрі, хоч з них недавно ще прямо глузували, в них зродилася любов до "вселенської Церкви", чи то церкви грецької, чи московської чи польської, аби тільки десь притулитися. Чому? Бо в них нема віри в себе самих і в святість роботи нашої Церкви в Канаді. Чиж наша Церква в Канаді не повна благодаті св. Духа? Чи нам треба йти за позикою канонічности до чужих? Ні не треба, але наші пан-отці, це маловіри, вони, видно хочуть конче мати на шиї шнур, який буде тримати в своїх руках якийсь чужинець. Не встигли ми втікти від тих, що перли до Риму, а тут вже другі залицяються до Царгороду. Замість того, щоб подати помічну руку Рідній Церкві на Україні, замість того, щоб запротестувати перед цілим світом проти большевицьких знущань над нашою Церквою, вони собі спокійненько туляться під крила Царгороду.

Коли судите, так судіть всіх

На Соборі дуже то взялися судити п. Свистуна за те, що став в обороні автокефалії, соборноправности і звязи нашої Церкви з Київською. Але в тій своїй обороні п. Свистун мусів стати і проти нашого о. Владики і навіть проти о. Адміністратора, якого нині У. Голос титулує вже "Всесвітліший о. Мітрат". Мовляв п. Свистун забув за форму, за всі ті "високопреподобности" "всечесности" і "всесвітлости."Бо-ж якже виступати проти "всесвітлих"? Але в членів Собору не було відваги стати проти тих "всесвітлих" за те, що вони очевидячки руйнують теперішню основу нашої Церкви. Не стало відваги навіть звернути увагу на такі ненормальні річи в нашій Церкві, як братання наших священиків з ворогами нашого народу і то в маніфестаціях, які мають більше політичний ніж релігійний характер, як це було пр. в Монтреалі з нагоди панахиди по сербському королі Александрі.

М. Захожий.

ХТО РУЇНУЄ ЦЕРКВУ?

Пайн Ривер, Ман.

Чи треба вам питати і відповідати на це питання? Прочитайте оті скандальні "Тези"—Угоду, яку підписав наш епископ, тоді побачите до якого церковного устрою прямує наш "провід", та як він зближається до царгородських дверий, — дверий, які, віримо, мають з ним замкнутися раз на все!

Коли п. В. Свистун виступив проти тих, що хотіли йти під патріярха, то посипалися погрози і громи на його адресу, та адресу о. П. Маєвського. "Вістник" так довго крутився, аж поки з себе не викрутив нове "Точило", а його редактор о. Кудрик, в послідних, часах забув цілком на священичу гідність і перемінився в мирянина, бо навіть не підписується "о. Кудрик", тільки "Василь Кудрик" під статею, опертою на большевицькій засаді: — хто не з нами, той проти нас!

Хочете, о. Кудрик, певно стати членом консисторії, вибраним через епископа на доживоття? Певне! о. Кудрик нагадує мені чоловіка, що відрубує гиллю, на якій сидить! А о. Савчук, Мир. Стечишин, п. Арсенич тай другі так помагають о. Кудрику, що аж попріли. Ніколи не хотілося вірити, щоби наша інтелігенція по містах була така наївна і сліпа, щоби безкритично піддавалася духовенству та принижувала Українську Церкву.

Хочу поділитися з нашим загалом вісткою, що в нас, в Пайн Ривер, на 27. вересня, ц. р. загостив був Владика о. І. Теодорович. По церковній відправі відбувся спільний обід, після обіду промови. Головним промовцем був сам о. Владика. Про все те, що говорено Владикою переповідати не думаю, — хочу тільки спімнути, що найголовніше, — а це, що еп. Теодорович самий признався, що він прямує до злуки з православними церквами всього світа. Признався! Але не згадав о. Владика про Угоду-"Тези", які він підписав. Чомуж так? Виступ п. В. Свистуна, якого по імени не згадав, і всю боротьбу, яку виповів п. Свистун, о. Владика назвав руїнницькою. По котрім боці руїна, о. Владико? "Тези"-Угода, яку ви підписали якраз є найбільшою руїнницькою роботою в нашій Церкві. Ви нам, фермерам, говорите, що прямуєте до злуки з православними церквами цілого світа — а в той самий час прямуєте до диктатури в церкві! В той самий час хочете народне життя — Церкву — віддати в руки тих, які колись нашу Церкву продали московському урядови за 120 соболевих скір. Ви про це,

о. Владико, знаєте добре, бож самі про це писали! Ось де вінницька робота! Кажете, що конфлікт, який вибух в нашій Церкві є добрий, і до цего даєте приклад про два електричні дроти, позитивний і негативний, які через злуку дають нам світло — життя нашій Церкві. Очевидна річ, що позитивним дротом є о. Владика, консисторія і 7 Собор. Негативним є п. Свистун і Братство Оборони Рідної Церкви. Так ми зрозуміли з вашої промови. Коли аранжери Собору в Саскатуні штучкою потягнули фармерські голоси у нашу сторону, то це видна ознака, що справа Церкви стала жертвою, бо лише страшенням, загулюкуванням, обдуренням ви поставили Церкву в таке становище, яке ви започаткували ще 6. березня 1935 р., і яке означує руїну Церкви.

Пайн-Риверець.

ЧИТАЙТЕ І СУДІТЬ

Буду просити Братство Оборони Рідної Церкви помістити слідуючих кілька слів.

Я мав нагоду бути на 15 вересня на Радвей Альта., і зайшов до Церкви на Богослуження. Богослуження правив о. Майба. Не буду входити в це яку мав проповідь о. Майба, але при кінци Богослуження о. парох забрав ще кілька слів, якими, видно, хотів переїхатись по п. Свистунові, бо сказав, що п. Свистун трівожить людей і вірних Укр. Прав. Церкви, що в нас заходить зрада. Не бійтеся, браття і сестри, промовляв о. Майба, — таке ще в нас не заходить. В нас заходить потреба мати епископа на Канаду. Ми маємо лиш одного Владику о. Теодоровича, а він самий не може висвятити нам епископа, отже ми мусимо вдатися до других православних церков, чи то до Греків, Вірмен а хочби і до Москалів, бо вони у Христовій Церкві є наші брати. А що п. Свистун вас трівожить, що тут заходить зрада, — не слухайте його. Та що таке Свистун? Що він такого зробив? Тому, що католики назвали нашу церкву Свистуновою, то він собі думає, що він великий чоловік. Таж він навіть... (тут о. Майба чогось спинився і каже): Таж він... світська особа. Ще дещо сказав о. Майба по адресі п. Свистуна, однак не буду згадувати, щоби не забирати богато місця в часописі.

Хто трівожить вірних Укр. Прав. Церкви і де заходить зрада, і щоби мати епископа на Канаду чи треба вдаватися хочби і до Москалів, лишаю це для читачів Рідної Церкви під осуд.

Чи не булоб добре, о. Майба, як будете мати на другий раз Богослуження в Радвей, щоб такі річи не порушували в церкві на Богослуженню. Таж є Народний Дім зараз при церкві і там такі справи добре булоб передискутувати з „вірними тої парохії.

Подорожний.

Голоси Делегатів

I.

Ст. Джулієн, Саск., 11 листопада 1935.

В "Вістнику" з 1-го жовтня поміщений допис п. з. "Гостина о. С. В. Савчука", в якім є слідуючий уступ:

"По відчиті предсідник п. Семен Михайлюк подякував за корисну промову (себто о. Савчука), заявляючи, що вповні погоджується зі всім тим, що шановний бесідник говорив. Пан Семен Михайлюк також висказав своє переконання, що тепер всім ясно стало, що наша церква стоїть там, де стояла, та що всяке говорення що нібито наша Церква змінила своє канонічне становище та підчинилася чужій церковній власти, є зовсім неправдиве й безосновне".

Отсим рішучо заявляю перед загалом вірних нашої Церкви в Канаді, що повищий уступ абсолютно розминається з правдою. Я ніколи не погоджувався і не думаю погоджуватися зі становищем о. Савчука і консисторії в справі нашої Церкви, так як те становище зістало висловлене в резолюціях Собору в Саскатуні. При кінці відчиту о. Савчука в Ст. Джулієн я зовсім не висловлював таких думок, які хоче підсунути мені хтось (чи не самий це о. Савчук?), що підписався "Присутний". Взагалі цілий допис поданий до "Вістника" тільки на те, щоб впровадити в блуд делегатів на Собор до Саскатуну, які добре знають моє становище на Соборі, де я заявився був рішучо по стороні п. Свистуна, цебто проти злуки з жуківцями і проти підчинення нашої Церкви патріярхові. Цілий той допис в "Вістнику" це підступ. Видно підступ був також в тому, що мене випхано, щоб я повитав о. Савчука, який будь що будь приїхав до нас як адміністратор і голова консисторії, і якому з тої причини належиться віддати честь так довго, як він ту позицію в нашій Церкві займає. Коли я витав його, то як нашого адміністратора, але це зовсім не зміняє мого становища до цілої церковної справи. Нині, по відчиті о. Савчука, я ще більше переконаний в слушности того становища, якеї я займав на Соборі, як той, якого прихильники консисторії там окричали були сторонником п. Свистуна.

Рівночасно мушу читачів "Рідної Церкви" поінформувати, що о. Савчук в своїм відчиті в Ст. Джулієн потрапив сидіти на двох конях. Спочатку свого відчиту, щоб приподобатися зібраним нашим парафіянами, він сказав, що він такий самий як і ми всі, що йому добро Церкви лежить на серці і що він ніяк не погодиться, щоб нашу Церкву віддати під чужих; і тому він не є за злукою з патріярхом і є проти злуки з жуківцями; що кроки епископа в Америці в напрямі злуки з патріярхом нас до нічого не зобовязують; що наша Церква була є і буде самостійна, від нікого незалежна. Але потім, вже при кінці свого відчиту, він заспівав нам цілком іншої пісні. Тоді він сказав вже, що ми неповинні стояти самі в собі як мала горстка, що ми повинні зєднатися зо всіма другими православними церквами, що як ми належалиби під патріярха, то це нам не зашкодилоб, бо цілий світ про нас знавби, і ми малиб тоді більшу силу і нам другі помоглиб, і то не тільки в церковній справі, але навіть помоглиб нам дістати свою державу.

От і бачите: і не треба бути під патріярхом, і о. Савчук проти, але знов же, нам булоб добре, якби ми так були під патріярхом. По такім відчиті вірні ніяк не второпають, де о. Савчук і наша консисторія стоять. В дійсности о. Савчук так говорить, щоб тільки людей змилити. Самий їде на двох конях, щоб можна, як треба буде, сказати одним або другим: та-ж я з вами,т а-ж я так само думаю і думав, як ви всі.

При кінці його бесіди я з чемности, як водиться предсідникові, подякував йому за відчит і тільки всего. А тут на своє диво, за кілька днів, вже читаю в "Вістнику" допис про те, начеб то я вторував о. Савчуку і годився з ним. І представте собі, читачі, таке: Відчит о. Савчука був в нас в Ст. Джулієн в суботу на 28 вересня, а допис про цей відчит друкований в "Вістнику" вже 1-го жовтня. Видно той допис мусів бути хтось подати телеграфічно.

Дуже підозріваю, що комусь дуже то розходилося, щоб вірним нашої Церкви представити, а головно делєгатам на Собор, що всі вже відскочили від того становища, яке занимає п. Свистун, навіть я, який сильно попирав п. Свистуна на Соборі в Саскатуні. Члени нашої парафії знають, який я дав був звіт про Собор в Саскатуні. Я сказав тоді, що делегатів на Соборі було здурено і заскочено несподівано ріжними видумками і штучками. Самі священики мали наради між собою аж через три чи чотири дні перед Собором і там все вирішили, як мають поступати на Соборі. А ми делегати мали тільки, так танцювати, як нам священики і їх дорадники веліли. Все було вже готове заки світські делегати приїхали на Собор. Прецінь один делегат, не далеко від Ст. Джулієн, але великий поклонник теперішнього курсу консисторії, сказав був ще заки Собор зачався, що все вже вирішене, що священики вже все знають, як і що і куди. Таке саме переконання я маю і нині.

Я щиро дякую урядові Братства Оборони Рідної Церкви, а головно п. Свистунові, за сміліу, чисту і чесну оборону до соборного становища нашої Церкви. Вірю, що загал вірних піде за вказівками Братства. Вірю, що консисторія буде примушена скликати новий Собор, щоб змазати з лиця нашої святої Церкви ту пляму, яку зробив Семий Собор.

Семен Михайлюк,

делегат на Собор від громади в Ст. Джулієн, Саск.

II.

ЯКЕ ВРАЖІННЯ ВИНІС Я З СОБОРУ В САСКАТУНІ?

Витков, Саск.

Як я тільки перечитав полеміку в Укр. Голосі між пп. М. Стечишином і В. Свистуном, то зараз подумав собі, що незадовго має вибухнути щось великого. За якийсь час прийшов до громад циркуляр від консисторії, щоб вибрали делегатів на церковний Собор. І наш Заряд Церковний виголосив збори. Вибори делегатів відбулися в присутности о. пароха і мене вибрали за делегата. По виборі за якийсь час прислали мені памфлет від о. Владики. Читаю його і бачу, що то відповідь на памфлет п. В. Свистуна, а я памфлету п. Свистуна не видів і не читав. Незадовго отримую брошуру п. М. Стечишина. Перечитав і ту брошуру. Треба ще дістати памфлет п. В. Свистуна, думаю собі. За пару днів передав мені оден учитель памфлет п. Свистуна. Той памфлет зробив на мене велике вражіння. Перед відїздом на Собор до Саскатуну я скликав парохіяльний мітінг, щоби парохіяне дали мені припоручення на Собор. Вже перед мітінгом декотрі члени перечитали також всі ті памфлети. На мітінгу передискусували всі ті памфлети і рішили, що п. Свистун в своїм памфлеті іде по стороні справедливости. Мені припоручили, щоб я на Соборі обстоював сторону п. Свистуна. Я з тим поїхав до Саскатуну.

Приїзджу я до Саскатуну в суботу. В неділю рано був я в церкві на Богослуженню. По полудні приходжу до Інституту П. Могили, де Собор мав відбутися, і застаю там уже споре число людей, але зараз зауважую, що між учасниками нема веселої бадьорности, тільки дуже невеселий настрій. Через те я то зауважив, бо я був уже раз в Саскатуні на Соборі 1927 року. Тоді була на програмі справа домініяльного чартеру нашої Церкви. Тогди було зовсім інакше, все було бадьоре і настрій був святочний. Пан В. Свистун мав велику повагу і як говорив, то оплескам не було кінця. Пригадалося мені, що як я вийшов на коритар в часі павзи, зійшлося нас було кількох делегатів і один священик, а переходили попри нас п. В. Свистун і о. Майба і щось собі говорили, то той священик, що з нами говорив, показав нам рукою на п. Свистуна і сказав: "От це наша скала"! Цього року вже зовсім було інакше і зараз прийшла мені на гадку та скала, яку видно священики вже захотіли валити. Але та скала була за сильна до розбиття. Хоч на ню летіли шрапнелі і бомби, то скала зостала ціла. Хто хоче довідатись про перебіг Собору, повинен перечитати конче "Протокол Семого Собору". Самий я згадую те, що мене більш всего вразило. Перша була справа посла Бачинського. П. Свистун доказав, що п. Бачинський не повинен мати права голосу, бо він не є членом тої парохії, котру репрезентує. Та справа забрала майже пів дня. Її забрали в свої руки адвокати і так вийшло, що п. Бачинський дістав голос. Як би делегати були знали, що п. Бачинський не був членом в жадній парохії в Канаді, то булиб зажадали від предсідателя, щоби його випросив зі Собору. Але таких членів як посол Бачинський на Соборі було більше, бо п. Бачинський сам то на Соборі заявив. Я чув уже по соборі, що оден пан з Вінніпегу також не є нігде в жадній парохії членом, а дуже голосний то "пан". Як то правда, то це видно гарний примір до наслідування для "черні". Ідуть дальше наради і аранжери кричать, що п. Свистун руйнує Церкву, а о. Архиепископ по промові п. Свистуна закричав: "Отче Лещишин, ради Бога, ратуйте Церкву!". Колись архіеп. Кунцевич також казав до своїх вірних: ратуйте Церкву від схизматиків! Я думаю, що так як п. Свистун тепер, так колись мусіли Братства ратувати Церкву у тих часах, як достойники українські Потій і Терлецький запродали нашу церкву римському патріярхови.

Хочу зробити ще одну важну замітку, — через цілий час соборних нарад делегати — фармері, не могли майже нічого говорити, бо котрий делегат хотів що говорити, і вставав і підніс руку і просив предсідателя о голос, а предсідатель йому позволив, то заки той делегат скінчив титулувати всю президію, п. Гуменюк, адвокат з Торонта вже був на ногах і кричав: в справі формальній два слова! — і навіть не чекав, щоб предсідатель позволив йому, він вже говорить, а бідний делегат трохи постоїть тай сідає і більше о голос не просить. А п. Гуменюк заки скінчить тих "два слова", то десять делегатів переговорилиб.

Приходять дальше наради як ту скалу (Свистуна) валити, але скали не можна було розбити і тому взяли о. Маєвського судити. О. Маєвський встав на той суд, перечитав свою переписку, що писав до о. Митрополита В. Липківського, проф. Огієнка і еп. Полікарпа і я не видів в о. Маєвського жадної вини; противно, мені так виглядало, що о. Маєвський стояв не перед Собором, але перед прокуратором в карнім суді і той прокуратор п. Мих. Стечишин брав о. Маєвського на перехрестну екзамінацію. І пригадалось мені, як я читав книжку про Івана Гуса, і як його церковні достойники римської церкви судили і думаю собі: тут бракує стоса і справа зараз булаб скінчена. Далі приходить черга видати строгий суд на п. В. Свистуна і резолюційна комісія принесла резолюцію до ухвали, і предс. перечитав резолюцію Собор годиться, але дискусії над тою резолюцією не було.

"Вістник" пише, що 88 делегатів світських голосувало за резолюціями Собору. Мені дивно, як "Вістник" може таку неправду писати. Таж багато делегатів ще в вівторок вечер відїхали, а в середу вечер вже при кінці Собору була ухвала резолюцій. Ті ухвали ішли дуже скорим ходом, бо управа Інституту дуже настоювала, щоби кінчити Собор як найскорше, бо надходив час на Зїзд. На самім кінці, як всім зачали співати "многих літ", оден делегат згадав за п. Свистуна, що він заслугує на пошану від нас всіх і о. Владика сказав, то хіба заспіваймо йому многих літ, але співати не співали, бо п. Зварич не позволив, а затягнув від себе: "Де згода в родині".

Так отже Собор скінчився гейби яка комедія. На тому кінчу свої замітки. Вражіння моє на Соборі і по Соборі таке, що справедливости на Соборі не було. Рішуче треба, щоби відбувся другий Собор, бо Семий Собор дійсним Собором нашої Церкви не був.

Додам ще хиба, що в "Вістнику" колись богато було писанини проти о. Гундяка в Америці. Кілько то він дістав анатеми від о. Кудрика, але тепер та анатема перейшла вже на п. Свистуна, і може ще до того прийти, що о. Гундяк буде нашим епископом. Бо тепер "Вістник" пише вже "Всечесний о. Гундяк". Дивно воно як то в такім короткім часі все так зміняється. Додам також, що з "Вістника" можна тепер научитися богато дуже штучних і лайливих виразів. Для "Вістника", як органу Церкви, не лишає такі обидливі слова писати (всі вони є на адресу п. В. Свистуна). Тепер "Вістник" дуже а дуже низько впав в очах вірних Церкви. Богато з них не хочуть навіть "Вістника" на очі бачити. Бажаю добрих успіхів праці Братства Оборони Рідної Церкви. Посилаю членську вкладку одного доляра.

Теодор Мочульський

делегат з Витков, Саск.

Лист священика з Боснії

УКРАЇНСЬКІ ПРАВОСЛАВНІ ПАРАФІЇ В ЮГОСЛАВІЇ (БОСНІЇ) ПРОТИ ПОКРОВУ ПАТРІЯРХА.

Ми одержали листа від благовістника наших Українських Православних парафій в Югославії, всеч. о. прот. Василя Стрільчука, — такого змісту:

"Велике Вам спасибіг за листа і бюлетени. Дійсно сумні вісти від Вас, але видай це наша церква мусить перейти, щоби себе ще тим краще затвердити у своїй независимости, бо тільки така, якою зараз находиться наша Рідна Церква, значить в переслідуванні і в мучеництві себе сама освячує.

Видне діло, що наші керовники заразилися від католиків бажанням панування і то за всяку хоча-б ціну; виглядає, що непевні благословення від Бога, і чомусь то його шукають від людей. Дивне диво, чи може бути кращий хтось инший для нас Українців православних від нашого Первосвятителя о. Митрополита Василя Липківського? Чим бо ріжниться царгородський патріярх від римського папи? Оба вони вселенські, оба привлащують неправно власть і яко такі вони оба не мають Христової канонічности. Але це для нас зайве, однак є люде, що більш уважають на зверхні форми, чим на суть дійсної Христової науки.

Між всіма православними церквами, наша Українська Автокеф. Правосл. Церква була вже вибилася чи не найкращу висоту. Її респектують і чужинецькі церкви, а головно бояться, що вона з чистими прінципами Христової науки стане найбільш канонічною, а тоді готово розпастися духове царство цього світу, яке відійшло дуже далеко від Христа.

Справді я зі своїми громадами духовними в Боснії більш приватні держимо звязки з нашою церквою в Сполуч. Держ. Америки, але всеж таки дуже інтересуємося її життям, бо воно завше одбивається на наше життя. Я навіть, коли маю нагоду, стараюся тутешнім церковним властям доказувати успіхи, якими вінчається наша Українська Церква і на моє вдоволення в рубриці патріяршого календаря в Білгороді за 1933 рік між иншими церквами знаходжу нашу рідну Українську Правосл. Автокеф. Церкву. Особисто мав я нагоду почути похвальні слова на адресу нашої Укр. Авт. Прав. Церкви з уст сербського патріярха і то з осібна у її оранізованости. Наші громади радіють всяким успіхом нашої Рідної Церкви в Америці і вірте, що навіть уніяти цінять понад все її независимість.

Що сталося, що о. Владика на таке діло дався намовити? Дійсно, як тепер ми, священики, будемо обяснятиі противне, чого научували досі о нашій Рідній Церкві? Чи-ж о. Владика мав відважність сходитися з таким Гундяком, що нашу Церкву зрадив і наніс її тільки кривди?

Чому це о. Владика не зробив в попередньому порозумінню зі загальною нашою церквою — духовенством і народом? Так для самого добра церкви і українського народу міг предвидіти наслідки, до яких можна або не можна застосуватися. О. Владика уважаю, що добрий чоловік і яко такий може ще все направити, тільки, щоби йому хто це запропонував. Пощо нашій церкві жуківців? Там дійсно знаходиться елемент, який певно раньше чи пізнійше наніс би нашій церкві шкоди.

Дуже мені жаль, що таке сталося і навіть не смію моїм громадянам про це ані споминати, бо міг би наразитися на недовіря нашої організації, а уніяти малиб що бубнити, а вже найбільш українські кращі народні працівники дуже-б цим збентежилися.

Моє становище, а разом і громад — держатися попереднього, цеб то всього, що було винесене на всеукраїнськім православнім Соборі у Києві. Ми раз вибрали мету прямувати до рідного правосл. українського Києва і не завертаймо до Риму, Варшави, Царгороду і не шукаймо спасіння у чужих церквах. Ми віримо, що вже не довгий час, коли скінчаться муки нашого народу і церкви, і можливо що провидіння Боже ще держить при життю нашого Первосвятителя, щоби, коли вийдемо з катакомбів українських, гідно затріумфувати нашу побіду. Хто знає, чи не сповниться пророцтво це на 1936 рік. Світ загоряється, а з вибухом цим нам тільки надіятися на наше визволення. Так чи не краще стояти при свойому до кінця? Яким лицем і правом будемо могли горнутися до своєї Матері-Мучениці в день її тріумфу, коли не будемо з нею співтерпіти?

В нас праця знова поступає і маємо вже три парафії і три священики. Тепер організується четверта парафія і достанемо священика з Галичини — богослова, який має ще покінчити свої студії на університеті в Білгороді. Унія не має опертя і постепенно котиться в низини, але за це заворушилася як гніздо шершенів. Ціла справа успіху нашого — праця на національному полі, з якого переходить велика користь на церковну ниву. Тепер видаємо маленький "Місіонарський Вістник" і це з осібна нашу місію піддержує.

Цим разом кінчу і щиро бажаю Вам і всій нашій Рідній Церкві кращої долі.

Привіт і поздоровлення від наших Боснійських православних Українців.

З глубокою братською пошаною

о. Василь В. Стрільчик,
протопресвитер.

Грвачані 27. жовтня 1935".

Дивне диво — три Українські Православні Автокеф. Парафії з трьома священиками в Боснії не бояться загинути в морі Сербської Православної Церкви, а ціла Американська і Канадійська Українська Церква з сотнями парафій і 50-ма священиками боїться за своє існовання і шукає чужого покрову.

Ми щиро вітаємо наших братів православних Українців в Боснії у їх релігійній гідности і національній свідомости!

ВІДДІЛ СУС В ШІКАГО СТАЄ В ОБОРОНІ П. СВИСТУНА

Щікаго, Ілл., 10—13.—35.

До Редакції "Рідної Церкви"
607 МекАртур Блдґ. Вінніпеґ.
Шановна Редакціє: —

Прошу помістити в "Рідній Церкві" Резолюції, ухвалені на зборах відділу С.У.С. ч. 9. дня 6-го жовтня 1935 р. в Шікаґо, Ілл.

РЕЗОЛЮЦІЯ

ухвалена на зборах відділу С.У.С. ч. 9. в Шікаґо, Ілл., дня 6-го жовтня 1935 р.

Тому, що наша організація стоїть на становищу, що церква є народна інституція, і тому, що провідники нашої організації є також в проводі церкви, а теперішне становище нашої церкви заняте Семим Собором не є згідне з самостійницькими принципами нашої організації, і тому, що члени екзекутиви С.У.С. друкованим словом ведуть шкідливу агітацію проти немилих їм осіб і цим вносять роздор в громадське життя;

Ми, члени СУС., зібрані на вище згаданих зборах рішучо осуджуємо таке поступовання нашого проводу.

Ми рішучо осуджуємо спосіб боротьби проти першого організатора УГПЦ і СУС п. Василя Свистуна, до якого наш загал має довіря, з намаганням усунути його з організації, бо вважаємо, що ввиду теперішної складної міжнародної ситуації конечним є обєднати всі наші сили, всі здібні провідні одиниці, в ціли видвигнення нашої справи перед міжнародний форум.

Никола Кирилюк, предсід.
Михайло Тимчук, секретар
П. Фещин, касієр.

РУХ ПО ГРОМАДАХ В СПРАВІ СОБОРУ

(Продовження зо ст. 1).

Громада в Сенькін, Ман. ухвалила на 22 листопада такі самі резолюції, які були ухвалені в Укр. Православнім Соборі в Вінніпеґу і-яких текст вже був поданий в "Рідній Церкві"; протестуючи проти Семого Собору, заявляючись за теперішнім канонічним становищем нашої Церкви як злученої з Київською Церквою, даючи признання п. В. Свистунові за його акцію в обороні Рідної Церкви і домагаючись скликання надзвичайного Собору найдальше до року від останнього Собору.

Громада в Кадет, Саск. в цілости пристала в членство Братства Оборони Рідної Церкви і тим самим зсолідаризувалася з акцією Братства з домаганням надзвичайного Собору.

Українська Православна Парохія св. Вознесіння в Пассайку, Н. Дж. зорганізувала в себе Братство Оборони Рідної Церкви св. Вознесення й ухвалила слідуючі резолюції:

З огляду на це, що Консисторія Української Автокефальної Православної Церкви в Зл. Дер. Америки, з Владикою о. І. Теодоровичом на чолі, знехтувала статут цеї Церкви, принятий Собором в 1929 р. і заявилася за безпотрібними змінами в нашім церковнім життю, а саме, за злукою (унією) з Греками, а тим самим відреклася принципів Рідної Церкви в злуці з Києвом, — і дальше:

З огляду на це, що таке нетактовне поступовання Консисторії і Владики, не принесло добра і злуки двох Укр. Православних Церков в Америці, а роздробило Церкву на ще більше груп, про що свідчить факт, що виходить аж чотири органи (газети): "Дніпро" і "Вістник" в Зл. Держ. і "Вістник" і "Рідна Церква" в Канаді, —

"Наша Парохія, а зглядно в імени Парохії, Братство Оборони Рідної Церкви св. Вознесення (при Парохії), заявляє, що стоїть в обороні принципів Української Автокефальної Православної Церкви, такої, в якої склад вступили ми при організації нашої Парохії 1925 р.

Наше Братство і Парохія пятнують шукання опіки (унії) з Греками, бо уважають, що коли ми були канонічні досі, то ми є і будемо канонічними.

Наше Братство і Парохія жадають чим скоршого скликання Собору і хочуть, щоб наша Церква руководилась соборницькими законами мирян і священства, а не одиницями, або думками тих, через котрих стільки клопотів, шкандалів і роздорів було й є в нашій Церкві.

Наше Братство і парохія заявляють, що ніяких відчитів Владики чи других у себе не приймають і ніяких коштів таких відчитів покривати не будуть, бо такі відчити не поправлять справи, а зінсують, бо розібють наших братів парохіян, які і так вже, через всякі газети, та памфлети, та безпотрібну боротьбу, тратять віру і добру волю в піддержці нашої парохії, обтяженої над сили довгами.

Стоїмо, як і стояли на принципі що: Є лиш один український нарід, тому може й є лиш одна **Українська Автокефальна Православна Церква, якої первосвятителем є найпочетніший Митрополит Київський і Всієї України, Василь Липківський".**

Катедральна парафія при Церкві с. Володимира в Філядельфії, (значить при тій Церкві є тепер катедра нашого Владики о. Івана Теодоровича)) на 2 жовтня ухвалила ряд тих самих резолюцій, які ухвалені були бувшою катедральною парафією в Шікаго і текст яких був друкований в попереднім числі Рідної Церкви. Про перебіг зборів і про відчит Владики та писемне домагання Владики звернене до громади, є поміщений окремий допис в цьому числі.

Другі громади, які ще не ухвалили резолюцій з домаганням Нового Собору, повинні це негайно зробити. По інформації і текст начерку резолюцій пишіть до Братства О. Р. Ц. на адресу:

Ukrainian Church Defence Brotherhood
607 McArthur Bldg., Winnipeg Man.

Відчит Владики в Шікаго

В неділю 20 жовтня ц. р. о. Владика в переїзді з Канади дав відчит в нашій парафії, в якім старався виснити теперішню ситуацію в нашій Церкві з його точки погляду. Відчит був обчислений на те, щоб зневтралізувати вплив відчиту п. В. Свистуна, по якому в нашій громаді зорганізувалось Братство Оборони Рідної Церкви.

Однак враження з відчиту епископа було для нього некорисне. Наша громада і на далі твердо стоїть на тому становищі, яке вона заняла, коли зорганізувала в себе Братство. Короткий перебіг відчиту епископа такий:

Наша Церква вже не тільки від 1921 року, але тисячу років. Ми є тепер **канонічні в розумінню київських канонів з 1921 року, але неканонічні в розумінню канонів Вселенської Церкви.** Відрубність від Вселенської Церкви нам дуже шкодить і тому Владика рішив припровадити нашу Церкву до сімї Вселенських Православних Церков. Акт Собору 1921 року був тільки черговою формацією в історії нашої Церкви. Це був виїмковий акт, **який більше не повториться вже в нашій Церкві.** Коли відродиться наша держава, то Церква на Україні не повер не назад до того акту з 1921 року, бо **вже буде мати в себе епископів рукоположених по канонам Вселенської Церкви,** бо і тепер вже є такі як епископ луцький Полікарп і епископ волинський Олексій. **Нам конче треба лучитися з другою Церквою в Америці (жуківцями);** але та друга Церква (жуківці) є вже в злуці з Вселенською Церквою, **а ми в такій злуці не є.** Ми можемо й далі так існувати без злуки з Вселенською Церквою, але так будемо котитися в долину і **докотимося до маленької секти.**

Про Митрополита о. Василя Липківського згадав, що він не має тепер своєї дієцезії, що він з нами не може переписуватися і порозуміватися як голова Церкви з частиною Церкви. Коли Митрополит пише, то пише як приватна людина. Він тепер на покої. Другий Митрополит на засланню. Такий стан на Україні може потрівати довше і колись, скорше чи пізнійше, нашій Церкві прийдеться кудись вдатися, щоб нам рукоположили епископи.

А коли патріярх нас не визнає, то мусимо лишитися канонічними тільки в розумінню київських канонів, а не в розумінню канонів Вселенської Церкви.

Відносно угоди з жуківцями, то єдина оборона епископа була, що це нібито ще не угода, тільки Тези до дискусії.

Жалувався Владика. що наша громада занадто поспішила з ухвалою резолюцій і тепер їй трудно буде завертати. Колиб громада була попросила, він був би приїхав і все виснив.

По його відчиті були запити від богато членів громади, як Н. Гудз, М. Тимчук, М. Слижук, А. Яремій, В. Сенів, Н. Бунька, О. Бунька і другі. Короткі промови виголосили бр. Н. Гудз, і Н. Бунька, в яких заявили, що наша громада стоїть на становищі духовної злуки з Києвом і не хоче ані злуки з жуківцями ані покрову київського патріярха.

Епископ не переконав своїм відчитом нашої громади. Ми остаємо дальше твердо на становищі Укр. Автокеф. Православної Церкви і на становищі канонів Київського Собору.

Віримо, що другі громади в Америці і Канаді те саме зроблять. Вони повинні ухвалити резолюції з протестом проти злуки з жуківцями, проти злуки з патріярхом і проти зміни теперішньої канонічної основи нашої Церкви. Головно **повинні зажадати від консисторії скликання нового Собору.** Я певен, що Боже Провидіння не дасть, щоб наша Церква дісталася знов під ярмо чужих.

О. Бунька.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ!
ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ! НА СВОЇХ ЗБОРАХ ДОМАГАЙТЕСЯ СКЛИКАННЯ НАДЗВИЧАЙНОГО СОБОРУ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ В КАНАДІ!

ВІДЧИТИ П. СВИСТУНА

По виході другого числа і перед виходом нинішнього числа "Рідної Церкви" п. В. Свистун відвідав з обширним відчитом про теперішне положення в нашій Церкві в Канаді й Америці оці місцевости: Саскатун, Витків, Гефорд, Канора, Аран, Мічем, Ст. Джуліен і Єловкрік в Саскачевані, і Пайнривер, Гілбертплейнс, Вайта і Гардентон в Манітобі. Треба додати, що переважно в одній місцевости була зарепрезентована не тільки місцева церковна громада, але й доокола лежні громади. Так пр. в Витков були зарепрезентовані церковні громади в Витков, Редфілд, Ґлеслин і Мейфер; в Гефорд громади з Гефорд, Крідор, і Борден; в Канорі з Канори, Мікадо-Райн, і др.; в Аран з Аран і Сопов; в Ст. Джуліен з Ст. Джуліен, Вонди, Кадворт і Вакав; в Єловкрік були люди з Тарнополь і Бонмадон, але на жаль п. Свистун приїхав там за пізно і відчит відбувся тільки для людей з Єловкрік і околиці; в Гілберт Плейнс були репрезентанти з Давфін, Венлав, Ешвіл; в Вайті з Вайти й Арбаки; в Гардентон з Гардентон і Толстой.

П. Свистун заявив, що успіхи з його відчитів були богато більші і кращі, як він самий сподівався. Треба головно підчеркнути факт, що навіть місцевости, які перед відчитом п. Свистуна клясифіковані були як противні ідеї Братства Оборони Рідної Церкви, то по його відчитах стали солідно за тою акцією. Це треба сказати головно про Канору. Одна місцевість, де п. Свистун не є певний, де більшість громади, це Пайн Ривер, звідки він мусів виїхати зараз таки по відчиті і не мав нагоди переговорити справу окремо з членами громади. Щодо решта місцевостей, то подавляюча більшість членів громад солідаризується з акцією Братства.

Найкращим доказом успіху відчитів п. Свистуна є число вірних, що стали членами Братства Оборони Рідної Церкви зараз таки по його відчиті, або незадовго по відчиті. Більше як 200 членів Брацтва вписалося в наслідок відчитів п. Свистуна.

П. Свистун просить нас подякувати учасникам всіх відчитів за щедрі жертви на кошт подорожі, котрі то жертви покрили майже всі кошта подорожі, так що тільки дуже маленька частина коштів зістали покриті з членських вкладок, які майже в цілости підуть на кошта видавання "Рідної Церкви".

Рівнож Братство Оборони Рідної Церкви і "Рідна Церква" почуваються до милого обовязку подякувати п. Свистунові за те, що не жалів віддати свій дорогий час і поніс тільки труду з відчитами і то в зимову пору, щоб тільки запевнити успіх акції Брацтва.

Сподіємося, що всі громади, які п. Свистун відвідав, як найскорше відбудуть в себе збори для ухвалення резолюцій відносно їх становища до Семого Собору і з домаганням скликання надзвичайного Собору.

В ІМЕНИ ПРАВДИ

П. Ол. Климків просить нас помістити його заяву:

Оцим заявляю, що я ніколи не говорив п. Підлубному того, що він твердить в "Вістнику" ч. 21 ц. р., що я ніби казав, а опісля ще й потвердив вдруге, що на збори Б.О.Р.Ц. післано членам Укр. Нар. Дому 25 карток, а до членів Стрілецької Громади 15 карток Це цілком розходиться з правдою, бо такого не було — отже я не міг того говорити.

Вся та історія є перекручення нашої бесіди з п. Підлубним, або видумка когось з його гурта.

Ол. Климків.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

зложили слідуючі:

В. Носарук, Вакав, Саск.	$10.
Іван Вахна, Елма, Ман.	4.
М. Баґан, Пайн Ривер, Ман.	2.
Разом	$16.

Хто дальше?

Членство Братства Оборони Рідної Церкви

По нинішний день Братство Оборони Рідної Церкви має 500 членів. З огляду на це, що консисторія твердила, що богато з тих членів не є православними, ми подаємо оцим імена всіх членів:

Вінніпеґ, Ман.: — Василь Свистун, М. Комар, О. Климків, Ф. Шашарівський, М. Циганевич, Н. Кінаш, І. Рій, М. Скиба, В. Кизюк, Й. Бучковський, С. Саранчук, Н. Роган, О. Пастух, І. Страйковський, Г. І. Блок, В. Поташник, Н. Залізко, п-ні В. Ґоґоша, п-ні Кс. Ожийовська, П. Слівінський, Н. Прокопів, Н. Крутяк, О. Старк, П. Янчин, Г. Соболта, п-і Ф. Гарматій В. Дячик, Н. Кузьмінчук, п-і Е. Міхоцька, М. Коржик, В. Музичук, Р. Куцик, п-ні З. Скиба, Р. Сеніцький, Р. Тучак, Д. Данько, М. Марцинюк, О. Боянівський, п-ні Е. Біберович, Н. Куцик, п-ні Б. Яремович, В. Паліїчук, С. Сокульський, І. Сліпченко, п. Фандзиґа, Т. Стадник, Мих. Крипякевич, (учитель), А. Гарах, п-і Т. Вакалюк, К. Іванко, Й. Шмадило, В. В. Попівський, С. Ковбель, А. Ковбель, Ю. Бюряк, (студ. прав), І. Кравчук, С. Андрусяк, І. Ґиндра, п-і Я. Гошовська, О. Дубас, п-і А. Климків, Т. Мульський, П. Гайворон, п-і Янчин, Г. Гречка, Д. Громляк, М. Палюк, М. Колтуцький, І. Нагоряк, п-і О. Свистун, п-і І. Кравчук, В. Мороз, С. Котельницький, Г. Баляс, п-і А. Сокульська, Н. Кирилюк, Н. Задурович, п. Пилипчук, А. Ґеник, п-і К. Фандзиґа, п-і М. Сеніцька, п-і С. Угринюк, Г. Угринюк, А. Чорнописький, В. Новак, Н. Совсун, І. Бакун,, М. Осадчук, п-і А. Пилипчук, п-і М. Боянівська, п-і М. Рій, п-і К. Блок, І. Козловський, С. Бонк, Й. Каракуць, п-і Т. Каракуць, Я.Фарина, п-і П. Циганевич, Т. Вакалюк, п. Бабій, В. Ґоґоша, П. Антонів, П. Войцеховський, М. Папіш, А. Прус, Ю. Ожийовський, п-і Е. Громляк, п-і І. Фарина, п-і Кирилюк, п-і Н. Крутяк, п-і М. Комар, п-і О. Пастух, п-і Н. Кузьмінчук, п-і В. Музичук, п-і П. Куцик,, п-і В. Паліїчук, п. Челяда, п-і П. Гайворон, п-і С. Андрусяк, п-і Н. Совсун, п-і М. Руда, п-а М. Топоровська, А. Колодніцький, М. Дубик, п-і Дубик, п-і І. Страйковська, Тарас Боянівський, учит., В. Семків, п-і П. Тучак, М. Лехів, А. Яцишин. (Всіх в Вінніпеґу 131 членів).

Ледвин, Ман.: — М. Онисько і п-і О Онисько, учителі.

Елма, Ман.: — Іван Вахна і п-і Г. Вахна, (учителька).

Сенділендс, Ман.: — Я. Ольховецький, П. Ольховецький (учитель).

Брендон, Ман.: — С. Войчук, С. Рутковський,

Торонто, Онт.: — Н. Грабовський, В. Григоряк, М. Олексюк, Ю. Гуменюк.

Монтреал, Кве.: — М. Захожий.

Тюндал, Ман.: — Ник. Причун.

Ватерфорд, Онт.: — І. Михалевич.

Мензі, Ман.: — І. Ф. Друль.

Стайнбах, Ман.: — І. Никифорук.

Україна, Ман.: — К. Масцюх (учит.).

Сарто, Ман.: — Т. Колісник.

Кемсак, Саск.: — Д. Юзик.

Егрімонт, Алта.: — М. Дмитрик.

Біґґар, Саск.: — Ф. Т. Гаврилюк, (шк. інспектор).

Смокилейк, Алта.: — Н. В. Гавенчук, Н. Войценко, В. А. Чумер.

Йорктон, Саск.: — І: Осьмак.

Гайґейт, Саск.: — І. Д. Кіндрачук.

Кепион, Алта.: — А. Кулик.

Венкувер, Б. С.: — Петро Мельничук.

Радвей, Альта.: — І. Прийма.

Кадворт, Саск.: — Ф. Сторощук, І. Іванишин, п-і А. Іванишин.

Талман, Саск.: — М. П. Чуганюк, Н. Ф. Грицюк.

Стар Ситп, Саск. М. Ткачук.

Кодет, Саск.: — Укр. Прав. Громада.

Реджайна, Саск.: — О. Челяк,

Едмор, Саск.: — В. М. Ракочий.

Транскона, Ман.: — І. Фреюк.

Саскатун, Саск.: — М. Великочий, П. Салдат, І. Тофан, І. Білик, Р. Чимборик, Ю. Токарик.

Витков і Редфілд, Саск.: — І. Кіндрачук, І. Гоян, М. Саранчук, І. Семко (учитель), А. Олексюк, М. Токарик, В. Страйко, В. Свистун, З. Войтович, п-і М. П. Никифорук, І. Свистун, Н.С. Никифорук, О. Гоян, В. Ружницький, М. Котик, П. Дмитрук, І. Страйко, М. Шпак, А. Никифорук, В. Катеринич, С. В. Підверецький.

Ґлеслин, Саск.: — С. Дячура, І. Козак, (учитель), М. Тимофійчук.

Мейфер, Саск.: — С. Натарос, Н. Гнядий, І. М. Москалик.

Рішард, Саск.: — П. Малицький, Н. Ковальський.

Принс, Саск.: — В. Сохацький.

Гефford і Радісон, Саск.: — І. Шклянка Б. А. (принципал), А. Бабчинський, І. Г. Гавриш, І. Семко, І. Кіндрачук, Д. Семко, І. Іванишин, учитель, Ф. Кіндрачук, П. Лазарович, І. Ощипок, Ю. Ощипок, Максим Габрусь, А. Лазарович, учитель, п-і Д. Іванишин, Н. Гавриш, п-і П. І. Симчич, І. Катеринич, Д. С. Никифорук, п-і К. Никифорук, п-а Г. Никифорук, С. Кіндрачук, Мих. Кіндрачук.

Борден, Саск.: — Ф. Білик, Ю. Білик.

Канора, Саск.: — Н. Савасий, б. учит. І. Келер, С. Слонь, А. Чоботар, Н. Николайчук, Н. Гарачка, А. Білан, Н. Зурив, М. Анака, Ф. Скібінський, Д. Гладій, М. Данилюк, М. Мандзюк, М. Маніцький, І. Грицик, І. Меслюк, В. Габора, А. Кушнір, Треба ще додати 10 членів в парафії канорській, які є членами Брацтва, але не зложили ще своїх вкладок. Їх імена повинні бути також на листі.

Бюкенен, Саск.: — Н. Мельник, п-ні Н. Мельник.

Мікадо, Саск.: — Н. Михасів, б. учит., п-і Н. Михасів.

Донвел, Саск.: — Н. В. Думенко.

Прісвіл, Саск.: — М. Дмитрів.

Аран і Сопоф, Саск.: — Й. Стрільчук, Н. Н., І. Вельґан, І. А. Кінащук, Н. Н., В. Марцинюк, С. А. Балан, М. Кушнірик, І. Паламарик.

Пайн Ривер, Ман.: — М. Баґан, В. Мулеса, А. Ґалай, С. Яцентюк, І. Михайлюк, Г. Гарболінський, В. Колісник, В. Крочак, В. Карпяк.

Гілберт Плейнс і Ешвіл, Ман.: — Г. Тижук, П. Шмонь, Б. Ткачук, В. Ткачук, З. Ткачук, С. Шмонь, В. Січинський, Г. Костюк, М. Гаврилишин, Ю. Джаман, П. Герман, І. Дутчишин, Г. Дутчишин, М. Баврилюк, учит., Р. Соломон, А. Талпаш, Н. Ґеник,, учит.

Вайта, Ман.: — Й. Кулачковський, Н. Гаврилюк, Я. Процюк, В. Жаровський, учит., С. Коваль, Я. Микитяк, Н. Лукіянчук, Я. Підлубний, С. Шмігельський, Ф. Фурґаль, п-і М. Кулачковська, п-і А. Микитяк, П. Подольський, М. Кадинюк, п-і А. Кадинюк, п-і Н. Подольська, Д. Мигайчук, П. П. Подольський, М. Фещук, Д. Прокіпчук, М. Кирилюк, І. Лисак, М. Боднарчук, п-і А. Боднарчук, А. Фіґус, п-і Н. Процюк, Я. Боднарчук, п-і А. Семаш, Я. Проців.

Гардентон, Ман.: — А. Ковалюк, Н. Г. Ткачук, М. Загара, Ф. Рекрут, учит. С. Гарасимик, учит., Г. В. Ткачук, В. Крилатий, І. Махній, Г. Тирон, Д. Арсеній, І. Середюк, Ю. Онисько.

Толстой, Ман.: — М. Дикун.

Ст. Джуліен, Ман.: — М. Г. Ґеник, Ю. В. Михайлюк, Семен Михайлюк, Я. Навальковський Н. Хомин, С. Шабаґа, І. Олексин, П. Шабаґа, М. Габора, учит., Ф. Олексин, М. Тріщук, Ю. Бицкало.

Вакав, Саск.: — В. Носарук.

Венда, Саск.: — І. А. Магус, Ф. Магус, М. Капаціла, Д. Капаціла, С. І. Рак.

Єловкрік, Саск.: — Е. Войціховський, І. Новак, Й. Новак, Г. Коваль, О. Бартко.

Мічем, Саск.: — А. Марковський, Н. Дутчишин, Д. Олексин, Л. Новосад, І. Шабатовський, М. Павлюк, С. Боднарчук,, О. Залещук, Ф. Васкул, Г. Дяків, Р. Стратійчук, п-і Марта Новосад, С. Залещук, п-і А. Гавриш, М. Лазарович, п-і М. Никифорук, п-і Ю. Папіш, В. Залещук, п-і М. П. Боднарчук, Н. Білінський, М. Білий, А. Токарчук, Р. Рачий, Н. Гавриш, учит., В. Бойчук, учит. М. Олеськів, Ф. Тріщук, І. Кріпкий, Ю. Томащук, І. Ганущак, К. Токарчук, С. Гаврилюк, Ф. Коновалик, М. Климишин, М. Н. Юрчак, Г. Сопотик, М. Калинка, Й. Марков-

(Докінчення на ст. 16).

Застановіться Добре!

ЩЕ ПРО СВ. МИРО

На Соборі наш Владика говорив, що мусить піддатися під патріярщу юрисдикцію, бо він вже не має св. мира. А самий він не може мира посвячувати, бо це тільки можуть робити патріярхи або митрополити, що стоять на чолі автокефальних церков.

Дивне дуже, що на Соборі жаден священик не мав смілости цього заперечити. А кожний священик повинен знати, що в Православній Церкві кожний епископ має право посвячувати миро. Видно наші священики або не мають смілости сказати правду, або не знають річи, або одно і друге. Що більше, о. Савчук був зараз по соборі в Форт Вілліям і там на зборах церковної громади на запит одного з членів громади, чи дійсно наш епископ не мав права посвячувати мира, дав відповідь, що тільки патріярхи і митрополити — голови автокефальних Церков, мають право миро посвячувати. Але цікаве, що якраз о. Савчук, який зробив начерк статуту нашої Церкви і той начерк був принятий майже без змін на Соборі 1930 року, подав в тому статуті, що наш епископ має право миро посвячувати. Наведемо дослівно ту точку Статуту, яка про це говорить (11 б), ст. 38 Статуту нашої Церкви):

11б) як Архиерей (найвищий священик) — він крім звичайних священичих чинностей, має право виконувати також инші, які йому одному призначені, а то, рукоположення священиків, діяконів, піддияконів; благословлення церковнослужителів; посвячення антимісів, **посвячення мира,** церков, цвинтарів".

Цікаві ми знати, що о. Савчук і другі члени консисторії на це скажуть? Чи справа про миро, то також видумка-фантазії п. Свистуна? Чи може дійсно наш епископ так перенявся тим, що він "неканонічний" по вселенським канонам, що навіть відмовляє собі права посвячування мира?

КОМУ-Ж ТЕПЕР ВІРИТИ?

"Вістник", а з ним і наша канадійська консисторія, в трьох статтях про київські канони і канони Вселенської Церкви, стараються доказати, що київські канони не касують і не змінюють вселенських канонів; що противно вони наказують дальше держати ті вселенські канони; що ціль київських канонів є ствердити, що Київська Церква є в єдности з другими православними Церквами; що не можна зробити Київській Церкві більшої кривди, не можна уявити собі більшого глуму з неї, як представляти, що між нею і другими Православними Церквами нема єдности. Словом, "Вістник" твердить, що в справах канонів, або в справі канонічного становища, нема найменшої ріжниці між Київською Церквою і другими Православними Церквами.

Що-ж про цю справу говорить наш Владика? Недавно мав він відчит в Шікаго і там він ось так сказав про канонічне становище Київської Церкви в відношенню до других Православних Церков:

Наша Українська Автокефальна Православна Церква є канонічна в розумінню канонів київських з 1921 року, але **не є канонічна в розумінню канонів Вселенської Церкви.** Іншими словами, що київські канони є відмінні від канонів Вселенської Церкви, бо інакше канонічність на основі київських канонів булаб також канонічністю й на основі старих канонів.

Дальше епископ сказав таке:

Автокефальна Церква **не є в єдности** з другими Православними **Церквами** і та відрубність нашої Церкви дуже нам шкодить, і через те він, Владика, рішився піддатися під покров царгородського патріярха, навязати з ним в той спосіб канонічні зносини і так ввести нашу Церкву назад до єдности з другими Православними Церквами. Або, іншими словами, епископ заперечив, що між нашою

(Докінчення на ст. 16).

ЗАСТАНОВИТЬСЯ ДОБРЕ

(Докінчення зо ст. 15.)

Церквою і другими Православними Церквами є канонічна єдність.

Отже канадійська консисторія каже: **Нема ріжниці** між київськими канонами і старими канонами; а Владика каже: **Є велика ріжниця між одними й другими.**

Дальше наша консисторія каже: Між Автокефальною Церквою і другими Православними Церквами **є канонічна єдність**; а епископ каже: **Ні, такої єдности нема**, і тому що її нема, Владика іде під патріярший покров, щоб ту єдність привернути.

Роздумайте всі, кому-ж з них вірити? Подумайте дальше, як можна консисторії і Владиці взаїмно себе попирати й виправдувати, коли їх становища такі відмінні, суперечні, що взаїмно і цілковито себе виключають?

ЯК ЛЮДЕ В ЕВРОПІ РОЗУМІЮТЬ РЕЗОЛЮЦІЇ СЕМОГО СОБОРУ?

Наша консисторія прямо зо шкіри вилазить, щоб доказати вірним нашої Церкви, що Семий Собор не зробив жадної зміни в нашій Церкві, що навіть в найменших детайлях наша Церква ненарушена Семим Собором. Мовляв, чого то той Свистун й Брацтво Оборони Рідної Церкви нас чепляються? Чого вони критикують Семий Собор? Таж, Собор не ухвалив нічого такого, що показувалоб, що наша Церква звязується з чужими Церквами, а з осібна, що вона іде під патріярха, або що вона лучиться з жуківцями.

Щоб дехто не подумав, що тільки члени і прихильники Брацтва пояснюють резолюції Семого Собору як зміну дособорного становища нашої Церкви, наведемо два приміри, які показують, як люде в Европі толкують собі резолюції Семого Собору.

Перший примір: **"Церква й нарід"**, орган Волинської консисторії Православної Церкви в Польщі, ось так реферує Семий Собор в числі 12, з 1 вересня 1935 (ст. 364):

"Світлий момент в історії відродження Української Православної Церкви. Як подає преса, на початку липня відбувся в м. Саскатуні в Канаді церковний Собор Автокефальної Церкви в Америці, який ухвалив піддатися юрисдикції Цареградського патріярха й, коли то потрібно, приняти провідникові Церкви архієпископові Теодоровичеві епископську хиротонію по канонах Православної Церкви. Собор також ухвалив злучитися з Українською Православною Церквою в Америці, що її зорганізував бл. п-ти др. епископ Йосиф Жук".

Другий примір: Коли дехто з консисторії може сказати, що повища новинка могла бути оперта на звідомленню з Собору не конче в "Вістнику", але в других українських газетах, то ми наведемо другий примір, де автором замітки є проф. І. Огієнко, який дуже добре про цілу справу поінформований.

Проф. І. Огієнко містить в "Нашій Культурі", кн. 5, за серпень 1935, ст. 336, **текст першої резолюції Собору**, тої резолюції, яка говорить про **"приняття до відома"** ініціятиви епископа в справі навязання зносин з патріярхом, і в якій то резолюції є оті нібито застереження щодо соборности, самостійности і так далі, але в якій також є зазначене зірвання зносин з Києвом. Над тою резолюцією проф. Огієнко дає ось такий проречистий наголовок: **"Поєднання Українських Православних Церков"**, значить, поєднання нашої Церкви з жуківцями. Так отже проф. Огієнко, як і всі тямущі люде, розуміють першу резолюцію Собору в той спосіб, що й члени Брацтва Оборони Рідної Церкви, а іменно, що Собор "принявши до відома" ініціятиву епископа в справі патріяршого покрову, "приняв також до відома" і всі ті кроки епископа, що довели до його прохання до патріярха, себто угоду з жуківцями. А все те означає, що Собор згодився не тільки на **патріярший покров**, який означає підлеглість нашої Церкви патріярхові, і не тільки **зірвання духовних зносин з Києвом**, але й приціпіяльну згоду на злуку з жуківцями. Так всі тямущі люде ту першу резолюцію розуміють. Тільки одна консисторія і її прислужники хочуть замазати вірним очі і хочуть з чорного зробити біле.

ЗАВВАГИ БРАТЧИКА

Писали наші старо - каноністи, що на Соборі головне рішаюче слово мали делегати-фармері. Заглянiмо до звіту, який надрукувала консисторія, а побачимо скілько в тім правди.

Звіт виказує, що слово забирали: Адвокати 134 разів; духовники 127 разів; міщане 80 разів, а фермері тільки 32 рази. Фармерам почислено і те, що вони попирали внески (їм припоручені попирати) і резолюції.

Щодо числа осіб, які забирали слово, то виходить так: Фармерів говорило 19 на 88 світських делегатів — в більшости фармерів; священиків 17 (всіх було 24); міщан 13; адвокатів 5.

З повищого бачимо скільки фармерський елемент мав рішаючого слова та впливу на Собор.

Один прихильник старо - каноністів пояснює противникови всякої підлеглости:

— Бачите, — каже — у нас вже все було "олрайт". Треба ще було одного кулочка, щоби ним злучитися з Царгородом, а тут вискочив Свистун і наробив халепи...

Ми додамо від себе, що того кулочка треба — та не нам, а тим, що хочуть заложити нам його на шию. Невільник, коли не має ярма на шиї, то мусить мати хоч кулочко в носі.

"Всесвітлійший" о. Мітрат—Адміністратор — пишуть з Едмонтону. Невжеж— всесвітлійший? Читаєш і очам своїм не віриш. Виходить, що о. Мітрат — Адміністратор своєю світлістю геть затемнює світло сонця, а навіть світло самого Бога. Чи так розуміти ту всесвітлість?! Щось воно дуже воняє католицизмом.

Один священик в Манітобі, що дуже любить "правду", пускає такі вісти:

— Завдяки п. Свистунові в Соборі в Вінніпегу остався тільки один член на імя Блок і ще двох з ним...

Тих других двох то певно пп. Свистун і Боянівський. Виходилоб таке, що о. Маєвський править Богослуження; п. Свистун диригує; Блок співає, а Боянівський слухає.

І коли в Соборі осталося тільки три члени, то в той самий час Брацтво Оборони Рідної Церкви при Соборі має поверх 130 членів.

Нема то як "правдомовність" прихильників консисторії.

ЧЛЕНСТВО БРАЦТВА О. Р. ЦЕРКВИ

(Докінчення зо ст. 15.)

ський, Ф. Стефанюк, п-і А. Токарчук, учит., О. Клюкевич, п-і П. Клюкевич.

Шікаго, Ілл.: — М. Слижук, п-і М. Слижук, П. Фещин, М. Булка, Н. Кирилюк, О. Бунька, П. Хомин, С. Ревак, Ґ. Панісяк, О. Штогрин, Н. Дверніцький, М. Тимчук, п-і Е. Кирстюк, А. П. Федорчук, Я. Мендяк, п-і Н. Угриновська, п-і А. Табак, В. Сенів, о. К. Кирстюк, І. Кулинич, Й. Якимів, Г. Березовський, Й. Коцовський, О. Пташник, П. Дідичук, п-і М. Булка, Н. Ґуда, А. Яремій, п-і А. Яремій, І. Шмігельський, п-і М. Тимчук, п-і Бунька.

Пасаік, Н. Дж.: — Ціла громада, (імен поодиноких не подано).

Філядельфія, Па.: — Ціла катедральна громада (імен поодиноких членів не подано).

Вунсакет, Р. І.: — Лука Самборський.

Еймбрідж, Па.: — І. Гарбінський.

Дагайнда, Саск.: — В. Боднарчук.

Норттемптон, Па.: — В. Андрусишин.

Разом є 444 поодиноких членів і 2 цілі громади, в яких поодиноких імен ще не подано. З тими громадами можна припускати, що поодиноких членів Брацтва є найменше 500. З тих 500 членів є 25 учителів і яких 25—30 інтелігентів ріжного звания.

НАРОДНИЙ ЗІЗД В САСКАТУНІ І ЕДМОНТОНІ

П. В. Свистун просить нас помістити слідуюче:

Читаємо в "Укр. Голосі" з 11 грудня; що в Саскатуні й Едмонтоні відбудеться Народний Зізд, в Саскатуні 26—27 грудня, а в Едмонтоні 29—31 грудня ц. р.. Дивне це оголошення ввиду рішення цьогорічного літнього Зізду, що слідуючий Зізд відбудеться аж в літі 1936 року. Дивне воно тим більше, що коли люде домагаються скликання надзвичайного Собору, то наш "провід" (а це ті самі люде в Церкві і в СУС-і), — на це ніяк не хоче погодитися, але світський зізд скликають перед часом і то проти виразного рішення останнього Зізду. А може щось надзвичайного сталося в Сус-і і других союзних організаціях? Нічого, що давалоб причину на скликання зізду в зимі, бо-ж кожний знає, що успішний зізд може бути тільки один в році. Дивне також, що в програмі зізду нема зовсім місця для Сумку? Чому це так? Взагалі оголошення зізду і сама програма, по щирости, дуже бідна, аж надто бідна, ще й до того з тими самими бесідниками з року на рік (чи в нас така слабість на нові сили, чи недопускаємо нікого тільки членів одної родини-кліки: Стечишини-о. Савчук-Арсенич; замітка: о. Савчука якось вилишено з лісти сталих щорічних бесідників). З огляду на це, що програма зізду вложена в поспіху і через це дуже бідна, я пропоную, щоб Зізд і в Саскатуні і в Едмонтоні взяв під обради ще такі справи: 1) як довго в нас буде все орієнтуватися тільки на одну родину-кліку? 2) чи запанування кліки не є причиною страшного застою в наших організаціях і чи не вартоб застановитися над способами, як тому зарадити; 3) Чим органом є "Укр. Голос" — Сус-у, чи кліки?; хто контролює "Укр. Голос"?; 4) яку ролю відграє в нашому житті в Канаді "провід", а яку "черць-вулиця?"; 5) Чому в останиіх домініяльних виборах наш "провід" лишив на ласку судьби вибір українських кандидатів, як адв. Гнатишина в Йорктоні, проти якого член пануючого роду Стечишинів робив з запалом гідним кращої справи; або чому бувший посол Лучкович не дістав активної помочі від альбертійського "проводу", хоч на словах його всі попирали?

Є ще богато инших справ, які варто буде порушити на зізді і які я постараюсь порушити на самім зізді як один з його учасників. Вважаю за відповідне звернути увагу наших діяльних працівників на ці дуже важні справи. Коли вже раз зізд скликаний, треба на него поїхати. Тому я постараюся бути на зізді в Саскатуні, куди запрошено видно всіх бувших ректорів крім мене. Я приїду і без запрошення. А коли обставини позволять, то постараюсь приїхати на зізд й до Едмонтону.

Ці завваги я повинен був подати до "Укр. Голосу", але я з гори знаю, що "Укр. Голос" відмовиться їх помістити, як і попередні мої статті, заяви і навіть оголошення.

Тому прошу "Рідну Церкву" ці завваги мої помістити.

В. Свистун.

РОЗПРОДАЖ "РІДНОЇ ЦЕРКВИ"

Ціна нинішнього примірника є 10 ц. Просимо всіх, що отримали в розпродаж числа "Рідної Церкви" вислати належитість як найскорше.

Ми не видаємо "Рідної Церкви" на заробок, тільки на поширення ідей Брацтва Оборони Рідної Церкви, що поклало собі за ціль переконати загал вірних нашої Церкви про потребу оборони теперішнього становища нашої Церкви.. Для цієї цілі конче є скликати новий Собор Церкви. Кошт "Рідної Церкви" покривається з членських вкладок в Брацтві О. Р. Церкви. Вкладка виносить 1 дол. Член Брацтва дістає "Рідну Церкву" даром.

Хто ще не є членом Брацтва Оборони Рідної Церкви, повинен зараз вписатися. Вкладка 1 дол. дає вам право до передплати "Рідної Церкви".